

UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

Změňte srdce

Změňte svět

Neale Donald Walsch

Dr. Brad Blanton

2002

2006

www.andele-svetla.cz

www.vesmirni-lide.cz

Text zevnitř přední strany obálky:

Neale Donald Walsch je autorem trilogie „Hovory s Bohem“, „Přátelství s Bohem“ a „Přijímání Boha“. Všechny tyto knihy se staly bestsellery. První kniha „Hovorů s Bohem“ se udržela na seznamu bestsellerů přes dva roky. „Hovory s Bohem“ byly přeloženy do sedmadvaceti jazyků a vyšly v sedmadvaceti zemích. Walschovou poslední knihou je „Přijímání Boha“. Walsch žije v jižním Oregonu se svou ženou Nancy. Společně založili nevýdělečnou organizaci ReCreation, která má za cíl vracet lidi sobě samým. Walsch pořádá přednášky a duchovní semináře po celých Spojených státech a v mnoha dalších zemích světa; cílem těchto seminářů je rozšiřovat poselství obsažené v jeho neobyčejných knihách. Navštivte jeho internetovou stránku: www.conversationwithgod.org

Doktor Brad Blanton je autorem bestsellerů „Radikální upřímnost“ a „Uplatňování radikální upřímnosti“. Knihou „Radikální upřímnost“ začal revoluci a inspiroval nové společenské hnutí za rozšíření pravdomluvnosti. Blanton je zakladatelem společnosti Radical Honest Enterprises a nevýdělečné nadace Center for Radical Honesty. Cílem obou organizací je vybudovat komunity důvěrných přátel, kteří se snaží radikálně změnit lidské vědomí prostřednictvím otevřené a upřímné konverzace. Blanton a jeho kolegové pořádají semináře a školení pro zaměstnance korporací na celém světě. Navštivte jeho internetovou stránku: www.radicalhonesty.com

Text zevnitř zadní strany obálky:

Tuto knihu jsme napsali, abychom zmírnili utrpení a zachránili svět. Svět potřebuje být zachráněn před lidmi, kteří se nestarají o druhé a kteří považují za svůj hlavní úkol bránit se proti ostatním. Právě tato snaha vede ke lhaní v individuálních lidských vztazích a k udržování tajnůstkářského jednání ve společnosti. My lidé jsme schopni zreorganizovat svět na základě soucitu a lásky. Jsme schopni zlepšit kvalitu života jedinců a provést společenské změny, které budou transformovat struktury, které jsme sami vybudovali a které jsou příčinou lidského utrpení.

Brad Blanton

Neale Donald Walsch

***„Nikdo už neříká pravdu o ničem.
Alespoň ne o ničem důležitém.
Každý lže každému a všichni to vědí.“***

Těmito slovy začínají dva významní představitelé vznikající kultury vědomí svůj dialog o tom, jak uplatňovat upřímnost v každodenním životě. Neale Donald Walsch, autor trilogie „Hovory s Bohem“, a Brad Blanton, autor knih „Radikální upřímnost“ a „Uplatňování radikální upřímnosti“, hovoří jedním hlasem o nové duchovní revoluci a jejím využití v osobním i společenském životě.

Tato kniha ukazuje absolutní nutnost individuální a společenské transformace a absolutní nutnost upřímnosti, která je předpokladem jakékoli transformace. Oba autoři sestoupili z filozofických výšin, aby ukázali obyčejným lidem, jak žít autenticky ve světě plném pokrytectví a lží. Odvážně hovoří o radikálních změnách, které je nutno provést, chceme-li vyřešit společenské tragédie, které jsou středem pozornosti dnešního světa.

Jejich poselství nám nabízí skutečnou naději, aniž ignoruje význam odvahy a přesvědčení, jež jsou předpokladem trvalých změn. Autoři nám ukazují, že se velká společenská tragédie může stát podnětem pro pozitivní společenskou změnu, stejně jako osobní tragédie, pokud jsme ochotni jí čelit, může vyvolat pozitivní růst.

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Walsch, Neale Donald

Upřímností k Bohu

- *sebepoznání*
- *upřímnost*
- *společenská transformace*

Neale Donald Walsch Dr. Brad Blanton

UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

*Z anglického originálu *Honest to God**

OBSAH

(0)	Předmluva.....	6
(1)	Úvod: Demokratická nekonvence	8

PRVNÍ DÍL

OSOBNÍ TRANSFORMACE SKRZE UPŘÍMNOST

(2)	Intimní vztahy	10
	Strach z intenzity citů	
	Skončujte se slovem „lepší“	
(3)	Strach a hněv	14
(4)	Idealismus, hněv a laskavost	19
(5)	Co jsou nejupřímnější okamžiky ?	25
	Existují situace, v nichž by lidé měli lhát?	
(6)	Radikální upřímnost v politice	29
	Zřejmě se neučíme z vlastních zkušeností	
(7)	Důvěrnost versus ohleduplnost	31
	Lhaní o milostných pletkách / pravdomluvnost a odpuštění	

DRUHÝ DÍL

JAK VÁS PRAVDA OSVOBODÍ

(8)	Upřímnost v manželství	40
(9)	Vnímání přítomnosti	42

TŘETÍ DÍL

SPOLEČENSKÁ TRANSFORMACE SKRZE UPŘÍMNOST

(10)	Vědomá evoluce	46
(11)	Spočeská transformace: konec systému tajného vlivu	53
	Trestní právo	
	Hej! to je výstižné jméno!	
	Nejvyšší soud, Washington, D.C.	
	Jiný den, jiný soudce	
(12)	Upřímnost v podnikání a obchodu	59
(13)	Organizované náboženství a tradiční víra	60
(14)	Duch a změna institucí	64

ČTVRTÝ DÍL

KOLEKTIVNÍ UPŘÍMNOST

(15)	11. září 2001	71
(16)	Dopis od Neala	72
(17)	Zármutek v Samsaře, Brad Blanton	76
(18)	Rozhovor o světě v krizi	80

MATKA VŠECH DOVĚTKŮ

(19)	Dodatek	98
(20)	1. září 1939, W.H. Auden.....	99

Předmluva

„Pravda vás osvobodí“ - Jan 8 32

Jsou-li lidé otevření a upřímní, dějí se pozoruhodné věci. Jsou-li otevření a upřímní vždycky, dějí se neuvěřitelné věci

S tímto názorem souhlasí téměř každý. Málokdo však v: , co s tím dělat. Tato kniha hovoří o tom, co se s tím dá dělat

Zdá se, že o tom nikdo jiný nemluví. Alespoň ne přímo. A ne tak věcně jako tato kniha. Některé lidé budou tuto knihu považovat za nebezpečnou, protože ohrožuje jejich život a všechny společenské instituce, které jej podporují

*A co je tedy tak hroživého? Co je tak **hroživé**?*

Poselství této knihy lze vyjádřit třemi slovy

BUĎME VŠICHNI UPŘÍMNÍ.

Toto poselství by mohlo změnit váš život. A mohlo by změnit svět

Toho se někteří lidé obávají.

*Ne všichni. Jen někteří. Zejména ti, kteří by o hodně přišli, kdyby se svět **opravdu** změnil.*

Většinou jsou to lidé, kteří mají moc a kteří si myslí, že by nebyli šťastní, kdyby o ni přišli. A jde především o moc nad ostatními lidmi.

Lidé, kteří jsou ochotni sdílet moc s druhými, nemají proti myšlence totální upřímnosti žádné námitky. Námitky mají jen ti, kteří si chtějí udržet moc nad ostatními. Ti jsou však v menšině.

Většinu lidí fascinuje myšlenka pravdomluvnosti a naprosté upřímnosti - to jest způsob existence, který budeme v této knize nazývat radikální upřímností. Brad napsal knihu „Radikální upřímnost“, která silně zapůsobila na sta tisíce lidí, a Neale hovoří o upřímnosti a totální viditelnosti ve svých „Hovorech s Bohem“. Takže oba chceme sdělit lidem totéž poselství, a proto jsme se rozhodli, že spojíme své síly.

Proč? Protože lidé mají strach. Jsou naším poselstvím fascinováni, ale zároveň mají trochu strach. Ti, kteří si chtějí udržet moc nad druhými, je straší. Vyprávějí jim strašlivé příběhy o tom, co by se stalo, kdyby začali mluvit jen čistou pravdu a nic než pravdu, a snaží se je přesvědčit, že toho se musí vyvarovat za každou cenu. Mocenské struktury v naší společnosti odměňují ty, kteří lžou, a trestají ty, kteří mluví pravdu. Proč si myslíte, že lidé pořád lžou?

Nikdo už o ničem neřekne pravdu. Alespoň ne o ničem důležitém. Každý lže každému a všichni to vědí. Tohle bývalo naše malé špinavé tajemství, ale dnes už není tak špinavé, protože lhaní se stalo tak běžným, že za špinavé považujeme ty, kteří mluví pravdu. Pravdomluvní lidé jsou kritizováni a čestné jednání je považováno za společensky nepřijatelné.

Proto se lidé bojí mluvit pravdu. Po staletích tohoto tréninku jsou chyceni v pasti, kterou si sami nastražili, a žijí ve strachu z toho, co je může vysvobodit. Pravda léčí, ale oni si myslí, že pravda zraňuje.

Během jedné přednášky v Bostonu, kde Neale hovořil o „naprosté upřímnosti jako o životním stylu“, se jeden posluchač rozzlobil. „Znamená to, že bych měl mluvit jen pravdu a nic než pravdu bez ohledu na to, zda to někomu ublíží?“

Tento dynamický námět začneme zkoumat právě v tomto palčivém bodě. Předem vás však musíme upozornit, že vás některá naše slova možná přivedou do rozpaků. Budeme hovořit o některých věcech, které vám mohou připadat nepříjemné. A některá řešení, jež navrhneme, vám budou připadat tak neočekávaná, že si možná řeknete, že jsme šílenci.

Možná je opravdu šílené věřit, že většinu toho, co se dnes děje na této planetě (a v našich osobních životech), lze napravit použitím jediného nástroje: pravdy. Ale možná jsou šílenci právě ti, kteří vám říkají (samozřejmě ne přímo, ale svým chováním), abyste lhali. Definice šílenství říká, že blázen je ten, kdo dělá stále totéž a očekává rozdílné výsledky. Už dlouhá staletí lžeme druhým i sami sobě, ačkoli už dávno víme, že to nefunguje. A děláme to proto, že nás v tom podporuje naše společnost, která neumí nic jiného.

Naši politikové, kteří se snaží zalíbit všem a nikoho neurazit, neumějí nic jiného.

Naši obchodníci, kteří se snaží zvítězit nad konkurencí, neumějí nic jiného.

Naše školy, které slepě přijímají hodnoty společnosti, neumějí nic jiného.

Ani naše náboženství, která se snaží přesvědčit lidi, že jejich víra je jedinou cestou k Bohu, neumějí nic jiného.

A tak nás všechny naše prolhané instituce učí lhát a podporovat druhé ve lhaní. Proto dnes lžeme každému i v těch nejmalichernějších věcech. Zapomeňte na velké věci; těmi jsme se přestali zabývat už dávno. Jsme uprostřed éry společenské lži. Dnes nikomu neřekneme pravdu ani o tom, proč si večer nepřijdeme zahrát karty.

Jedinou cestou z této situace je totální upřímnost. Radikální upřímnost. Jedině upřímnost funguje. Jedině ta může změnit všechno. Upřímnost člověka posiluje. Upřímnost léčí. Je soustředěna na intimní vztahy - na skutečné vztahy mezi lidmi, nikoli na nějaké hollywoodské romance. Nezabývá se ničím vyumělkovaným.

Upřímnost přiznává realitu našeho života; nesnaží se nic přibarvovat ani překrucovat. Upřímnost je láska k tomu, co skutečně existuje. Právě láska k tomu, čím opravdu jsme, nám umožňuje respektovat a milovat druhé.

Když začnete číst tuto knihu, možná získáte dojem, že její námět nemá nic společného se současnou celosvětovou krizí. Jedině hluboká moudrost a ochota vidět to, co většina z nás vidět nechce, vám umožní uvědomit si, jak hluboce se tato kniha týká současného dění na naší planetě. Ti, kteří si to uvědomí, budou bohatě odměněni. Proto vám radíme, abyste obrátili tuto stránku a začali psát novou kapitolu v historii lidstva.

Neale Donald Walsch a Brad Blanton

listopad, 2001

Úvod:

DEMOKRATICKÁ NEKONVENCE

Budeme hovořit o upřímnosti poněkud neobvyklým způsobem. Takže tato kniha bude neobyčejná nejen díky svému obsahu, ale také díky způsobu, jakým je tento obsah prezentován. Uděláme něco, co autorům není „dovoleno“. Smícháme různé konvence.

Literární konvence je způsob, jakým je kniha napsaná. Je-li napsaná například v první osobě, je to konvence. Za konvencí lze považovat také dialog v Nealových Hovorech s Bohem. Kniha pojednává o skutečných událostech, ale způsob jejich prezentace lze nazvat konvencí.

V této knize konvence smícháme. Část knihy má formu vyprávění. Čtenáři vědí, že jsme knihu napsali společně, takže každé slovo říkáme oba. Ve skutečnosti každý z nás napsal určitá slova, která si pak druhý přečetl a buď s nimi souhlasil, nebo jsme je společně změnili. Většinu slov však nenapsal nikdo z nás.

Ano. Nikdo z nás nenapsal většinu slov v této knize. Jen jsme je řekli. Jeden druhému.

Kniha je založena na několikahodinovém rozhovoru, který jsme měli před televizními kamerami v jednom hotelovém pokoji v Bostonu. Tehdy jsme se rozhodli, že se sejdeme a uděláme televizní záznam našich názorů na otázky a problémy týkající se pravdomluvnosti a radikální upřímnosti. Z tohoto natáčení vznikl nejen televizní program, ale také audiokazeta.

Právě tuto kazetu jsme nechali přepsat na papír, abychom si přečetli řádku po řádce a přidali psané komentáře. Z tohoto rozšířeného dialogu pak vznikla tato kniha.

A tak jsme se dostali k té smíšené konvenci, o které jsem se už zmínil. Některé části původního rozhovoru nám připadají podnětnější (a také zábavnější) než nepřetržitě vyprávění jednoho vypravěče. Kromě toho se občas stane, že jeden z nás nesouhlasí s každým slovem, jež druhý vysloví. Proto jsme v některých částech knihy nechali původní dialog, abychom zachovali osobitý charakter a zejména identitu osobních názorů každého z nás.

Slova, která říká Brad Blanton, jsou označena iniciálou „BB“, zatím co iniciála „NDW“ označuje slova Neala Donalda Walsche. Doufáme, že vás toto neustálé střídání konvencí nevyvede z míry. Ve skutečnosti věříme, že vám to bude připadat dostatečně „jiné“, a proto zajímavější než ostatní knihy.

Je tu ještě jedna poněkud nekonvenční konvence. První díl pojednává o osobní transformaci skrze upřímnost a také o tom, že prvním vězením, z něž se musíte vysvobodit, je vaše vlastní mysl. V druhém dílu je vysvětleno, jak vás může osvobodit pravda (jak se projevuje ve vašem osobním, rodinném a společenském životě). Třetí díl hovoří o společenské transformaci skrze upřímnost (o tom, jak se lhaní projevuje v současném společenském řádu) a jak právě upřímnost může vést k žádoucím společenským změnám. Ve čtvrtém dílu najdete naši analýzu toho, jak lhaní škodí a pravdomluvnost léčí a co to má společného s naším světem po událostech, k nimž došlo 11. září 2001.

V dodatku se opět vrátíme k rozhodující roli upřímnosti a jejím vlivu na změnu společnosti.

Forma knihy se měnila zároveň s evolucí společnosti. Tragické události 11. září 2001 se

odehrály v době, kdy kniha měla jít do tiskárny. Okamžitě jsme se setkali a hovořili o ní. Oba jsme byli překvapeni, jak je důležitá pro tento nový svět, v němž se už nikdo nemůže cítit bezpečně. Rozhodli jsme se, že popíšeme vztah mezi upřímností a osobní i společenskou transformací. Poslední události nám jen potvrdily, jak je důležité, aby se lidé stali upřímnějšími.

Jedna věc, kterou jsme se dověděli o lidské mysli, nám dává naději. Lidé mají odvahu a schopnost přežít. Zdá se, že životní síla je silnější než síly tragédie. Ať už hovoříme o změnách osobních nebo společenských, lidský duch nakonec vždycky zvítězí.

Když člověk prožije nějakou osobní tragédii, například ztrátu dítěte nebo neočekávanou smrt jiného člena rodiny, proces truchlení se někdy projeví jako pozitivní změna v jeho životě. Tato změna se stane rozhodujícím bodem, který po určité době přinese pozitivní výsledky. Jedna naše přítelkyně nám nedávno řekla: „Samozřejmě bych byla radši, kdyby můj manžel nebyl přišel o život, ale ta tragická zkušenost mě naučila tolik - o sobě, o dobrotě lidí i o životě - že bych ji nevyměnila za nic na světě.“ Je jasné, že utrpení často vede k hluboké osobní transformaci. Z naší nedávné historie víme, že kolektivně sdílené tragédie, jakou byly například Velká deprese ve třicátých letech, druhá světová válka, smrt prezidenta Kennedyho nebo zavraždění Martina Luthera Kinga, často přinášejí pozitivní společenské změny.

Hluboce si přejeme, aby utrpení způsobená teroristickým útokem na World Trade Center a na Pentagon a naše reakce na tato utrpení přinesly pozitivní transformaci. Modlíme se, aby se z našeho společného utrpení zrodil nový svět, a proto nabízíme závěrečný díl knihy jako možný začátek na cestě k tomuto cíli.

Nejdřív si však pohovoříme o intimních vztazích a radikální upřímnosti.

PRVNÍ DÍL

OSOBNÍ TRANSFORMACE SKRZE UPŘÍMNOST

(2)

INTIMNÍ VZTAHY

Chceme-li dosáhnout důvěrnosti, někdy musíme riskovat, že zraníme city druhých. Brad je už pětadvacet let klinickým psychologem a posledních dvanáct let přednáší o „radikální upřímnosti“. Radí lidem, aby zůstali s druhými, když jim bylo ublíženo a cítí se špatně.

Když vám někdo ublíží, nesnažte se ho zranit a pak odejít. Zůstaňte s ním a řekněte: „Tady jsem. Jsem tu proto, abychom si promluvili a abych ti odpustil. Abych to mohl udělat, musím ti otevřeně říci, co si o tobě myslím, co se mi na tobě nelíbí a co se mi líbí. Jedině tak mohu poznat, co si o tobě myslím, když jsem s tebou. A jedině pak ti budu schopen odpustit, což mi pomůže. Proto mě trpělivě vyslechni, abychom dosáhli bodu, kdy budeme schopni odpustit jeden druhému.“

Druzí si však často myslí, že nemáte žádný důvod něco jim odpouštět. Když jim to řeknete, okamžité odpoví: „Tak moment ! Myslím, že mi nemáš co odpouštět. Já jsem ti nic neudělal. Děláš to jen pro sebe.“

To je samozřejmě naprostá pravda. Příčinou našeho hněvu jsou naše vlastní nesplněná očekávání, takže když někomu řekneme, že zhatil naše očekávání, jsme to my, kdo si to myslíme a věříme tomu. Z filozofického hlediska mezi námi není žádné nedorozumění. **Z praktického hlediska však nemůžeme dojít k závěru svou myslí a realizovat tento závěr svou psýchou, pokud se s druhým nesetkáme a pokud mu neřekneme pravdu, abychom poznali, jak se cítíme, když jsme s ním.** Jedině tak lze dosáhnout odpuštění; a to je někdy velice obtížný proces.

Ted' nemluvíme o duchovním narcisistickém modelu odpuštění. Nemluvíme o elitistických skupinách z Marin County - z této země bezstarostné duchovnosti, kde je všechno snadné, a pokud jeden druhého milujeme, všechno vždy dopadne dobře, takže si s ničím nemusíme lámat hlavu. O tom tu nemluvíme. Mluvíme o překonávání skutečných problémů v každodenním životě tím, že jsme upřímní a snažíme se dojít k odpuštění. Toho dosáhnete

tím, že lidem, kteří mohou být dočasně našimi nepřáteli, upřímně řekneme, jak se opravdu cítíme.

Brad v současné době píše knihu, která se bude jmenovat „Truth Tellers: Stories of Success by Honest People“ (Pravdomluvní lidé: Příběhy o úspěších, jichž dosáhli čestní lidé). Lidé mu posílají stále nové příběhy. Jsou to příběhy účastníků „semináře o upřímnosti“, kteří po absolvování tohoto osmidenního kurzu navštívili své rodiče a ukázali jim video svého života, jež během kurzu natočili. V kurzu dostali hodinu na to, aby ostatním účastníkům vyprávěli svůj životní příběh. Pak byli požádáni, aby si videokazetu vzali domů a ukázali ji svým rodičům, sourozencům, manželovi nebo manželce.

Je to báječný proces. Účastníci vědí už předem, že budou požádáni, aby videokazetu ukázali svým blízkým, a záleží jen na nich, zda to udělají nebo ne. To, co vyprávějí svým přátelům, kteří se zavázali, že budou jeden k druhému naprosto upřímní, se podstatně liší od toho, co lidé obvykle vyprávějí svým rodičům.

Když se pak dívají s rodinou na video, rodiče říkají: „Tak to nebylo.“ Bratr nebo sestra řekne: „Já si to ale pamatuji jinak," nebo „Nevím, jak jsi na to přišel," nebo „Bolí mě, že jsi to řekl.“ V tu chvíli si účastníci kurzu vzpomenu, že jim bylo řečeno, aby zůstali s těmi, jimž vyprávěli svou verzi své společné minulosti a aby o ní pak hovořili. Každý z jejich blízkých má svou vlastní verzi toho, co se stalo, takže rozhovor je někdy velice živý.

Účastníci nám říkají, že tyto rozhovory změnily celou rodinu. A to v pozitivním smyslu. Během rozhovorů si začnou uvědomovat, že jeden druhého opravdu milují a že láska je **skutečný, aktuální zážitek vzrušení**, nikoli vzpomínka na minulost, již je třeba zachovat. Lásku probouzejí upřímná slova. Neupřímná slova lásku znemožňují. Tyto rozhovory se pak opakují během vánočních a velikonočních svátků. Jsou počátkem nového rozhovoru o tom, čím **pro ně život skutečně je**, neboť hloubka těchto rozhovorů přesahuje povrchnost jejich „normálních“ rodinných vztahů.

Strach z intenzity citů

Přemýšleli jste někdy o tom, proč lidé žijí roky - ne týdny nebo měsíce, ale třicet, čtyřicet či padesát let - povrchním životem ? Proč to dělají ? A čeho se bojí ?

Bojí se vlastních pocitů.

Většina z nás se bojí. Bojíme se intenzity vlastních pocitů. Vyhýbáme se svým pocitům. Obvykle je interpretujeme a snažíme se „porozumět jim“, abychom je nemuseli prožívat na tělesné úrovni. Úroveň emoční interpretace je od života vzdálenější než úroveň vnímání.

Co je například hněv. Hněv není nic než řada tělesných pocitů. Je to ztuhnutí těla, mělký dech, zrychlený tep srdce, napětí v zádech atd. Jsou to jen pocity a nic víc. A jste-li ochotni je prožívat, uvědomíte si, že přicházejí a odcházejí jako všechny ostatní pocity. Většina

lidí si to však uvědomit nechce. Tito lidé mají strach žít na úrovni pocitů, protože si myslí, že se jim něco stane, a proto hledají ochranu v nějakém systému víry. Někteří lidé dávají přednost interpretaci reality před realitou samou.

John Bradshaw říká, že když naženete skupinu vzájemně závislých lidí do místnosti, kde jsou dvoje dveře - jedny s nápisem „NEBE“ a druhé s nápisem „HOVORY O NEBI“ - všichni půjdou do druhých dveří. Je tomu tak proto, že o nebi raději mluví.

Kdy se lidstvo rozhodlo, že je důležitější příběh než zážitek ? Učinili jsme toto kulturní rozhodnutí vědomě ? Pravděpodobně ne. Možná k tomu došlo jaksi mimovolně během dlouhého procesu lidského vývoje. Pud sebezáchovy a sebeobrana se staly obranou představy, kterou jsme si o sobě vytvořili. Vyhnout se bolesti je možná instinktivní. A přirozeným rozšířením tohoto instinktu je snaha vyhnout se poškození vlastního ega. Kdosi řekl, že život je snaha vyhnout se nepohodlí a utrpení.

Člověk začal chránit svou představu o sobě samém, protože cítil, že mu hrozí nebezpečí ze strany druhých lidí.

Ve své knize „Třetí šimpanz“ se Jared Diamond snaží zjistit, v čem se lidé liší od šimpanzů. Proto porovnává archeologické a antropologické údaje s nejnovějšími informacemi, jež nám poskytlo rozluštění lidského genetického kódu. Když srovnával historický vývoj s vývojem genetické struktury, zjistil, že naším nejbližším příbuzným je šimpanz, protože sdílíme přesně 98,6 procent genů, a tudíž mezi námi není příliš velký genetický rozdíl.

Tak v čem je tedy rozdíl ? Šimpanzi mají jiné sexuální chování a to může být příčinou mnoha rozdílů mezi námi. Když je šimpanzí samice v říji, vydává pach pižma a její tělo mění tvar a barvu, což přitahuje samce. Pět až šest nejsilnějších samců zažene ostatní a pak se páří. Jakmile období říje skončí, samci ztratí o samice zájem.

Diamond říká, že toto „předvádění se“ během říje je v přírodě velice běžné, ať už se v tomto přechodném období předvádí samec nebo samice. Ale u člověka je tomu trochu jinak, neboť lidské samici se asi před pěti sty tisíci lety toto okázalé předvádění tak zalíbilo, že se od té doby předvádí permanentně. Její zaoblená prsa a hýždě neustále přitahují muže. Proto k sexuálnímu styku mezi lidmi dochází kdykoli, když se naskytne příležitost, nejen v období ovulace. Ženy i muži musejí být neustále připraveni na sexuální styk. V důsledku toho je hladina testosteronu u mužů permanentně zvýšená, což vede ke zvýšené agresivitě. Tohle může být příčinou vývoje lidské mysli. A zároveň to může být důležitým faktorem v tom, co z nás učinilo nejkrutější živočišný druh na této planetě.

Jsme živočišný druh, který nemá s ničím slitování. Během pouhých jedenácti tisíc let, na naší cestě od Beringovy úžiny do Jižní Ameriky, jsme úplně vyhladili mamuty. Kdykoli jsme dostali chuť na steak, nemilosrdně jsme zabili mamuta a zbytky jsme zahodili. Tak se chová člověk.

Ale nezabýváme jen zvířata. Lidé vraždí celé skupiny svého vlastního druhu. Invaze Ameriky a Austrálie a následné zabíjení domorodců, nacistické Německo, Kosovo a dnešní teroristické útoky - to všechno jsou jen poslední verze staré písničky. Jakmile označíme nějakou skupinu za „nepřítele“, můžeme s ní jednat, jak se nám zlíbí. Můžeme zabít všechny ženy, děti a zvířata. Dokud se jedna skupina lidí považuje za nadřazenou, všichni ostatní jsou jen lovnou zvěří. Ve světě, jehož populace přesahuje šest miliard lidí, se otázka omezení našeho sklonu k násilí stala kritickou. Dnes si musíme položit otázku: „Jak můžeme zachránit tuto ohroženou planetu sami před sebou ?“

Skončujte se slovem „lepší“

Tuto planetu zachráníme, až přestaneme užívat slova „lepší“. Až si přestaneme myslet, že jsme lepší než nějaká jiná skupina lidí. To je hlavní myšlenkou Nealovy knihy „Přátelství s Bohem“. Neale se ve svých rozhovorech ptá: „Kdyby existovalo něco, co bychom mohli udělat, abychom vyřešili nebo alespoň zmírnili naše konflikty, co by to bylo ?“ Jeho odpověď je okamžitá. Skončujte s myšlenkou nadřazenosti - přestaňte si myslet, že jste „lepší“, že jste „vyvolený národ“ nebo „národ pod jedním Bohem“, nebo že „vykonáváte vůli Aláha“ - neboť

právě tato myšlenka ospravedlňuje všechno, co děláte druhým.

Kdybyste si uvědomili, že ostatní lidé jsou stejní jako vy a že nikdo není lepší, kdybyste už konečně pochopili, že „jsme všichni součástí jednoho celku“, všechny konflikty by okamžitě zmizely.

Súfisté hovoří o posvátném lidském prototypu. Když se dívám na vás a vy se díváte na mě a já si uvědomím, že vaše oči jsou podobné očím, jež vidím, když se dívám do zrcadla, okamžitě pochopím tuto myšlenku. A proto vás pozdravím: „Ahoj, člověče.“ Neboť tady je jeden člověk a tamhle je druhý člověk. Tomu říkají súfisté posvátný lidský prototyp. Jeden člověk uznává druhého: „Ahoj.“ To je podle nich láska. A to je podle nich předpokladem skoncování s válkami.

Otázkou je, proč to nemůžeme pochopit. Proč nemůžeme skoncovat nejen s válkami mezi národy, ale také s rodinnými hádkami. Co nám v tom brání ?

Naše mysl, která není vždy naším nejlepším služebníkem. Společnost, ve které žijeme, nám vštípila víru v lidskou mysl. Brad ve svých knihách říká: „Mysl je něco strašného. Zbavte se jí.“

Zatímco bytí vnímá svět, mysl o něm přemýšlí. To není totéž. Abychom si uvědomili, že druzí lidé jsou rovnocenní - abychom mohli říci „já jsem ti roven a ty jsi roven mně“ - musíme si druhých lidí všimnout. Musíme je vnímat. Vnímání je ovšem něco jiného než myšlení. Myšlení rozděluje existenci do kategorií, zatímco vnímání uznává božství v druhém člověku.

Lidé dávají přednost **myšlení** před **vnímáním**, protože se domnívají, že své myšlení ovládají, a proto mohou ovládat sami sebe i druhé. To je samozřejmě iluze, ale my si jí velmi vážíme. Lidé se cítí „bezpeční“, když si myslí, že jim myšlení dává moc nad jejich životem.

Nicméně myšlení vyvolává strach. Je tomu tak proto, že si všechno **představujeme na** základě jen částečně vědomých vzpomínek, místo abychom **vnímali** to, co se děje kolem nás v přítomném okamžiku. Pro mysl je strašné, když přiznáte, že na úrovni bytí jsou všichni lidé rovnocenní. Mysl to nemá ráda, protože se považuje za něco zvláštního a myslí si, že vy jste s ní totožní. Neví, že jste **bytost**, která má mysl.

Proto si myslíme, že pro nás není dobré přiznat to, co vnímáme. Není to dobré pro naši vládu, není to dobré pro naši ekonomiku, není to dobré pro naše náboženství a není to dobré pro žádnou oblast našeho života. Tohle si **myslíme**, protože nás to naučili ostatní vystrašení lidé.

Kdybychom se soustředili spíš na své **pocity** než na své **myšlenky**, **pak by kontrolu nad naší myslí převzalo naše ztotožnění se s naším vlastním bytím i s bytím druhých lidí.** To nám ovšem připadá problematické. Dělal bychom to, co nám říká hlas našeho srdce. Podřídili bychom svou mysl svému bytí a nebyli bychom schopni předvídat, co se stane, protože bychom to předem nevěděli.

Všichni jsme opakovaně varováni, abychom neorganizovali svůj život na základě soucitu. A to z velmi dobrého důvodu. Soucit je hrozbou našemu navyklému způsobu života.

Vzpomínání je jednou z forem představování. Když na něco vzpomínáme, vlastně si představujeme, že se stane to, co se už jednou stalo. Tohle vám říkají lidé, kteří nad vámi mají moc a kteří se o ni nechtějí dělit. Tito lidé si vymýšlejí různé věci a způsobují různé události, které potvrzují jejich učení. Učitelé i rodiče vás učí, abyste byli paranoidní pro své vlastní dobro.

Nicméně představovat si, co se stalo v minulosti, je něco jiného než prožívat to, co se děje v přítomnosti. My (to jest Brad a Neale) věříme, že žít v přítomném okamžiku je jediný způsob, jak se naučit mluvit pravdu a začít milovat sami sebe i ostatní lidi. Jsme přesvědčeni, že láska a pravda jsou totéž a že člověk nemůže opravdu milovat, pokud nemluví čistou pravdu a nic než pravdu.

Je pochopitelné, že jsme se v minulosti tak nechovali. Strach je velice mocný. Nicméně nemusí trvat věčně. A nesmí trvat věčně, pokud chceme změnit svět a svůj život.

A právě to chce mnoho lidí. Chtějí to proto, že způsob, jakým dnes žijeme, kolektivně i individuálně, prostě nefunguje a my si to uvědomujeme. Dochází ke stále větším konfliktům. Konflikt se stává způsobem života. Zabíjíme druhé kvůli těm nejmalichernějším neshodám. Vyrůstá všeobecné násilí, stoupá počet rozvodů a sebevražd, děti v našich školách po sobě střílejí a poslední dobou se rozmáhá mezinárodní terorismus. To vše jen potvrzuje, že náš způsob života nefunguje. A proto chceme změnit svět a svůj život. Tato kniha obsahuje neuvěřitelný nástroj, který nám v tom pomůže.

Tím nástrojem je upřímnost.

(3)

STRACH A HNĚV

Když hovoříme o upřímnosti, máme na mysli totální upřímnost v našich vztazích. Když jsme psali tuto knihu, uvědomili jsme si, že máme rozdílné názory na některé věci. Často jsme o tom diskutovali, abychom své názory jeden druhému objasnili. Nakonec jsme se dohodli. Brad řekl: „Dáme čtenářům najevo, že spolu ve všem nesouhlasíme, aby viděli, jak jsme použili upřímnosti a pravdomluvnosti jako prostředku k tomu, abychom pokračovali ve spolupráci. Uvedme naše neshody v knize!“

A tady jsou. Uvádíme je proto, že doufáme, že až si knihu přečtete a uvidíte, kam jsme se dostali, dovíte se víc o moralismu, hněvu a individuální i společenské transformaci.

NDW: Mnoho lidí říká: „Jsou chvíle, kdy nemůžeš být upřímný. V některých situacích se totální upřímnost stává brutalitou.“ To je sice pravda, ale hodně záleží na tom, jak svou pravdu prezentujeme. Znal jsem jednoho učitele bojových umění jménem Futzu, což je čínské slovo, které znamená „mistr“. Ten mi říkal: „Mluv pravdu, ale užívej vlídná slova.“

BB: S tím nesouhlasím a vůbec se mi to nelíbí. Futzu jen opakoval otřepanou frázi. Tím jen povzbuzoval lidi, aby byli taktní. Já taktnost nesnáším. Obvykle je to jen jiná forma lhaní. Kdyby tím myslel „buď klidný, i když někomu nadáváš“, pak bych s tím souhlasil. Ale většina lidí v západním světě si to vysvětluje jinak. Většina lidí to chápe jako morální příkaz, který je navíc velmi nebezpečný: „Řekni, co musíš, ale dávej si pozor, abys druhého neurazil.“

Mnozí východní učitelé si neuvědomují, ke komu mluví - nevědí, že jejich slova zní jako prázdná ponaučení, na něž je západní člověk zvyklý, neboť jsou v souladu s moralismem židovsko-křesťanské tradice, ve které jsme ty a já byli vychováni.

Pravda někdy zraňuje. Ale já si myslím, že bychom měli pravdou jeden druhého zraňovat a pak spolu zůstat, dokud to nepřekonáme. Není to tak hrozné jako tělesné zranění.

Pravdivým výrokem můžeme „zranit“ něčí ego nebo jeho představu o sobě samém. Považovat slovní útok za stejně nebezpečný jako tělesné napadení, je druhem psychózy. Slovní útok není totéž co fyzické napadení.

Nemyslím, že bychom si měli dávat pozor, abychom neurazili city druhých. Myslím, že ztotožňování tělesné bolesti s bolestí citovou je příčinou toho, že chodíme kolem nepříjemných věcí jako kolem horké kaše a pak máme vztek, že jsme neřekli pravdu. Vůbec nezáleží na tom, jak svou pravdu prezentujeme. Nejsme tu ve škole půvabného chování. Brutální jsou jen skutečná tělesná zranění. Upřímnost není brutalita.

NDW: Souhlasím s tebou, že „brutalita“ je příliš silné slovo, abychom jím označovali totální pravdomluvnost. Víím, že je velký rozdíl mezi tělesnou „brutalitou“ a zraněním, které člověku můžeme způsobit tím, že mu řekneme pravdu. Slovo „brutalita“ je přehnané. Ale není přehnané slovo „krutost“; a krutost k citům druhých je stejným prohřeškem jako krutost k jejich tělu. Fyzická krutost bolí méně, ale přesto bolí. Zatímco slovo „brutalita“ je příliš silné, slovo „krutost“ je velmi výstižné - a duševní krutost je nepřijatelná mezi milujícími lidmi v mém světě - je nepřijatelná dokonce i ve službě upřímnosti. Nebo je snad důvěrnost za cenu dobroty tvou nejvyšší prioritou ?

BB: Důvěrnost je opravdu vysokou prioritou. A často přichází po velmi krutém zážitku.

NDW: Ptal jsem se, zda je důvěrnost za cenu dobroty **nejvyšší prioritou**. Moje otázka se týká našich rozhodnutí - nejvyšších rozhodnutí, která činíme v lidských vztazích. Jsem přesvědčen, že můžeme být důvěrní a upřímní, aniž musíme být krutí a nelaskaví.

BB: S tím nesouhlasím. Mám dojem, že jsi byl vychován v ještě horší škole půvabného chování než já, a tvoje obavy, abys nikoho neurazil, mi připadají urážlivé. Souhlasím s tím, co jsme říkali předtím, a také s tím, o čem budeme mluvit později, ale nesouhlasím s tvým názorem, že bychom měli vyjadřovat pravdu podle nějakých norem „dobrot“. A moje odpověď na tvou otázku zní ano, i když je to příliš široká otázka. Důvěrnost za cenu dobroty je pro mě nejvyšší prioritou.

NDW: Jsi výjimečný člověk, Brade, a myslím, že v hloubi duše potlačuješ hněv (možná ti v životě lidé hodně lhali), jenž deformuje onu část tvého já, která by nikdy k nikomu nebyla krutá. Co je vlastně krutost ? Je kruté říci někomu pravdu urážlivým způsobem ? Nelze snad říci urážlivou pravdu způsobem, který není krutý ?

BB: Myslím, že je nutné rozlišovat. Oba souhlasíme, že pravda někdy zraňuje. Ale nevěřím, že „krutost“ namířená proti mysli je totéž jako „krutost“ namířená proti srdci. Například soucit je **krutý** vůči mysli, ale zároveň posiluje srdce. E.E. Cummings kdysi řekl: „Je-li básník někým, pak je někým, kdo miluje přesnost, jež vyvolává pohyb.“ Jako terapeut se považuji za takového básníka. Když urážím něčí mysl, vyvolávám pohyb, abych ho osvobodil z vězení mysli. Miluji bytí člověka, s nímž jsem v kontaktu, a s téměř chirurgickou přesností **urážím jeho mysl, zatímco miluji jeho bytí**.

Plést si soucit s laskavostí při konfrontaci názorů mysli druhého člověka - i když si on sám myslí, že je totožný se svou myslí - je chyba, které se dopouštějí někteří terapeuti a poradci. Některé terapeutické zásahy do mého osobního života byly šokující a bolestivé a zároveň velice užitečné - jako když ti někdo strhne náplast i s chlupy na ruce - takže jsem je nakonec ocenil.

Někteří lidé jsou pyšní na to, že jsou extrémně sebekritičtí, ale my víme, že jsou to idioti, které žene jejich ego. Naší povinností je říci jim to. Lpět na negativní představě o sobě samém je stejně egotistické jako lpět na představě pozitivní. K tomu, aby se tito lidé osvobodili od své mysli, je nutné, aby jim to řekl někdo, kdo je miluje, i kdyby jim to měl

opakovat nesčíslněkrát. Otázka zní takto: „Měli bychom tyto lidi milovat a nebát se zranit jejich city, nebo bychom měli být ‚laskaví‘ a nechat je na pospas jejich sebetřýzni?“

Když s někým cítím opravdový soucit a snažím se ho osvobodit od jeho vlastní mysli, pak mohu říci: „Ty ubohej parchante, máš hlavu tak hluboko v zadku, že ji ani nemůžeš chytit za uši a vytáhnout ji.“ A věřím, že je možné být úplně svázán s tímto **bytím** a zároveň vyjádřit svou lásku k „bytí, které vnímá“ - což je jeho základní identita, právě tak jako moje. Urážím jeho mysl. **Ctím jeho bytí tím**, že mu říkám, že jeho mysl je plná sraček jako štedrovečerní krocan. Takovéto konfrontace obvykle končí smíchem a slzami vděčnosti a uvolnění pro nás oba.

Bylo to od tebe velice milé, ale právě jsi mě poctil tím, že jsi mi řekl, že mě miluješ a že si myslíš, že v sobě potlačuji pocity hněvu. Byl jsi velmi laskavý a já to pochopil a fungovalo to. Miloval jsem tě a řekl ti, že jsi podle mého názoru hlupák. A když o tom teď přemýšlím, i já jsem byl docela milý. Pravděpodobně máme pravdu oba. Moje prohlášení ti mohla připadat krutá a urážlivá, ale myslím, že mi pomohla sblížit se s tebou, a věřím, že pomohla i tobě. Ani jeden z nás se neurazil, ačkoli toho naše mysli mohly využít, kdyby chtěly.

Ale snažit se být za každou cenu laskavý je stejně problematické jako kterékoli jiné morální stanovisko mysli a navíc to jen zhoršuje naši základní kulturní nemoc. Proto říkám, že moralizování je opakem soucitu. A moralizování o soucitu je ze všeho nejhorší.

NDW: Nejde o „moralizování“, jde o duchovnost. A to je něco jiného. „Dobrota“ je duchovní vlastnost, není to morální otázka. Laskavost, mírnost a dobrota jsou pro mě stavy bytí, nikoli morální příkazy. Mohu uvést příklad? Já bych nikdy nepoužil taková slova jako ty jen proto, abych někoho o něčem přesvědčil. Myslím, že taková slova nejsou nutná. A nejsou ani moc přesvědčivá, právě naopak. Myslím, že oslabují účinek argumentu.

Myslím, že není nutné mluvit jako Howard Stern. Raději bych mluvil jako Mahátmá Gándhí. Neomalenost působí hořkost, vlídnost léčí.

BB: Neomalené chování někdy léčí. Erik Erikson ve svém životopisu Gándhího říká, že se Gándhí choval dost sprostě ke své manželce a dětem.

NDW: Ach Bože, doufám, že mě nebudeš jednou posuzovat podle toho, co o mně napíše nějaký spisovatel!

BB: Erik Erikson není žádný tuctový spisovatel. Patří k největším duchům dvacátého století a vždycky si uvědomoval, že pravda se skrývá v detailech. A kromě toho je jisté, že budeš posuzován podle toho, co o tobě někdo napíše. Ostatně tak budeme posuzováni všichni a nic proti tomu nemůžeme dělat!

NDW: Brade, snažím se ti jen vysvětlit, že je možné někomu říci, že si myslíš, že svou mysl ubližuje sobě i druhým, aniž mu musíš ubližovat svou myslí. Souhlasíš se mnou?

BB: Myslím, že to je možné. Dokonce si myslím, že je to možné ve většině případů, a kdykoli tomu tak je, vždycky to přivítám. Ale také je možné mluvit s lidmi otevřeně, i když je to zraňuje, ale pak s nimi musíme zůstat, dokud se s tím nevyrovnají. Když máme vztek, musíme se rozzlobit, svůj vztek prožít a nakonec jej překonat. Když nás někdo zraní, musíme svou bolest prožít a překonat ji. Když se rozzlobíme jeden na druhého a když jeden druhého urážíme, musíme spolu zůstat, dokud se s tím oba nevyrovnáme. To už se v životě stává. A není na tom nic špatného. Je to vlastně docela dobré. Prohlubuje se tím důvěrnost našeho vztahu. Vážím si druhého za to, že se mnou zůstal, a on si váží mě z téhož důvodu. Jeden druhému odpustíme a žijeme dál.

NDW: Příteli, samozřejmě s tebou souhlasím, když říkáš: „Když máme vztek, musíme se rozzlobit, svůj vztek prožít a nakonec jej překonat. Když nás někdo zraní, musíme svou bolest prožít a překonat ji. Když se rozzlobíme jeden na druhého a když jeden druhého urážíme, musíme spolu zůstat, dokud se s tím oba nevyrovnáme.“ Já sám jsem mnohokrát řekl totéž. Ale teď mluvím o tom, jakou roli hrajeme v bolestné zkušenosti druhého. Znovu a znovu opakuji, že vždycky můžeme najít vlídný způsob, jak člověku říci nepříjemnou pravdu. Nemusíme mluvit hrubě. Nemusíme nikomu říkat, že „má hlavu plnou sraček“, nemusíme používat sprosté výrazy jako „parchant“ nebo „hajzl“. Nadávat není nutné; a není to ani přesvědčivé. To je všechno, co se ti snažím vysvětlit, Brade. „Mluv pravdu, ale užívej vlídná slova.“

Samozřejmě že se lidé občas zlobí, Brade. Samozřejmě že se každý někdy cítí uražen. Ano, to se stává. A také s tebou souhlasím, když říkáš, že se náš vztah a vzájemná důvěra prohloubí, když jeden druhému odpustíme. S tím vším souhlasím, ale nemohu souhlasit se způsobem, jakým své názory formuluješ. Říkáš mi, že je v pořádku mluvit s lidmi hrubě, pokud jim říkáš pravdu. Já na to mám jiný názor. Tento způsob pravdomluvnosti by nevyjadřoval, čím opravdu jsem a čím chci být.

Říkáš, Brade, že jsem „byl vychován v ještě horší škole půvabného chování“ než ty. Ale mně se zdá, příteli, že tvůj přístup byl silně ovlivněn „školou života“, ve které byla vychována většina lidí a ve které všichni věří, že „dobří lidé končí poslední“ a že jakékoli chování včetně násilí je ospravedlnitelné, pokud to vyřeší nějaký obtížný problém.

BB: Mentální krutost není násilí, i když může urážet něčí city. Mentální krutost uráží city člověka, který se ztotožňuje se svou představou o světě a o sobě samém. Proto dobří lidé často končí poslední.

NDW: Sakra, Brade, v tomto ohledu máme opravdu rozdílné názory. A pravděpodobně i velice rozdílnou životní zkušenost. Mně je **naprosto** jasné, že mentální krutost je násilí. A je to násilí nejvyššího stupně. Lidé nejsou svým tělem, Brade. Lidé jsou svou duší. Člověk je duch, který má tělo, ale není s tělem totožný. Když zločinci někoho chytí a chtějí ho zlomit - když ho nechťejí zabít, ale jen zlomit - nesnaží se ho zmlátit, protože to na opravdu silné lidi nepůsobí. Proto se snaží zlomit jeho ducha. Tohle ví každý policejní vyšetřovatel.

Tvrdá práce - tělesně namáhavá a vyčerpávající - není ani zdaleka nejhorším trestem. Nejhorším trestem je být uvězněn na samotce. „Mentální krutost není násilí?“ No ne ! Dovol mi, příteli, abych s tebou nesouhlasil. V mém světě je bezohledné vyjadřování pravdy považováno za krutost, a tudíž je to forma násilí.

Brade, líbí se mi, že radíš lidem, aby vždycky mluvili pravdu, a obdivuji se tomu, že sám říkáš pravdu své rodině, přátelům i klientům. V tomto bodě spolu souhlasíme. Ale nesouhlasím s tvým názorem, že je správné říkat pravdu urážlivým způsobem. Jestliže to děláš při terapii, zdá se mi, že k řešení problému používáš tutéž energii, která problém způsobila.

BB: A co je na tom špatného ?

NDW: Einstein říkal, že to je druh šílenství. Snažit se řešit problémy použitím energie, která problémy způsobila, je šílenství.

BB: Ne, Einstein řekl, že problémy nelze řešit opakováním toho, co je způsobilo. To znamená, že je šílené dělat stále totéž a očekávat jiné výsledky.

NDW: Jako například zabíjet lidi proto, abychom jim zabránili zabíjet lidi. Nebo užívat násilí proto, abychom druhým zabránili chovat se násilnicky, jako onen otec, který uhořel syna a křičel: „Kolikrát ti mám opakovat, že nemáš **mlátit svého bratříčka** ?“

BB: Tohle srovnání se mi nelíbí a myslím, že není na místě. (Vlastně tím říkáš, že ačkoli věřím v ideál pravdomluvnosti a upřímnosti, mojí emocionální reakcí je nenávisť.) A také se mi nelíbí tvůj výraz „tvoje pravda“. Nemyslím, že existuje „tvoje pravda“ a „moje pravda“, neboť názory jsou jen názory a ne pravda. Pravdivá je prožitá **zkušenost**. Mluvit pravdu znamená oznamovat to, čeho sis všiml, ať už to je pocit, myšlenka nebo něco, co jsi udělal nebo viděl ve vnějším světě. Pravda, která je pro každého v podstatě stejná, je **pravda zkušenosti**. Je to oznámení toho, co vnímáš. Můžeš mít určitý názor a můžeš jej pravdivě vyjádřit, ale tvůj názor je jen vyjádřením myšlenek, které tě napadly.

Připouštím, že to, co vnímáš, může být něco jiného než to, co vnímám já. Ale to, co si já **myslím** o tom, co vnímám, a co si ty **myslíš** o tom, co vnímáš ty, je v podstatě blbost. Nicméně chceme-li být upřímní a chceme-li jeden druhého opravit, musíme to říci.

Pravdomluvnost tě osvobozuje. Mluvit pravdu znamená říkat to, co vnímáš a vidíš. Občas **to znamená, že musíš říci něco, co si myslíš, že bys říci neměl**. Znamená to, že se řídíš spíš **pocity** než ideály. Jak řekl E.E. Cummings: „Ten, kdo se zabývá skladbou věcí, tě nikdy opravdu nepolíbí.“ Prožívání pocitů a upřímné vyjadřování jak pocitů, tak názorů ti pomůže odpoutat se od nich a změnit je. Řídit se pocity je trochu děsivé, protože nemáš takovou jistotu, jako když si myslíš, že víš, co máš dělat. Nicméně čím méně máš iluzí, tím jsi svobodnější.

NDW: Říkáš, že zraňuješ lidi proto, abys jim zabránil zraňovat druhé - včetně sebe samých. Myslím, že způsob, jakým s lidmi mluvíš, je zraňuje. Zejména proto, že tak mluví někdo, koho respektují.

Věřím, že si myslíš, že druhé musíš občas šokovat, abys je probudil z letargie. Já si to nemyslím. Slovní pohravek není tak účinný jako slovní pohazení. Nejde o to, zda je slovní pohazení morálně správné. Jde o to, že je mnohem účinnější. A také léčivější. A pokud se mě týká, je duchovnějším projevem lásky a také toho, čím jsem.

BB: V tomto ohledu jsme na tom stejně. Lidé obvykle nějak pochopí, že je mám rád. Možná je to proto, že mám jižanský přízvuk, nebo proto, že vidí, že jim pozorně naslouchám. Chápu, že jsem na jejich straně. A tak tomu skutečně je. A když si dovolí mě slyšet a reagovat - když mi začnou také nadávat - mám z toho radost. Pak přestávám být autoritou, která druhým říká, jak mají žít, a stávám se obyčejným člověkem, který se snaží řešit své problémy jako oni. Nesnažím se nikoho šokovat. Snažím se jen prorazit obvyklé duševní zábrany. Možná to je jižanský způsob. Ačkoli můj přítel Raven, který vyrostl v New Yorku, říká, že to je i newyorský způsob.

NDW: Pro mě je každý akt aktem sebeurčení. Nechci být někým, kdo považuje druhé lidi za pitomce a kdo jim nadává. Odmítám to i ve jménu „drsné lásky“. Nedělal bych to ve jménu **žádné lásky**.

BB: Přiblížili jsme se k porozumění, ale stále se ještě hodně rozcházíme. Oba souhlasíme, že jsme milující lidé. Oba jsme v podstatě lidé, kteří vnímají. Jakmile se však dostaneme k otázce společenského sebeurčení, začneme se rozcházet. Ty jsi katolík a patříš ke střední vrstvě. Já jsem bílý barbar. Oba jsme měli to štěstí, že jsme objevili lásku. Každý z nás ji projevuje svým způsobem.

Řeknu ti, čemu věřím, alespoň dnes. Jsme lidé. Máme mysl. Naše mysl myslí a porovnává, posuzuje sama sebe i druhé. Zlobíme se, protože jsme přesvědčeni, že naše názory jsou pravdivé. Buď své názory vyjádříme a rozzlobíme se, nebo je nevyjádříme. Určitě budeš souhlasit s tím, že když se chováme vlídně, ačkoli máme vztek, nebo když se chováme laskavě jen proto, že máme nějaký duchovní ideál, pak je to přetvářka. Je to pokrytectví. Chovat se vlídně, když se necítíme dobře, je pro druhé lidi, zejména pro děti, otravné. Naše

názory se liší, kdykoli se dostaneme k otázce sebeurčení (nebo lépe, ke společenskému definování sebe sama), protože, jak už jsme se shodli, ty jsi bytost, která vnímá a vytváří svůj svět v každém okamžiku, jsi bytost, kterou bychom mohli nazvat Bohem.

Když se rozhodneš jednat určitým způsobem a definuješ tím sobě i druhým, kdo opravdu jsi, musíš si dávat obzvlášť dobrý pozor, abys mluvil pravdu. Chováš-li se laskavě jen proto, aby sis zachoval svou image nebo aby ses nezpronevěřil nějakému duchovnímu ideálu, pak lžeš. To je normální. A je to příčinou zloby, kterou vidím u mnoha lidí, zejména u manželských párů. Já si však myslím, že je lepší na tento druh pokrytectví upozornit než jej podporovat. Nepochybuji o tom, že chceš být opravdu upřímný a že si laskavosti vážíš, ale myslím že své motivy bezděčně přisuzuješ i druhým lidem.

NDW: Brade, myslím, že v tomhle se nikdy neshodneme, a to je v pořádku. Nemyslím si, že lžu, když se chovám laskavě i ve chvílích, kdy mám vztek, a že to dělám proto, abych se „nezpronevěřil nějakému duchovnímu ideálu“. Naopak si myslím, že tím vyjadřuji nejkrásnější pravdu o tom, čím opravdu jsem. Je pravda, že se často chovám laskavě, i když jsem naštvaný. A budeš věřit tomu, co teď řeknu? Myslím, že **každý** člověk je schopen být „naštvaný laskavě“. A nemyslím si, že by takovéto chování otravovalo druhé.

Hněv a násilí nejsou neoddělitelně spojeny; hněv a hrubost nejsou nutně partnery; hněv a slovní urážky nemusejí jít nutně ruku v ruce.

BB: To nemusejí a já to neříkám. Ale někdy tomu tak je a **ty se chováš pokrytecky, když se kontroluješ a neřekneš svůj názor a když nevyjádříš, jak se opravdu cítíš.**

NDW: V mé kosmologii je hněv jednou z pěti přirozených emocí (zármutek, hněv, strach, závist a láska). Rozzlobit se je naprosto přirozené, a proto bychom svůj hněv neměli sublimovat, skrývat ani popírat. V tom spolu souhlasíme. Oba věříme, že hněv je potřeba upřímně vyjádřit. Když jsi naštvaný, řekni, že jsi naštvaný. Když jsi nervózní, řekni že jsi nervózní. Ale můžeš to říci vlídně. Nemusíš, ale můžeš. A já osobně nevidím žádný důvod, proč bych to neměl dělat.

Nemyslím, že vyjadřovat hněv hrubým způsobem je nutné, účinné nebo prospěšné - pokud chceme dosáhnout větší pohody a důvěrnosti.

Vyjadřovat hněv jen proto, abychom hněv překonali, je nejdelší cesta k pohodě a klidu. A navíc si myslím, že je to dost primitivní.

BB: Doufám, že to je primitivní, neboť civilizovaný způsob prostě nefunguje.

(4)

IDEALISMUS, HNĚV A LASKAVOST

NDW: Brade, před chvílí jsi řekl: „Chováš-li se laskavě jen proto, aby sis zachoval svou image nebo aby ses nezpronevěřil nějakému duchovnímu ideálu, pak lžeš.“ Nevím, co to znamená zachovat si image, Brade, protože když řekneš **image**, mám dojem, že mluvíš o představě, kterou o sobě máš, a nikoli o tom, čím opravdu jsi.

BB: Ano. Právě to se snažím rozlišit. Je velký rozdíl mezi tím, co si o sobě myslíš, a tím, čím UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

opravdu jsi.

NDW: To možná vysvětluje, co je image, ale „ideál“ je něco jiného. Myslím, že ideál je něco, co se člověk snaží dosáhnout, a myslím, že to je správné. Možná bychom se neměli snažit zachovat představu, kterou o sobě máme, ale doufám, že se vždycky budeme snažit zachovat své ideály. V tomto světě se stále snažíme zachovat ideály. A já se ve svém osobním životě snažím každý den vytvořit své ideální já - ideální podle mých vlastních měřítek a definic, nikoli podle měřítek druhých lidí. V „Hovorech s Bohem“ tomu říkám „nejkrásnější verze té nejkrásnější představy, jakou jsem kdy měl o tom, čím opravdu jsem“. A právě to chci vytvořit a prožívat ve svém životě.

BB: Myslím, že to je poněkud staromódní způsob myšlení. Už **sám** idealismus je nemoc - a tím myslím jakýkoli idealismus bez ohledu na to, jaké hodnoty si idealizuješ. Myslím, že idealismus je základní nemoc, kterou člověk musí vyléčit, aby mohl používat svou mysl, místo aby se jí nechal zneužívat. Myslím, že odpoutání se od ideálů člověku umožňuje užívat svých hodnot, místo aby se jimi nechal zneužívat. Myslím, že se k ideálům poutáme příliš snadno a právě to je příčinou většiny našich problémů. Například lpění na tom, že se vždycky budeš chovat laskavě, i když jsi sebevíc naštvaný, může být příčinou ještě většího hněvu.

NDW: Můj ideál říká, že upřímnost a laskavost jsou spolu neodmyslitelně spojeny. Upřímnost je podle mého názoru laskavost. Myslím, že s tím souhlasíš.

BB: Ano, souhlasím. Ale v situacích, kdy se k tomu nepoutám jako k ideálu, jsem schopen být mnohem víc milující. Někteří lidé považují upřímnost za krutost, ale já nechci být ovládán interpretací druhých. Jinak bychom spolu nemuseli mluvit. Podstatou povrchnosti a osamělosti je snaha vycítit, co druhí chtějí slyšet, a pak to říci. Nejdůležitější je **kvalita** vztahu mezi dvěma lidmi a hlavním předpokladem této kvality je upřímnost. A není důležité, zda to odpovídá nějakému ideálu nebo ne.

NDW: Souhlasím s tím, že nemůžeme celý život druhé chránit před pocity, které mají, když slyší pravdu. Ale nemyslím si, že bychom měli ignorovat laskavost.

BB: Ani já si to nemyslím...

NDW: V mém světě není o nic krutější uhodit někoho do srdce hrubým slovem než ho uhodit do prsou pěstí. V učení, které říká: „Mluv pravdu, ale užívej vlídná slova“, nacházím hlubokou pravdu.

Člověk by měl být soucitný a soucit překračuje hranice fyzického soucitu a zahrnuje psychologický soucit.

BB: Ovšem. Nemyslím si, že upřímnost **nemůže** jít ruku v ruce s laskavostí, a nikdy jsem to netvrdil. Ale nesmíme z toho dělat normu našeho chování a zapomínat na upřímnost. V naší společnosti převládá názor, že bychom měli užívat laskavosti jako záminky k zamlčování pravdy- „nemůžeš-li říci nic vlídného, raději neříkej nic“.

Ve školách se učí, že nejvyšší hodnotou je být taktní nebo „politicky korektní“. Důvěrně znám několik generací lidí, kteří trpí lhaním, jehož příčinou jsou tyto morální příkazy. Toto utrpení je mnohem větší než bolest způsobená tím, že druhým upřímně řekneme, co si o nich myslíme, a zraníme tak jejich city. www.vesmirni-lide.cz www.andele-svetla.cz

Kromě toho být rozzlobený, místo abychom o svém hněvu jen mluvili, je předpokladem překonání hněvu. Mluvení je jen přetvářka našeho ega, které se nechce zpronevěřit nějakému ideálu správného chování nebo představě, kterou si o sobě vytvořilo. Je to jen přetvářka a nevyjadřuje to, čím opravdu jsi. Hrubá slova tě mohou zranit, ale s tím se

vyrovnáš, když zůstaneš s člověkem, který tě urazil, a jeden druhému nakonec odpustíte. Pravdomluvnost, nikoli přetvářka, ti pomůže překonat nedorozumění. Být upřímný, i když je to někdy obtížné, je mnohem lepší než snažit se za každou cenu neurazit city druhého. Neustálé lhaní v zájmu laskavosti a dobroty zraňuje způsobem, který působí druhému trvalé škody, dokud mu neřekneme pravdu.

Když jsi s někým, je poctivé upřímně reagovat a zůstat s ním. Jestliže své reakce podřizuješ nějakému ideálu, vzdáváš se kontaktu s člověkem, s nímž jsi, jen proto, abys ovládal své chování. Přestáváš druhého vnímat a zabýváš se jen svým vlastním chováním, snažíš se vyhovět nějakému ideálu a ztrácíš s druhým kontakt. Toto přerušení kontaktu není nutné a navíc tě vede k tomu, abys začal mluvit k někomu ve své vlastní mysli místo k člověku, který stojí před tebou. Takže nakonec mluvíš ke své vlastní představě.

Nemluvím jen o situacích, kdy hovoříš s klientem jako poradce a jsi tedy do jisté míry chráněn před urážkami svou autoritou; mluvím o každodenních situacích, kdy se stýkáš s lidmi, s nimiž pracuješ nebo žiješ. Jestliže v takových situacích existuje nějaká morální povinnost, pak bys měl jít proti společenské konvenci, která nás učí, že to, čím jsme, je naše chování, což je příčinou toho, že tolik lidí žije v přetvářce. Celý život nás učili, že jsme tím, jaký máme ve škole prospěch, kolik vyděláváme nebo tím, co si o nás myslí ostatní lidé... já osobně své klienty učím, aby se tomu bránili. Lásky a odpuštění lze dosáhnout jedinečně za hranicemi přetvářky - nikoli díky přetvářce.

NDW: Když tě tak poslouchám, mám dojem, že jsem se nevyjádřil dost jasně. Nikdy jsem neřekl, že by laskavost měla „nahradit“ upřímnost. Myslím si, že laskavost a upřímnost patří k sobě.

Chceš-li být upřímný a laskavý, nemusíš se vzdávat jednoho na úkor druhého. Upřímnost nevylučuje a nikdy nevylučovala laskavost a laskavost nevylučuje upřímnost. Slova nikdy jsem užil zcela uváženě.

„Užívej vlídná slova“ neznamená, že bys měl nahradit pravdu lží; znamená to, že bys měl říkat svou pravdu vlídně. Věřím, že to je vždycky možné. Nevěřím, že laskavost nemá místo v lidských vztazích ani že upřímnost ospravedlňuje krutost. A to bych rád opakoval. Nevěřím, že upřímnost ospravedlňuje krutost.

BB: A já chci opakovat, že to je příliš zjednodušená formulace, která nemůže vyjádřit složitost soucitu. JESTLIŽE JSI ROZZLOBENÝ A MLUVÍŠ VLÍDNĚ, JE TO LEŽ. Samozřejmě že laskavost má své místo v lidských vztazích. Já jsem velice laskavý k mnoha lidem a oni jsou laskaví ke mně. V naší komunitě jeden druhého milujeme a přesto se občas hádáme. Nakonec se však vždycky usmíříme. Tohle je jádrem toho, co se snažím lidem vysvětlit. Řekni lidem pravdu o svém pokrytectví a vyrovnej se s tím. Všichni trpíme touto nemocí moralismu. Můžeme ji však vyléčit tím, že budeme upřímně říkat to, co si myslíme. Nikdy ji však nevyléčíme tím, že se budeme přetvářet, protože chceme vytvořit dojem, že se chováme „duchovně“.

Skutečný soucit přesahuje hranice zjednodušených pravidel politické korektnosti. Láska může existovat jedinečně tehdy, když mluvíme pravdu. Láska nemůže existovat, když pravdu zamlčujeme. Jestliže někomu říkáš pravdu a jeho to zraňuje, nepřestaň mluvit pravdu, neboť tím ho osvobodíš. Lidé se dokážou vyrovnat s tím, že občas zraníme jejich city. Lidé se dokážou vyrovnat s urážkami. Ale nedovedou se vyrovnat se lží.

Hlavním ospravedlněním lhaní v naší společnosti je názor, že není správné zraňovat city druhých. Lidé, kteří někomu lžou, obvykle říkají: „Nechtěl jsem ho urazit.“ Už si ani nevzpomínám, jak často jsem slyšel tento argument na obranu lhaní.

Radím ti, abys zraňoval city lidí a pak s nimi zůstal, dokud se s tím nevyrovnáte. Radím ti, abys lidi urážel a pak s nimi zůstal, dokud se s tím nevyrovnáte. A radím ti, abys dělal totéž, když někdo urazí tebe. Většina citových „zranění“ nebo „urážek“ jsou stejně nesmysly. To poznáš, až se s opakovanými urážkami vyrovnáš. Časem si uvědomíš, že když někomu odpustíš, osvobodíš tím sám sebe.

NDW: Brade, i já jsem osobně radil tisícům lidí, ale zjistil jsem něco jiného než ty. Říkáš, že „hlavním ospravedlněním lhaní v naší společnosti je názor, že není správné zraňovat city druhých a že si už ani nepamatuješ, jak často jsi slyšel tento argument na obranu lhaní“.

Já jsem to samozřejmě slyšel také. Ale když to někdo říkal, zamyslel jsem se nad tím a řekl mu: „Radím ti, abys přemýšlel o tom, co jsi mi právě řekl. Právě jsi mi řekl, že jsi někomu neřekl pravdu, protože jsi nechtěl urazit jeho city. Chápu, že si myslíš, že druhé chráníš tím, že jim neříkáš pravdu. Ale z vlastní zkušenosti vím, že když někomu neřekám pravdu, většinou je to proto, že se snažím chránit sám sebe. Myslíš, že je možné, že to děláš z téhož důvodu? Přemýšlej o tom.“

Většina lidí obvykle souhlasí, že tomu tak je. Když si to někdo uvědomí, obvykle mu řeknu: „Děkuji ti, že jsi to pochopil. Myslíš, že bys našel nějaký způsob, jak druhým říci svou pravdu, aniž bys je tím urazil?“

A víš, co se obvykle stane? Většina lidí nějaký způsob najde.

BB: To se mi docela líbí. Myslím, že to je dobrá intervence.

NDW: Teď ale mluvím o **způsobu**, jak pravdu sdělujeme, nikoli o tom, jak ji mohou lidé **přijmout**. I když svou pravdu formuluji vlídnými slovy, někdo se může cítit uražen. To se prostě stává. Za to nemůžeme být zodpovědní a **ani bychom se neměli snažit**. Když se o to pokoušíme, stáváme se disfunkčními. Myslím, že právě to mi chceš vysvětlit, Brade. Alespoň já to tak chápu - říkáš, že bychom na sebe neměli brát odpovědnost za to, jak se cítí druhí. Nikdo nemůže být zodpovědný za druhé. Každý je zodpovědný jen sám za sebe.

Ale když k někomu mluvíš tak, jak to obvykle děláš, mám dojem, že vylíváš s vaničkou i dítě. Zdá se mi, že říkáš: „Protože nejsem zodpovědný za tvé reakce na mé jednání a protože tvé pocity jsou jen tvé a protože věřím, že se s nimi vyrovnáš, pokud tu s tebou zůstanu, mohu ti beztestně říci, co chci a jak chci.“ Myslím, že to považuješ za vrchol osobní integrity, a to je velice zajímavé. Já bych to považoval za vzdání se své integrity, měl bych pocit, že jsem se vzdal toho, čím jsem.

BB: Ne, já si nemyslím, že si lidé své pocity vybírají. Lidé prostě reagují a nazývají to volbou, ale ve skutečnosti to žádná volba není. Je to jen ospravedlnění citové reakce, aby to vypadalo, že mají své city pod kontrolou. A kromě toho si myslím, že jsem zodpovědný za reakce lidí na mé chování. Jsem zodpovědný za způsob svého života a za všechno, co se mi stane.

NDW: Brade, čím déle mluvíme, tím víc se rozcházíme. Nicméně si myslím, že se nemusíme shodovat v názorech na všechny psychologické detaily, a přesto můžeme společně napsat knihu. Ale teď mi dovol, abych ti řekl, co si myslím o tom, co jsi právě říkal.

Brade, ve svých seminářích učím pravý opak toho, co říkáš. Říkám studentům že psychologové prohlašují, že „si lidé své pocity nevybírají. Lidé prostě reagují a nazývají to volbou, ale ve skutečnosti to žádná volba není. Je to jen ospravedlnění citové reakce, aby to vypadalo, že mají své city pod kontrolou“ Tohle říkají „odborníci“ a lidé jim věří.

BB: Ano, já jsem jeden z těch „odborníků“, kteří to říkají

NDW: Já však z vlastní zkušenosti vím, že člověk si své pocity **může** vybrat. Můžeme se rozhodnout, jak se budeme cítit, a navíc se **můžeme rozhodnout předem**, jak se budeme cítit, až se něco stane Tohle není „ospravedlnění citové reakce“, je to **suverénní tvorba**.

To dělají mistři. A studenti na cestě k mistrovství. Říká se tomu mistrné vytváření života To říkám účastníkům svých seminářů, které jsem založil na myšlenkách „Hovorů s Bohem“ Jsou to transformující myšlenky. Mění životy lidí, neboť je vedou k tomu, aby svůj život **vytvářeli**, místo aby jej pasivně **přijímali**.

Takže si myslím, že naše názory v tomto ohledu jsou zásadně odlišné, Brade.

BB: To je pravda. Já si nemyslím, že si lidé vybírají, jak se budou cítit. Myslím si, že lidé prostě reagují a nazývají to volbou, ačkoli to žádná volba není. A navíc si myslím, že jsme stoprocentně zodpovědní za to, jak druzí reagují na naše jednání. Proto se musíme snažit, aby naše komunikace byla naprosto jasná. Jestliže se této odpovědnosti vzdáme, pak řekneme: „Nemohu za to, jak reaguješ.“ Prostě na něho svalíme všechnu vinu. Ale já teď mluvím o zodpovědnosti, nikoli o vině.

Mistři se nikdy nezlobí, **protože jejich ideálem není ovládání**. Aby dosáhli mistrovství, museli mluvit pravdu a nesnažili se ovládat své reakce. Nicméně souhlasím s tím, že stát se pánem svého života je transformující zkušenost. Ale nemyslím si, že to člověk dokáže s pomocí idealismu jakéhokoli druhu. Idealismus je vývojové stadium, které je nutno překonat. A toho lze dosáhnout tím, že mluvíme pravdu o tom, co vidíme a cítíme. Iluze ovládání, kterou ti poskytují ideály, se zbavíš jedině tím, že lidem nasloucháš a říkáš jim pravdu. Teprve pak objevíš možnost skutečného ovládání.

NDW: Líbí se mi, jak nás tento rozhovor dovedl k otázce, jaké místo má v lidském životě laskavost - jak skutečná laskavost, tak falešná laskavost. Spočívá skutečná laskavost v tom, že nechceme vyjádřit něco, co by druhý mohl považovat za zraňující? Myslím, že ne. V tomto ohledu spolu souhlasíme. Ale nesouhlasíme v tom, jak je nejlepší pravdu formulovat. Oba však souhlasíme s tím, že zamlčování pravdy není laskavost.

BB: Ano, ale dovol mi, abych to ještě jednou opakoval. Laskavost jako morální princip, jejíž nám vnucuje naše mysl, je příčinou hněvu a potlačování pocitů. Takže když mluvíš o laskavosti, měl bys rozlišovat mezi dvěma druhy laskavosti. Pokud jsi laskavý jen proto, že to vyžaduje nějaké morální přikázání a protože si myslíš, že bys měl být laskavý, pak jsi neupřímný. Laskavost v jedné situaci může být projevem upřímnosti, zatímco v jiné situaci může být neupřímná. Měl by ses řídit zlatým pravidlem chování: „Miluj druhé, jako miluješ sám sebe.“

NDW: Chovej se k druhým tak, jak si přeješ, aby se oni chovali k tobě.

BB: Ano. **A budeš se tak chovat automaticky, protože jsi ve spojení s posvátným lidským prototypem druhého člověka** a protože si uvědomuješ, že jsi stejný jako ostatní lidé. Budeš se tak chovat, dokud se budeš řídit svou zkušeností. Jakmile z toho však uděláš morální princip, můžeš skončit tím, že si osvojíš mentalitu středověkých křižáků a budeš zabíjet lidi, **pokud nebudou odpovídat tvé představě a pokud nebudou dělat správné věci**.

Takže pro mě je tohle velice důležité. Není to něco, co lze řešit jako jiné problémy. Jsem přesvědčen, že upřímnost musí předcházet zavedení morálních principů. Člověk je upřímný proto, aby byl svobodný a aby si zachoval kvalitu kontaktu s druhými. Dokážeš-li zůstat v kontaktu s druhým člověkem, budeš dodržovat zlaté pravidlo chování. Budeš-li upřímný jen proto, abys vyhověl nějakému morálnímu diktátu, můžeš skončit jako středověký křižák, který vnucuje druhým své názory za každou cenu. Upřímnost v lidských vztazích zahrnuje také

hněv. Takže jeho existenci nelze nepřiznat. Hněv musíš upřímně prožít, neboť budeš-li jej potlačovat, abys vyhověl morálnímu diktátu, stane se z něj zlostné pokrytectví.

NDW: V zásadě s tebou souhlasím, ale nechápu, jakou to má spojitost s mentalitou křížáků. Vysvětli mi to. Proč by měla upřímnost jako morální princip vést k chování křížáka ? To prostě nechápu.

BB: Jako psychoterapeut s pětadvacetiletou praxí jsem léčil mnoho lidí, kteří byli vychováni v katolických školách, kde byli systematicky vedeni k pokryteckému chování a neupřímnosti. Jeptišky je učily, aby se chovali jako „poslušní hoši“ a „poslušné dívky“ a aby tajili svůj skutečný život. Tak se měli chovat za každou cenu. Takže když pak vyrostli, pokračovali v tom, co se ve škole naučili. Říkali si:

„Budu se chovat tak, abych vypadal jako dobrý člověk. Budu se chovat tak, abych působil dojemem laskavého člověka. Kamkoli přijdu, vždycky budu lidem prezentovat svou image laskavosti a dobroty. Budu-li někdy rozzlobený, potlačím své pocity a budu se snažit být ‚dobrý‘.“

NDW: Tomu rozumím, ale co to má společného s křížáky ?

BB: Hněv, který se za touto neustálou přetvářkou hromadí, si musí najít nějaký ventil...

NDW: ... a nakonec musí vybuchnout.

BB: Ano. A nakonec to musí vést ke konfliktu s druhými lidmi nebo dokonce k válce. Jestliže získáš na svou stranu dost lidí, kteří souhlasí s tvými metodami represe a kteří jsou přesvědčeni, že ostatní lidé způsobují problémy - pak začne válka.

NDW: Ano, koneckonců my děláme všechno správně a jsme tak dobří, že vy musíte vidět, že vás opravdu milujeme, ale vy se nechováte správně.

BB: Takže vás musíme zabít !

NDW: To dokonale chápu. Ne jeden člověk zahynul na této křižovatce.

BB: Myslím, že jestliže nás tohle poslední století (nejkrvavější ze všech) něčemu naučilo, pak to má něco společného s relativitou morálních hodnot a relativitou vnucování hodnot. Morální hodnoty nelze nikomu vnucovat. Nikoho nelze přinutit, aby přijal cizí hodnoty. A když se o to pokusíte, lidé začnou dělat pravý opak. Násilné vnucování morálních hodnot je náš největší problém. A dnes jsme vstoupili do nového století a nic jsme se nenaučili.

NDW: Vždycky jsem říkal, že laskavost nepovažuji za morální otázku. Laskavost je duchovní záležitost. Je to definice toho, čím opravdu jsem, nikoli prohlášení, jaký musím být. Od té doby, co jsem napsal „Hovory s Bohem“, učím lidi, že neexistují žádné absolutní hodnoty a že morálku nelze lidem vnucovat. Morálka musí vycházet z našeho autentického já.

BB: To se mi líbí. A hluboce s tím souhlasím.

NDW: Rád bych věděl, zda to lidé někdy pochopí.

BB: Budeme-li mluvit pravdu a budou-li lidé kupovat naše knihy, pak to dříve či později pochopí.

NDW: S tím nemohu nesouhlasit !

Tady skončil náš rozhovor o upřímnosti. Doufáme, že jsme vám ukázali, jak funguje

pravdomluvnost, a dali vám námět k přemýšlení. Nakonec se s vámi podělíme o tato slova:

Ctím ono místo v tvém nitru,
kde přebývá celý vesmír.
Ctím ono místo lásky a světla,
klidu a pravdy.
Ctím ono místo v tvém nitru,
kde se setkáváme jako jediná bytost.
Namaste.

(5)

CO JSOU NEJUPŘÍMNĚJŠÍ OKAMŽIKY ?

Upřímné okamžiky jsou ty okamžiky, v nichž si uvědomujeme pravdu, bezprostředně a naprosto jasně. Jsou to okamžiky, jež Neale nazývá ve své poslední knize „okamžiky milosrdenství“. Takové okamžiky pro nás může vytvořit nějaký člověk nebo určitá situace, která nám odhaluje velkou pravdu.

V nejradikálnějších okamžicích upřímnosti často pláčeme. To ovšem neznamená, že bychom byli smutní. Většinou cítíme hluboké uvolnění nebo radost, nebo oboje najednou. Jako příklad takového okamžiku uvádí Brad okamžik, kdy se narodily jeho děti.

BB: Byl jsem u porodu několika svých dětí. Mám pět dětí. Byl jsem u porodu čtyř z nich. Taková blízkost aktu stvoření a spoluúčast se ženou, která rodila mé dítě, byl tak silný zážitek, že jsem se vzdal jakékoli interpretace a jen jsem vnímal. V takových okamžicích se nechám unášet svými city a když neuteču, obvykle se rozpláču. Většinou pláču. Pláč mi uleví. Všem nám bylo řečeno, abychom zadržovali dech, když začínáme něco cítit.

NDW: Doslova, nejen obrazně. Já svým žákům naopak říkám: „Dýchejte, nepřestávejte dýchat.“ Obvykle totiž chtějí přestat dýchat.

BB: Správně. (Směje se) dech je považován za funkci vegetativního nervového systému, ale většina z nás se snaží tento systém podřídít vědomému systému, takže místo hladkých svalů používáme příčně pruhovaných svalů, abychom zmírnili intenzitu svých pocitů. O tomto strachu z intenzivních pocitů tady hovoříme.

NDW: V „Hovorech s Bohem“ se říká, že pocity jsou jazykem duše. Chceš-li navázat spojení se svou duší, chceš-li poznat pravdu svého nejvnitřnějšího bytí, nemůžeš toho dosáhnout tím, že se odloučíš od svých pocitů. Nemůžeš ignorovat své pocity, nemůžeš odsuzovat své pocity ani nemůžeš předstírat, že neexistují.

Lásku, která je duší, můžeš vyjádřit jedině tím, že vyjádříš své city. Neboť když vyjadřuješ své city, vyjadřuješ tím svou duši, která je ztělesněnou láskou. Láska je nejhlubší cit. Je u kořene všeho. Abys ji mohl vyjádřit, musíš se zbavit všeho ostatního. Ta zahrnuje také pocity, které můžeš považovat za nehodné toho, čím jsi nebo čím chceš být. Jestliže tyto pocity potlačuješ, nemůžeš být milujícím člověkem a staneš se nebezpečným.

Vyjadřování skutečných citů vyžaduje jednoduchý nástroj, kterým je upřímnost.

Existují situace, v nichž by lidé měli lhát ?

„Ale," ptají se někteří lidé, „neexistují určité situace, určité okolnosti, kdy není dobré mluvit pravdu ? Určitě existují nějaké výjimky.

NDW: Ted' učiním velice radikální prohlášení. Řeknu, že v lidském životě neexistuje žádná situace, ve které bychom neměli mluvit pravdu. Měl jsem důvod o tom přemýšlet, když se mě účastníci mých seminářů ptali, co bych dělal, kdybych byl voják a nepřátelé chtěli, abych jim prozradil pozici a plány mé jednotky. „Lhal byste v takové situaci ?“ Odpověděl jsem, že bych nelhal, že bych řekl pravdu. A pravda by byla: „Nemám v úmyslu vám to říci.“

Je to jako Pátý dodatek k americké ústavě. Ve Spojených státech nemusí nikdo odpovídat na otázky, pokud se domnívá, že by ho jeho odpovědi mohly přivést do nesnází. Když se svědek před Velkou porotou nebo před vyšetřovací komisí Kongresu odvolá na „Pátý dodatek", vlastně říká: „Odmítám odpovídat na vaše otázky, protože si myslím, že by mě moje odpovědi mohly inkriminovat.“ Takový člověk nelže. Říká naprostou pravdu.

BB: Ano, říkají pravdu, že neřeknou pravdu. S tím souhlasím. Tato klauzule však byla vytvořena pro mimořádné situace.

Odvolávat se na Pátý dodatek v osobních vztazích je však něco jiného. Nejde o válečnou situaci nebo o nějaký šílený zákon. Jednáš s člověkem, kterého znáš a se kterým ses rozhodl sdílet svůj život. Podle mého názoru je lhaní všechno kromě dočasného odkladu pravdy. (Například proto, že musíš udělat něco naléhavého, nebo proto, že je přítomno dítě, které nechceš vystrašit křikem.) Odvolávat se na Pátý dodatek v osobních vztazích je podle mého názoru lhaní. Zamlčování pravdy je lhaní. I když přiznáš, že pravdu zamlčuješ, je to pořád lhaní. Je nesmyslné říkat, že zamlčuješ pravdu, ale nelžeš. Moje definice lhaní zahrnuje zamlčování pravdy. A myslím si, že lidé, kteří se dohodli žít v důvěrném vztahu, se musí dohodnout, že odvolání na Pátý dodatek není jednou z jejich dohod. Právě naopak. Odvolávat se na Pátý dodatek v osobních vztazích je zbabělý únik.

Nicméně lidem neradím, aby vždycky mluvili pravdu.

NDW: Ne ? To mě překvapuje. Myslím, že lžeš ! (Smích) Kdy je tedy podle tvého názoru dobré lhát, Brade ?

BB: Kdybys měl na půdě Annu Frankovou a na dveře ti bušili nacističtí vojáci a ptali se tě, zda nemáš v domě nějaké židy - pak by bylo správné lhát. V takovém případě bych ti doporučil, abys lhal.

A pokud jde o státní úředníky, pokud jsou ozbrojení a ty jsi v nebezpečné situaci, používej zdravý rozum. Nemá smysl, abys ohrožoval svůj život nebo život druhých kvůli nějakému ozbrojenému šílenci, který se snaží tě k něčemu donutit. Lži mu, dokud se ti nenaskytne příležitost ho odzbrojit nebo uprchnout.

V letech 1959-64 jsem byl členem hnutí za lidská práva a staly se mi různé věci: stříleli po mně, zmlátili mě a zavřeli mě. Sedm let jsem byl členem hnutí proti válce ve Vietnamu.

V té době se v tisku objevily spousty reportáží o aktivitách, jichž jsem se účastnil, ale když jsem ty reportáže četl, nevěděl jsem, o čem vlastně píšou - ti novináři museli být někde jinde než já. Reportáže byly napsány nějakým výborem a byly to samé interpretace a žádný popis skutečných událostí. Interpretace významu událostí je něco jiného než pravdivý popis událostí. Lhát je snadné. Stačí když některé věci vynecháš a jiné zdůrazníš.

Mám v sobě hodně zloby a nenávisti k autoritám, jak jsi správně postřehl, a každý čtenář mých knih to pozná (směje se) a já jsem rád, že tu nenávist mám. Většina institucí nám stejně lže. Proto já zase lžu institucím, zejména těm, které mohou ublížit mně nebo mým blízkým.

Někdy lžu například úředníkům FBI. Občas jsou moji klienti lidé, kteří mají přístup k tajným informacím. Pak za mnou přijdou agenti FBI a vyptávají se na všechno, co můj klient říkal během psychoterapie.

„Nevíte, jestli ten člověk užívá drogy?“ ptá se agent. Velice dobře vím, že ano, ale řeknu: „O tom nic nevím.“ Prostě mu lžu. Lžu úmyslně. A dokonce mi to dělá radost. Jednou jsem se zeptal agenta FBI: „A co vy, už jste si někdy zakouřil marihuanu?“ Když odpověděl, že ne, řekl jsem mu: „A teď jsme si kvit. Můžete mi položit další pitomou otázku.“

Když jsi ve Spojených státech obviněn z něčeho vážného, byl bys hlupák, kdybys nelhal, protože trestní systém to od tebe očekává. Jinak by totiž nemohl fungovat. Lidé si najímají advokáty, aby mohli lépe lhát. Proto advokáti existují. Funkcí trestního systému je **udržovat** lež, že spravedlnosti se dostane každému, kdo nejlépe obhájí **moralistickou interpretaci** toho, co se stalo. Interpretace je mnohem důležitější než plné **objasnění** toho, co se ve skutečnosti stalo.

Když se dostaneš do problémů s trestním systémem, obvykle si najmeš advokáta, aby překroutil fakta takovým způsobem, abys vyhrál. Tak funguje náš trestní systém spravedlnosti.

NDW: Teď mluvíš o něčem, co jsem řekl veřejně, když jsem hovořil o tom, co Bill Clinton udělal na začátku případu Moniky Lewinské. Neřekl jsem, že se zachoval správně; řekl jsem, že chápu, proč udělal to, co udělal. Lidé se mě překvapeně ptali, jak mohu říci, že chápu, proč to Clinton udělal. „Clinton je prezident. Jak můžete vy se svým smyslem pro duchovnost říci, že chápete, jak to někdo může udělat?“

„Tak moment,“ řekl jsem, „především si uvědomte, že naše společnost je organizovaná takovým způsobem, aby podporovala Velkou lež. Lidé očekávali, že prezident bude lhát.“ Jsem přesvědčen, že většina lidí ani na okamžik nepochybovala o tom, že Clinton nemluví pravdu. Clinton nikoho nepřesvědčil, ale lhal, protože naše společnost trestá lidi, kteří mluví pravdu.

BB: „To je absolutní pravda.“

NDW: Bill Clinton si uvědomoval, že kdyby mluvil pravdu, byl by potrestán nejen on a Lewinská, ale i sám prezidentský úřad. Clinton však udělal tu chybu, že se nepodíval přímo do kamery a neřekl: „Dámy a pánové, když jste mi položili tuto otázku, tady je odpověď, kterou vám chci dát. Kdybyste to vy, americký národ - a celá lidská společnost - zařídili tak, aby pravdomluvnost byla prospěšná, výnosná nebo alespoň přijatelná, pak byste slyšeli pravdu mnohem častěji. Když lidi za pravdu trestáte, když je necháte za pravdu platit vším, co je pro ně v životě důležité, a někdy dokonce i vlastním životem, když je cena pravdy tak vysoká, pak je lhaní jedinou alternativou a vy dostanete to, co chcete. A vy nechcete slyšet pravdu. Vy se chcete pomstít.“

BB: S tvou interpretací souhlasím, ačkoli já bych byl Clintonovi poradil, aby byl radikálnější. Od té doby, co podepsal nové předpisy upravující podmínky pro přijímání homosexuálů do armády, vím, že není odvážný člověk. Je to člověk, který se všemu přizpůsobí. Bill Clinton by nikdy neřekl to, co jsi právě řekl ty. Považoval by to za příliš radikální. Ale půjdu ještě dál. Myslím, že měl uspořádat „přátelský rozhovor“ s celým národem - rozhovor, kterého by se účastnily Hillary i Chelsea a třeba Jesse Jackson jako moderátor - a všichni by podrobně popsali své sexuální zkušenosti.

Kdybych já byl na jeho místě, všechno bych podrobně popsal. Řekl bych: „Když jsme byli s Monikou v Oválné pracovně a kouřili ten doutník...“ A tak bych pokračoval a popsal všechno, co se tehdy stalo, a jak to bylo zábavné a že jsme neměli opravdový sexuální vztah, protože jsem trpěl pocitů viny. A nakonec bych řekl: „Tak tohle jsem udělal. Záleží jen na vás, zda mě odvoláte z prezidentské funkce. Rozhodněte, jak uznáte za vhodné. Funkce prezidenta stejně není tak úžasné zaměstnání.“ (Smích)

NDW: To by byl konec rozhovoru.

BB: Ne, to by nebyl konec. Byl by to začátek zatraceně zajímavého rozhovoru. Clinton se mohl stát největším vůdcem ve dvacátém století. Ale chyběla mu odvaha. Proto se choval vlídně.

NDW: Já jsem neříkal, že měl být upřímný. Ale mohl říci aspoň tohle: „Udělal jsem to.“ Chápal jsem, proč lže, ale kdybych byl na jeho místě, pravděpodobně bych nepopisoval každý detail tak jako ty, protože si myslím, že upřímnost nic takového nevyžaduje. Myslím, že v tom se naše názory liší.

Kdybych byl na Clintonově místě, řekl bych: „Ano, měl jsem sexuální poměr s Monikou Lewinskou.“ A pak bych dodal: „Ale nedosáhli jsme nejhlubší úrovně sexuální důvěrnosti, protože jsem to ve chvíli přechodného flirtu nepovažoval za vhodné. Uvědomoval jsem si, že bych tím porušil manželský slib. Připouštím, že jsme si trochu zalaškovali, ale to je vše, co jsme udělali.“

BB: Přesto si myslím, že by bylo lepší popsat detaily, protože jinak není možné zbavit se novinářů. Takže by bylo lepší říci celou pravdu. Když řekneš jen část pravdy, budou se neustále vyptávat, dokud na všechno nepřijdou.

Je možné, že jednoho dne budu kandidovat na nějakou politickou funkci. Až učiním definitivní rozhodnutí, uspořádám naprosto otevřenou kampaň, při které voličům řeknu všechno, co jsem kdy udělal, co si myslím a co chci udělat. „Až mě zvolíte, budu trávit většinu času na golfovém hřišti nebo na výletech, ale nebudu předstírat, že to je součástí mých úředních povinností. Prostě se budu na vaše útraty zatraceně dobře bavit.“

NDW: Jako v Beattyho filmu „Bullworth“. To byl úžasný film. Umíš si představit politika, který by někomu řekl pravdu ?

BB: Neumím, pokud to neudělalš ty nebo já ! Když byl Ralph Nader nominován na funkci prezidenta, byl jsem na jeho předvolební schůzi a všiml si, že je upřímnější než většina ostatních.

RADIKÁLNÍ UPŘÍMNOST V POLITICE

Minulá kapitola nás přivádí k otázce, zda je americká veřejnost připravena na upřímnost v politice. Jsou Američané připraveni na takového kandidáta, jako byl Bullworth, jsou připraveni na někoho, kdo by jmenoval věci pravým jménem a mluvil absolutní pravdu ? To nevíme. Ale moc rádi bychom tomu věřili. A byli bychom rádi, kdyby to někdo vyzkoušel. Zejména dnes, po volební kampani roku 2000 a po nechutném fiasku na Floridě, které bylo výsměchem všemu pravdivému.

V Minnesotě to vyzkoušeli. Upřímný muž kandidoval a upřímný muž byl zvolen guvernérem. Jesse Ventura je člověk, který říká, co si myslí a co cítí. Dokonce i jeho protivníci obdivovali jeho upřímnost. Ventura v podstatě říkal: „Jestli se mnou nesouhlasíte, tak mě nevolte.“ Ale jak můžeš vědět, že se mnou nesouhlasíš, když ti neřeknu, co si myslím ?

Od posledních voleb se často mluví o nutnosti reformace politiky. K tomu by stačilo, kdyby naši politikové začali mluvit pravdu o tom, co dělají, co si myslí a co cítí. To by úplně stačilo. Tak je to jednoduché. Ale je to velice obtížné pro lidi, kteří se bojí prohrát a kteří jsou ochotni udělat cokoli jen proto, aby zvítězili. Většina našich politiků sice přímo nelže, ale zamlčuje pravdu.

BB: Kdybych kandidoval, tohle by byla moje předvolební řeč: „Řeknu vám všechno, co si myslím, co cítím, co dělám a co jsem udělal. Můj život je otevřená kniha. A v životě jsem udělal spoustu špatných věcí - jako každý člověk.“

NDW: S tím souhlasím. Rád bych ty tři body ještě jednou zopakoval, protože si myslím, že jsou velice důležité, neboť ukazují, co je to radikální upřímnost v praktickém životě. Radikální upřímnost od nás vyžaduje, abychom vždycky mluvili pravdu o tom, co děláme, co si myslíme a co cítíme. Je to velice jednoduché. Naučil jsem se to z vlastní zkušenosti. V posledních letech, kdykoli se mě novináři na něco ptají, říkám jim pravdu.

Když se mě reportéři z časopisu „People“ ptali, co jsem dělal celý život, řekl jsem jim všechno, co jsem kdy udělal. Prostě všechno. A nakonec jsem řekl: „A můžete si to snadno ověřit. Dám vám telefonní čísla lidí, kterým můžete zavolat.“ Reportéry to úplně odzbrojilo. Když článek vyšel, byla v něm sice zmínka o mé „spletité minulosti“, ale nebylo tam tolik podrobností, jako by jich tam bylo, kdyby reportéři museli jezdit po celých Spojených státech a hledat informace.

BB: Je divné, že to nenapadne politiky.

NDW: Po aféře ve Watergate jsem si myslil, že už žádný politik neudělá tutéž chybu jako Nixon, ale mýlil jsem se. Všichni dělají stále stejné chyby. Proč se nepoučili z něčeho tak zjevného, jako byla Nixonova aféra ? Člověk je podivný tvor, nemyslíš, Brade ? Nikdy se nic nenaučí. Nejen o lhaní, ale o všem ostatním. Myslím, že jsme trochu pomalí.

Zřejmě se neučíme z vlastních zkušeností

A proč ? Protože většinu času svůj život skutečně neprožíváme. Kdybychom to dělali, něco
UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

bychom se naučili, ale žijeme ve své hlavě a pořád jen **přemýšlíme**, místo abychom **vnímali** svět kolem sebe. Naše zkušenost vychází z **interpretace**, nikoli z **pozorování**. Věříme údajům z minulosti a představujeme si budoucnost. Žijeme ve svých interpretacích a představách a vyhýbáme se skutečnému životu. Nic o něm nevíme. Jeden druhého se snažíme přesvědčit o pravdivosti své interpretace reality, ale nikdo z nás realitu **opravdu** nevnímá.

O tomto problému hovořil už Werner Erhard ve svých seminářích o osobním růstu, které byly velice populární v osmdesátých letech minulého století. Erhard radil lidem, aby vnímali „to, co je“, místo aby žili v minulosti nebo v budoucnosti.

Lidé často nevnímají „to, co je“. Naše přítomné zážitky jsou zabarveny buď informacemi z minulosti, nebo představami o budoucnosti. To by nebylo příliš dobré, ani kdyby naše informace byly přesné a pravdivé. Ale většinu informací z minulosti (na kterých stavíme svou budoucnost), jsme dostali od druhých lidí - od lidí, o nichž si myslíme, že vědí všechno o životě, a proto uznáváme jejich autoritu.

Ale žádná autorita ve skutečnosti neexistuje. A neexistuje žádná pravda kromě naší vlastní zkušenosti. Všechno ostatní je něco, co si někdo vymyslel. Z toho důvodu ti skutečný duchovní mistr nikdy neřekne, co je pravda. Skutečný mistr ti řekne, co je pravda pro něho, a poradí ti, aby ses řídil svou vlastní zkušeností. Ten, kdo se prohlašuje za učitele a tohle nedělá, žádným učitelem není. Ten, kdo tvrdí, že tě miluje, a tohle nedělá, tě opravdu nemiluje. Miluje jenom sám sebe - nebo svou představu o sobě samém - a chce tuto představu milovat skrze tebe.

To nemusí být pravda v tvém případě, ale většinou tomu tak je. Zda se to týká i tebe, to poznáš ze své vlastní zkušenosti.

Učitelé nám mohou radit, abychom žili vlastním životem, mistři nás mohou vést tomu, abychom žili vlastním životem, milenci nás mohou svádět, abychom žili vlastním životem, ale jen my sami můžeme svůj život prožívat. A jen my sami můžeme vědět, jaký je. Můžeme o něm vyprávět druhým lidem, ale oni jej nikdy nepoznají. Svůj život můžeme žít jen my sami. Nikdo jiný jej nemůže prožít za nás. Každý žije svým vlastním životem. Každý má jiné zážitky. Můžeme mít sice podobné zážitky a můžeme je považovat za „stejně“, ale ve skutečnosti stejné nejsou. Všechno, co prožíváme, vnímáme skrze filtr své vlastní individuality.

Zážitky jsou jako sněhové vločky. Dvě stejné vločky neexistují. Je tomu tak proto, že člověk je svou vlastní zkušeností a každý z nás je jiný. Zkušenost nelze oddělit od člověka, který ji prožívá. (V tomto vesmíru nelze oddělit nic od ničeho - ale to je jiný námět.)

Nejkrásnější a nejvíc inspirující jsou historická období, v nichž byli do vedoucích funkcí zvoleni učitelé této moudrosti nebo se dostali k moci nenásilným způsobem. Gándhí, King, Havel, Tutu, Mandela a další měli velké problémy díky svým názorům, které překračovaly hranice jejich společenské vrstvy, ale nakonec přinesli velké historické změny.

Nemyslete si, že to, co vám říkám, je prázdné žvanění představitele Nového věku. Seriózní vědci a kvantoví fyzikové už roky prohlašují, že „pozorovatel ovlivňuje pozorované“. Jinými slovy, člověk vytváří svou vlastní realitu. Vytváříme ji tím, že jsme vnímající organismus. Člověk je organismus, který vnímá a popisuje, co vidí, slyší, cítí atd. Naše mysl však zkresluje náš záznam zkušenosti tím, že ji interpretuje na základě našeho kulturního vzdělání a informací z minulosti. Vzhledem k tomuto faktu je překvapující, že jsme schopni komunikovat alespoň tak, jak komunikujeme.

Přesně o tom pojednávají Nealovy „Hovory s Bohem“ i Bradovy knihy „Radikální upřímnost“ a další.

Znamená to, že nejsme schopni vytvořit společně prožívanou realitu? Vůbec ne. Ale znamená to, že naše společně prožívaná realita nebude úplně stejná pro každého jedince. Každý jedinec ji bude vnímat trochu jinak. A každý jedinec ji bude interpretovat trochu jinak. Přesto však můžeme spoluvytvářet realitu, kterou bude vnímat velké množství lidí velmi podobným způsobem. Ve skutečnosti to děláme každý den. Říká se tomu „život podle společné dohody“.

Všichni jsme se sjednotili na tom, že určité věci jsou takové a takové, a nedohadujeme se o tom. To nám umožňuje chápat naši společně vytvořenou realitu. Pokud jde o skutečně důležité věci, nesmíme se však nechat uvěznit v této společné iluzi. V tom je celý trik. Musíme vědět, kdy žít v iluzi a kdy se iluze vzdát. Musíme se naučit rozlišovat mezi skutečnou existencí v přítomném okamžiku a mezi myšlenkami, které nás ovládají, ačkoli si myslíme, že tomu je naopak.

V knize „Přijímání Boha“ je psáno, že celý život je kolektivně vytvořenou představou. Dokonce je tam uveden seznam deseti hlavních falešných představ lidstva. Tento zajímavý názor nabízí nový kontext pro náš život na této planetě.

Přední futuristická myslitelka Barbara Marxová Hubbardová říká ve svých knihách („Conscious Evolution“ a „Emergence“), že jsme se dnes dostali do bodu, v němž si začínáme uvědomovat, že spoluvytváříme svou existenci, a tím určujeme, čím jsme a co to znamená být člověkem.

Spisovatelka Jean Houstonová s ní souhlasí. Ve své poslední studii prohlašuje, že lidstvo dnes vstupuje do fáze, v níž stále větší množství lidí vytváří budoucnost vědomě. Vezmeme-li v úvahu naši pokročilou technologii, musíme připustit, že tato fáze přichází právě včas. Nicméně i dnes žije většina lidí nevědomě.

Werner Erhard nás nabádal, abychom tvořili vědomě - abychom si plně uvědomovali, co děláme a proč to děláme. Erhard říká, že prvním krokem v tomto transformačním procesu našeho života je -a teď se opět vracíme k naší předešlé diskuzi - pravdomluvnost.

V této knize to budeme stále opakovat. A proto vyzýváme lidi, aby začali vědomě vytvářet svět, v němž nebude místo pro pokrytectví, Jež, tajné machinace, zákulisní manipulace a jakýkoli druh přetvářky. Svět, který bude odměňovat upřímnost a pravdomluvnost.

(7)

DŮVĚRNOST VERSUS OHLEDUPLNOST

NDW: Dobře, Brade, mluvil jsi o situacích, ve kterých bys lhal, a myslím, že vím, co chceš říci, ale rád bych se vrátil k jedné otázce, kterou často dostávám od posluchačů na svých přednáškách a v seminářích.

Maminka umírá; je jí šestaosmdesát let a lékař jde do vedlejšího pokoje a řekne dětem: „Vaší matce zbývá týden života.“ Půjdeš k matce do pokoje a řekneš jí to, aby si mohla dát své záležitosti do pořádku? Matka si nemyslí, že je na tom tak špatně. Samozřejmě ví, že je nemocná, ale říká si: „Ještě nejsem na prahu smrti.“ Lékař ve vedlejším pokoji ti však řekl, že jí nezbývá víc než týden.

Otázka: Řekneš jí to a dáš jí možnost reagovat na to ? Nebo si budeš hrát na Boha a řekneš si: „Co matka neví, to jí neublíží.“ A až si za pár dní uvědomí, že umírá (pokud si vůbec něco bude uvědomovat), budeš se bezmocně dívat, až se na tebe podívá a řekne: „Kdybych to byla věděla dřív, udělala bych v těch posledních dnech některé věci jinak. Myslím, že jsi mi to měl říci.“

BB: Myslím, že znáš moji odpověď.

NDW: Ne, neznám.

BB: Samozřejmě ti řeknu, abys jí to řekl a pak s ní zůstal až do konce.

NDW: Neznal jsem tvou odpověď, Brade, protože jsi říkal, že existují situace, v nichž je lepší nemluvit pravdu. A myslil jsem si, že tahle k nim patří.

BB: Podle mého názoru existují pouze dvě situace, ve kterých je lepší lhát či zamlčovat pravdu. První situace nastane, když tě vyslýchá například nacistický voják nebo agent FBI. A druhá se týká vztahu mezi psychoterapeutem a klientem, to znamená vztahu, v němž je psychoterapeut vázán dohodou, že s nikým nebude mluvit o tom, co mu klient řekl během terapie.

Jelikož tvůj vztah k matce nemá nic společného s žádnou institucí, musíš matce říci pravdu. A musíš požádat lékaře ve vedlejším pokoji, aby se k ní vrátil a opakoval přesně to, co řekl tobě. Tak tohle ti doporučuji.

A také ti radím, abys s ní zůstal až do konce a snažil se vytvořit atmosféru vzájemného porozumění a lásky. Kdybys byl na jejím místě, nechtěl bys, aby ti ona řekla pravdu ? Já ano.

NDW: Samozřejmě že ano.

BB: Kdyby mi někdo řekl, že si v žádném případě nepřeje, abych mu řekl, kdy umře, když se to dovím, pak bych mu pravděpodobně vyhověl, protože to je jeho poslední přání. Takovou dohodu můžeš udělat, ale není to zadarmo. Přijdeš o něco ve vašem vzájemném vztahu. Proto lidem doporučuji, aby k sobě byli co nejupřímnější za všech okolností.

To se týká i běžných situací v manželských vztazích, nejen situací na konci života. Jestliže se manželé snaží jeden druhého chránit před nepříjemnými skutečnostmi, je to jen projev odcizení, který se tváří jako důvěrnost. Pravdomluvnost za jakýchkoli okolností, i když to partnera či partnerku může zranit, prohlubuje vzájemný vztah. Manželství je spojení, jehož cílem je osobní růst obou partnerů, jak jsi to krásně popsal v jedné pasáži o svatebním obřadu („Svatební slib z Hovorů s Bohem“, Nancy Flemingová a Neale Donald Walsch, Hampton Roads 2000). Pravdomluvnost mezi partnery je něco úžasného, neboť upřímnost umožňuje oběma partnerům společný růst. Jinými slovy, mám se ve vztahu k manželce nebo k přátelům chovat naprosto upřímně, abychom se mohli společně učit a společně růst, nebo mám tajit své názory a předstírat, že jsem někdo jiný jen proto, abych nikoho nezranil ?

Lhaní o milostných pletkách / pravdomluvnost a odpuštění

NDW: Tak dobře, a teď k dalším otázkám, které často dostávám. Je zajímavé, že se mě lidé ptají na tytéž věci, ať už přednáším v Bostonu nebo v San Diegu.

BB: To je zajímavé. Lidé se tě ptají na tytéž věci, protože chtějí slyšet nějaký důvod, který by ospravedlnil jejich lhaní.

NDW: Tady je jedna z těch otázek. Představ si, že by ses dověděl, že manžel tvé nejlepší přítelkyně má milostnou pletku, a tvoje nejlepší přítelkyně, jeho manželka, o tom neví. Co bys udělal ? Řekl bys jí o tom ?

BB: Šel bych za jejím manželem a řekl mu, že jsem se o jeho aféře dověděl, a zeptal bych se ho, zda je ochoten říci o tom své manželce.

Vysvětlil bych mu, že mu nechci brát jeho právo říci jí to, ale že skutečnost, že o tom vím, narušuje můj vztah s mou nejlepší přítelkyní. Ujistil bych ho, že pro něj udělám všechno, co mu pomůže říci jí pravdu, a pak bych s nimi zůstal, dokud by nepřekonali bolest a zlost, jež by to přiznání způsobilo - byl bych přítelem jemu i jí a dal jim oběma najevo, že jsem s nimi proto, abych je podpořil. Ale konečné rozhodnutí bych nechal na něm.

NDW: A co kdyby jí to neřekl ? Dal bys mu nějaké ultimátum ?

BB: To ještě nevím, všechno by záleželo na konkrétní situaci. Snažil bych se zjistit podrobnosti. Ale v každém případě bych se pokusil přesvědčit ho, aby se ke své aféře přiznal. Možná bych mu doporučil, aby si přečetl mou knihu „Radikální upřímnost“.

NDW: Ve svých seminářích odpovídám podobně. Ale často jdu ještě dál. Dalo by se říci, že moje odpověď je o něco „radikálnější“.

Několikrát bych si s ním promluvil. Myslím, že každému musíme dát tři šance. Kdyby ani pak nic neudělal, šel bych za ním a řekl mu: „Dávám ti třicet dní na to, abys tu trapnou situaci vyřešil, a pak to řeknu tvé manželce, abych si zachoval integritu. Nechci, aby mi za pět nebo deset let nebo už za pět týdnů řekla: Jak ses mohl považovat za mého přítele, když jsi to věděl a nic jsi mi neřekl ?' Takže teď, abych neporušil svou integritu, ti říkám, že mi je vlastně jedno, co uděláš. Ale pokud nic neuděláš, tak si za třicet dní promluvím s tvou manželkou.“

BB: Tvoje odpověď se mi líbí. V takových situacích to obvykle tak funguje. Jako terapeut vím, že manžel během třiceti dnů řekne manželce pravdu, aniž ho k tomu někdo nutí. Občas někomu musíš pohrozit, ale zároveň mu musíš dát šanci.

Když mám nějakého klienta, který nechce své manželce říci pravdu o své aféře, obvykle mu dám několik týdnů na rozmyšlenou.

Jestliže během té doby manželce nic neřekne, řeknu mu: „Lituji, ale už ke mně nemusíte chodit. Nemá smysl abychom ztráceli čas, protože nejste-li ochotni říci manželce pravdu, terapie vám nepomůže.“ A opravdu si to myslím. Mnoho terapeutů si to však neuvědomuje. Podle mého názoru je hlavní funkcí terapeuta pomoci klientům rozlišovat mezi reálným světem a jeho představou o světě. Je-li tohle funkcí terapeuta, pak musí mluvit pravdu. Musí být schopen vnímat a popsat všechno, co vidí. Nesmí překrucovat realitu jen proto, aby odpovídala nějakému idiotskému idealismu, jež ho naučila společnost, ve které se náhodou narodil.

NDW: Řekl bych, že jsi velice výkonný terapeut, ale možná trochu tvrdý. Mohl bych mít pocit, že jsi mě opustil, a řekl bych ti: „Tohle mi nedělej; potřebuji trochu víc času. Přišel jsem za tebou, protože vím, že mám problémy.“

BB: Ovšem, s takovou ukňouranou reakcí se setkávám často - obvykle těsně před tím, než se klient rozhodne být upřímný; pak se změní celý jeho život, protože mě přestane považovat za svého mučitele a sám sebe za oběť.

NDW: Celá naše společnost je založena na principu „co nevíš, to ti neublíží“.

BB: Já vím. Ale právě to lidem ubližuje nejvíc.

V tom se oba shodujeme. Ale je tu ještě jedna otázka, kterou nám oběma lidé často kladou.

„Když se rozhodnu, že budu radikálně upřímný, je správné říci: ‚začít hned teď‘, od tohoto okamžiku, nebo bych měl nějaký čas počkat? Měl bych si o tom nejdřív promluvit se svou ženou nebo zetěm nebo s kýmkoli, koho se to týká? Měl bych jim říci o všem, co se mi stalo ve vztahu k nim za posledních dvacet let a co jsem jim ještě nikdy neřekl? Nebo mám prostě říci, ‚Brade a Neale, souhlasím s vámi. Tohle je úžasný přístup k životu, přesvědčili jste mě. Už to chápu, už tomu věřím; pětadvacet let jsem to nedělal, ale teď začnu tak žít?‘“

Freud říkal, že to je pokus vyhnout se zodpovědnosti za vlastní minulost. Nazýval to „útěkem do zdraví“. Je to typické prohlášení klienta, který říká, že se dověděl dost, a má strach dovědět se víc. Přiznal už dost a nechce přiznat víc. Psychoanalýza trvá tři až čtyři roky třikrát týdně a klient se po celou tu dobu ztotožňuje s terapeutem jako s otcem či matkou. Když si konečně začne uvědomovat své pocity, dostane strach, že bude prožívat příliš silné zážitky, a snaží se utéci do zdraví. A přestane chodit na psychoanalýzu. Řekne psychoanalytikovi: „Děkuji vám, pane doktore, jste nejlepší doktor, jakého jsem kdy viděl. Moc vám děkuji, tohle je zázračná terapie. Ale teď odtud už musím vypadnout!“

Lidé se chovají podobně, když se dovědí, že radikální upřímnost je základem důvěrných vztahů a že důvěrné vztahy nemohou existovat bez upřímnosti a že bez důvěrných vztahů člověk umře o dvacet let dřív, protože není s nikým v kontaktu. Klienti z toho mohou mít různé nemoci a všelijaké jiné potíže. A proto se chtějí „zbavit svého terapeuta“. A tak si najdou jiného, který je ještě nezná; nebo si najdou nějakou jinou terapii, která je právě v módě; nebo odloží tuto knihu a vrátí se k ní za pár měsíců, jestli vůbec kdy.

Pro své vlastní dobro a pro dobro všech ostatních musíš začít radikální upřímností. Být upřímný je jednoduché. Někdy je to však obtížné. Ale stačí mluvit pravdu o tom, co si myslíš, co cítíš a co jsi udělal. To je vše.

Vědomí se skládá ze tří částí:

- (1) z toho, co vnímáš v tomto okamžiku kolem sebe;
- (2) z toho, co vnímáš v tomto okamžiku uvnitř svého těla; a
- (3) z toho, co si v tomto okamžiku myslíš.

To je vše. Takže když říkám, že upřímnost je jednoduchá, myslím tím, že stačí, když říkáš to, co vnímáš v tomto okamžiku. Příčinou zbytečného utrpení je skutečnost, že lidé modifikují to, co říkají, podle toho, co si myslí, že by říkat měli. Kdyby prostě řekli: „V tomto okamžiku mám strach, že...“ a pokračovali v popisu toho, co vnímají, jejich život by se změnil. Brad i Neale se v tomto bodě shodují, ale jejich názory se liší v tom, jak daleko do minulosti by měl člověk jít.

BB: Člověk se musí vrátit do minulosti, aby ji mohl překonat. Tajíš-li něco ze své minulosti, je to jako bys měl v obýváku mrtvého koně. Všichni kolem něj chodí, jako by tam nebyl. Mrtvola hnije a páchne, ale všichni předstírají, že nic necítí.

NDW: Já osobně preferuji přístup, o němž jsem hovořil v souvislosti s Pátým dodatkem.

BB: V tom s tebou v žádném případě nesouhlasím a myslím si, že tvoje snaha „udržet svého soudce pod kontrolou“ je hlavní příčinou tvého odcizení a přetvářky. Blahosklonná výmluva, že něco neříkáš jen proto, že to není vhodné za dané situace, je pouhým ospravedlněním tvého lhaní a snahou udržet si iluzi, že máš situaci pod kontrolou. Mrtvý kůň hnije. Dům páchne víc a víc. Celé rodině se dělá špatně.

NDW: Brade, k čemu by bylo dobré, kdybys řekl své ženě, se kterou žiješ už sedmačtyřicet let, že jsi v druhém roce vašeho manželství, měl milostnou pletku, když jsi musel zůstat přes víkend v Minneapolis. Koneckonců co jiného se dá dělat v Minneapolis ? (Smích).

K čemu by to bylo dobré, když předem víš, že by se jí to hluboce dotklo ? Sedmačtyřicet let úžasného manželství. Jediný prohřešek. To nedělní odpoledne v Minneapolis. Už nikdy se nic podobného neopakovalo.

Vytvořil sis tento krásný vztah, který je založený na její důvěře k tobě, a když pomineme tento jediný poklesek, není to nezasloužená důvěra. Sedmačtyřicet let, jediný prohřešek, o čem to mluvíš ? Takže se cítíš docela dobře. Máš krásné manželství a uvědomuješ si, že tvoje manželka je velmi citlivá žena, která si o tobě vytvořila krásnou představu. Každému říká: „Bill a já jsme jeden druhému vždycky říkali pravdu.“ A teď bys jí z ničeho nic řekl tohle jen proto, že jsi byl na nějakém semináři o radikální upřímnosti ? Proboha ! Nebo jen proto, že tě tvůj terapeut už nechce vidět ? Protože ti řekl, abys k němu už nechodil, dokud neřekneš své ženě: „Esther, něco ti musím říci. V padesátém sedmém roce v Minneapolis jsem...“ Tvou manželku tvoje přiznání zničí. A ty si to uvědomuješ, protože víš, že svou důvěru k tobě založila na své představě o tom, čím jsi. A - s výjimkou toho nedělního odpoledne - tím opravdu jsi. Takže k čemu by to bylo dobré ? Jaký by to mělo smysl ? (Smích)

BB: Problém je v tom, že se to nikdy nestalo. Kdyby se někdo provinile skrýval za takovým zamlčením pravdy, pak by bylo jasné, že nikdy neměl tak krásné manželství, o jakém tu mluvíš, a že ti neřekl všechno. Kdyby měl takovou pletku a nepřiznal se k tomu v roce 1957, mohl ti říci, že by měl nutkání opakovat to znovu nebo by se cítil velice špatně před svou manželkou. Nikdo neudělá něco takového jednou za sedmačtyřicet let, aniž by se opakovalo. Možná existují dvě nebo tři výjimky mezi těmi miliony lidí, ale ze zkušenosti vím, že se to nestává.

Řekl bych ano, přiznej se, protože to, co dnes činí tvé manželství falešným, je tvoje vědomí, že **kvalita tvého manželství je založena na tom, že udržuješ představu, kterou si o tobě manželka vytvořila.** Ty máš představu o její představě. Její důvěra k tobě je založena na tom, co si myslíš, že si ona myslí o tobě. Proto musíš udržovat svou image v jejích očích, abys zvládl váš vztah. A ten není upřímný, protože něco zamlčuješ.

NDW: Mohu ti oponovat ?

BB: Ovšem.

NDW: Co když zamlčuješ pravdu, protože nechceš zranit city šestaosmdesátileté ženy ? Nemáš strach z toho, co si o tobě může myslet. Koneckonců i tobě je sedmaosmdesát. A prostě si řekneš: „Nechci jí ublížit.“ Jaký by to mělo smysl ? Dnes je jí šestaosmdesát a tohle se stalo před šestačtyřiceti lety ! Sám říkáš, že bychom měli užívat zdravý rozum, Brade.

BB: Ale v tomto případě je problémem právě „zdravý rozum“ ! Celý život tě učili, že citové zranění je nenapravitelné, ale tak tomu ve skutečnosti není. Celý život tě učili, že psychologické zranění bolí stejně jako tělesné zranění, ale tak tomu není. Celý život tě učili, že musíš chodit kolem nepříjemných věcí jako kolem horké kaše, abys nezranil city druhého.

Z toho důvodu nemají někteří lidé autentický kontakt s druhými lidmi.

Já ti radím: **zraňuj city druhých, ale pak s nimi zůstaň, dokud se s tím nevyrovnáš, protože člověk svou bolest překoná poměrně rychle.** Pokud ti byl nevěrný někdo, koho miluješ, může ti to trvat několik měsíců. Ve většině ostatních případů překonáš citovou bolest během hodiny nebo ještě dříve. Většinou se opravdu rozzlobíš a za hodinu o ničem nevíš.

Kdybychom si dali někde schůzku a já bych přišel o hodinu později, pravděpodobně by ses naštval a řekl mi: „Nenávídím tě za to, že jsi přišel pozdě.“ Já bych pak řekl: „A já nenávídím tebe za to, že mě nenávidíš.“ Pak bychom na sebe chvíli hulákali. Ale za deset minut bychom šli společně na pivo.

A byli bychom jeden druhému bližší než předtím. Proč ? Protože já vím, že mi říkáš pravdu, a ty víš, že já říkám pravdu tobě. Mohu se spolehnout, že mi vždycky řekneš pravdu a nikdy se nebudeš snažit chránit moje city, jako bys byl můj učitel a já tvůj žák, jako bys byl lepší než já.

Pokaždé když někomu zamlčíš pravdu jen proto, že si myslíš, že pravdu nesnese, vytváříš svět, o kterém jsme před chvílí hovořili -svět, ve kterém ty jsi **lepší** a druzí jsou **horší**. To jen vyvolává další zlobu a nenávist.

Jestliže věřím, že jsi schopen vyrovnat se s citovým zraněním stejně jako já; jestliže s tebou mluvím upřímně, dávám ti možnost cítit se zraněný a překonat to, možnost rozzlobit se a překonat to. A jestliže s tebou zůstanu, dokud se s tím nevyrovnáš, pak ctím ono bytí, jímž jsi, mnohem víc, než kdybys ctil tvou interpretaci toho, čemu se musíme vyhýbat.

NDW: S tím souhlasím na 99,9 procenta. Nicméně v jedné desetině procenta se naše názory rozcházejí. Znal jsem jednu ženu, které bylo přes osmdesát. Její manžel byl o několik let starší; bylo mu sedmaosmdesát. Tato žena přišla do mého semináře, protože se jí líbily moje knihy a chtěla mluvit o podobném problému. Zeptala se mě, zda má jít domů a říci to Billovi.

BB: Takže celých sedmačtyřicet let trpěla pocitem viny.

NDW: To dokonale chápu. Tomu rozumím. I pokud jde o její vinu, čas léčí všechny rány. Dnes je jí dvaosmdesát a říká: „Stalo se to, když mi bylo dvaatřicet let, proboha.“ Překonala svůj pocit viny, protože od té doby už nikdy nebyla svému muži nevěrná.

BB: Jestliže svůj pocit viny opravdu překonala, pak o tom může s manželem mluvit. Mimochodem nesouhlasím s tím, že pokud jde o její vinu, „čas vyléčí všechny rány“. Mrtvý kuň pořád hnije v jejich obývacím pokoji. Možná už tak nepáchne, protože je mumifikovaný. Ale pořád v obýváku překáží.

NDW: Ale neptala se mě ani tak na to, zda by o tom měla s manželem mluvit. Zajímalo ji spíš: „Jak to Bill ve svých sedmaosmdesáti letech zvládne ?“ Bill ve skutečnosti umíral, a proto s ní nebyl v semináři. Zbývalo mu už jen pár měsíců života. Ta žena se mě zeptala se slzami v očích: „Měla bych mu to říci ?“

„Myslím, že já bych mu to neříkal. Myslím, že takhle bych se s ním neloučil. Žili jste spolu dvaapadesát let a tuhle aféru jste měla před dvaatřiceti lety. Tak co ?“ , odpověděl jsem.

Pak jsem se zeptal: „Chcete mu to říci, abyste se s tím mohla vyrovnat sama ? Abyste si po jeho smrti nemyslila, že jste mu to měla říci ?“ Řekla mi, že se s tím už vyrovnala a že toho pořád lituje, ale už netrpí pocitem viny. Na mou otázku, proč mu to tedy chce říci, odpověděla: „Na to se ptám vás ?“

BB: Chtěla mu to říci celých těch sedmačtyřicet let.

NDW: Už rozumím. Otázka byla, zda mu to má říci teď, když leží na smrtelné posteli. Já jsem jí řekl: „Kdybych byl na vašem místě, neřekl bych mu to.“ Jaký by to mělo smysl ? Nebo ty bys to řekl ze zásady ?

BB: „Ne, ne, ne. Vůbec ne. Já nikdy nic nedělám ze zásady !

NDW: (Smích) To vím ! Ale není zamlčení pravdy v tomto případě aktem lásky ? Zůstanou ti nevyřešené otázky a ty se s nimi vyrovnáš z lásky. Raději to uděláš sám, než abys tím zatěžoval druhého.

BB: Mohla mu to před smrtí říci, aby došlo k naplnění lásky, kterou jeden k druhému cítili. Alespoň by dostal příležitost říci jí o svých dvou aférách, které měl, když mu bylo sedmatřicet a devětatřicet !

NDW: To je přehnaný předpoklad. Někdy se opravdu stává, že spolu lidé žijí v manželském svazku, aniž mají milostné pletky.

BB: Ano, někdy se to stává. Ale nemyslím si, že je přehnané předpokládat, že před ní měl nějaká tajemství. Alespoň jeden z těch dvou lidí zachoval po celý život důležité tajemství. Ta žena by nevěděla, zda jí lže nebo ne, protože její vlastní vina by ji nutila naslouchat velice vybíravě. Statisticky je dost pravděpodobné, že ji manžel podváděl a nikdy jí to neřekl. Kdyby ses zeptal všech manželských párů ve Spojených státech, zda mají nějakou mimomanželskou aféru, a kdybys jim zaručil anonymitu, pětatřicet procent z nich by dopovědělo, že ano. (Tento údaj pochází ze jednoho sociologického průzkumu, jehož výsledky byly uveřejněny v knize „The Day America Told the Truth“.) Sociolog Jared Diamond, o kterém jsme už mluvili, říká, že sedmdesát procent lidí je monogamních. Všichni však víme, že spousta lidí má sexuální poměr mimo monogamní manželství. S jistotou to víme od té doby, co jsme se naučili zjišťovat otcovství pomocí testů DNA.

Ať jdeš do kterékoli porodnice na světě, bez ohledu na kulturu, bez ohledu na náboženství, bez ohledu na geografickou polohu té či oné země, statistika uvádí, že 20 až 30 procent dětí nebylo zplozeno svým zákonným otcem.

Dívej se na člověka jako na živočicha, kterým je, a nesnaž se mu vnucovat nějaké morální hodnoty. Podívej se, jak se chováme ve srovnání se šimpanzi nebo ve srovnání s koňmi a uvidíš, že to s tím sexem přeháníme.

Jednou z výhod pravdomluvnosti je to, že se můžeme začít chovat podle své přirozenosti, místo abychom se snažili vyhovět hysterickým představám o tom, čím bychom měli být, abychom byli „dobří“.

NDW: S tvou poslední větou nemohu nesouhlasit.

BB: Tato představa, podle které se máme chovat, abychom byli „dobří“, je hlavní příčinou našeho kolektivního šílenství. Je příčinou naší schopnosti mnohonásobně zničit celý svět. Jak už jsi řekl, naše snaha být „lepší“ než druzí lidé, je příčinou mnoha našich problémů.

NDW: Naprosto s tebou souhlasím. Nicméně si myslím, že jsou určité situace, v nichž je lepší neříkat vůbec nic. Nemyslím, že je dobré říkat nepříjemnou pravdu člověku, který umírá. Nechápu, proč bychom to měli dělat. Nevím, zda...

BB: **Tohle je druh melodramatu, jemuž všichni věříme, protože jsme vyrostli ve společnosti, která tvrdí, že lhaní je aktem lásky a sebeobětování.** Myslíme si, že děláme něco krásného a laskavého, když lžeme proto, abychom nezranili někdy city. Jestliže tomu věříš, pak ti řeknu, že jsi idiot. Jestliže to děláš, jsi uvězněn ve vězení své vlastní myslí.

Jestliže to pro někoho děláš, připravuješ ho o autentický vztah, k němuž by mezi vámi mohlo dojít, protože ho nutíš žít ve falešné představě. Odvádíš ho ze skutečného světa do světa fantazie a oba pak žijete ve fantazii. Co tedy chceš od svého partnera nebo partnerky ? Vztah, jehož cílem je vyhnout se problémům, nebo skutečné důvěrný vztah ? Vyber si.

NDW: Pochopil jsem správně, že říkáš, že existuje jen jediná situace, v níž nemusíme mluvit pravdu ? Tato situace se týká našeho jednání se státními institucemi a jejich představiteli. V tom případě je podle tvého názoru správné zamlčovat pravdu ?

BB: Ano. A nejenže je to správné, dokonce ti radím, abys lhal s velkým nadšením ! Lhát nacistům může být velice zábavné. Říkej ty nejnestoudnější lži, o kterých si myslíš, že ti projdou !

NDW: Umím si představit situaci, kdy bych raději řekl: „Teď o tom nechci mluvit. Myslím, že za těchto okolností to nemá smysl. A to je moje pravda.“

BB: Když mluvím o pravdě, myslím tím pravdu zážitku. Nemluvím o „pravdě“ interpretace. „Moje pravda“, jak ses právě vyjádřil, je obvykle záminkou k tomu, abys nemusel jednoznačně vyjádřit svou interpretaci. Když mluvíš o své pravdě, hovoříš o své racionální myslí, nikoli o pravdě skutečného zážitku. To se příliš neliší od nesmyslných výmluv notorického lháře.

S tím vůbec nesouhlasím. Myslím, že to je prachsprosté vyhýbání se zodpovědnosti. Samozřejmě je v pořádku, když se dohodneš, že na určitou dobu přerušíte rozhovor, protože máš nějakou neodkladnou práci. Ale myslím, že se vyhýbáš zodpovědnosti, když prostě řekneš: „Za těchto okolností nemá smysl o tom hovořit a dokud se situace nezmění, prostě o tom nebudu mluvit.“

Jádrem celého problému je lhaní ve vztazích k jedincům, ať už máš jakýkoli důvod zamlčovat pravdu. V tom se zásadně rozcházíme. Myslím, že když někomu řekneš, „tohle je moje pravda“ nebo „tohle je tvoje pravda“, nerozlišuješ mezi pravdou zkušenosti a racionální interpretací. Tímto způsobem se vyhýbáš zodpovědnosti říci pravdu o tom, co považuješ za svou interpretaci.

NDW: Nicméně se shodujeme v tomhle: radikální upřímnost znamená být ochoten říkat pravdu každému a o všem.

BB: Ano.

NDW: To ovšem neznamená, že bys musel každému na setkání říkat věci, na které se tě nikdo neptá. Například ženě, kterou potkáš na autobusové stanici, nemusíš říkat, že má příšerný účes.

BB: To je pravda. Ale také to neznamená, že nesmíš. Když chceš, tak můžeš.

NDW: Neznamená to ovšem, že musíš každému vyprávět o své individuálně prožívané realitě.

BB: Znamená ! Musíš říkat své názory a interpretace ! Jinak je nikdy nepřekonáš. Pokud si neustále budeš dávat pozor, abys neřekl něco nevhodného, nikdy nepřekonáš svou zálibu mít vždycky pravdu.

NDW: Pro mě to znamená žít autenticky, to jest říkat lidem autentickou pravdu, pokud se mě na ni někdo zeptá. Znamená to říkat lidem pravdu, pokud si myslí, že to je pro ně užitečné.

BB: S tím nesouhlasím. Je mi úplně lhostejné, zda si **někdo myslí**, že to je pro něho

užitečné ! Vůbec mi nezáleží na tom, zda se mě někdo zeptá. Neříkáš lidem pravdu o tom, co si myslíš nebo cítíš, protože máš strach, že by s tím nemuseli souhlasit.

NDW: Znamená to, že musím být **ochoten** mluvit pravdu, ale neznamená to, že bych nutně musel mluvit.

BB: Proboha, to ne ! Znamená to, že musíš mluvit. Myslím, že se bojíš hněvu. Bojíš se nesouhlasu druhých stejně jako Bill Clinton a ostatní politikové. Nejdelší kapitola v mé knize „Radikální upřímnost“ (53 stránek) pojednává o hněvu. Dostávám spoustu děkovných dopisů od lidí, kteří se naučili odpouštět tím, že říkají pravdu o svém hněvu, protože jsem je odnaučil chovat se zbaběle.

Je jasné, že Brad i Neale mají na tuto otázku velice vyhraněné názory. Neale je přesvědčen, že za určitých okolností má smysl „odvolat se na Pátý dodatek“. Brad je přesvědčen, že to má smysl jen pro Neala, protože mu společnost vtloukla do hlavy, že musí být dobrým katolíkem, a on to stále ještě nepřekonal. Neale si myslí, že pokud jde o hněv, Brad je trochu praštěný, a proto musí zastávat extrémní názory. Brad si myslí, že Neale je opatrný, protože má strach. Neale si myslí, že Brad je zatrpklý a neomalený, protože se ještě nevyrovnal s tím, že mu lidé často lhali. Ve svých názorech mají pravděpodobně oba pravdu.

Není snadné říci, co by si měli myslet čtenáři. Neale i Brad jsou jako nevybroušené diamanty. A když je rozřezáte a vyleštíte, stejně nebudou bez kazu. K sakru !

DRUHÝ DÍL

JAK VÁS PRAVDA OSVOBODÍ

(8)

UPŘÍMNOST V MANŽELSTVÍ

Oba jsme hodně pracovali s manželskými páry, Brad jako terapeut a Neale jako duchovní poradce. Neale je už popáté ženatý. Brad je ženatý počtvrté. Takže lze říci, že jsme některé věci viděli a prožili opakovaně. Oba víme, že se manželé občas jeden na druhého zlobí. Manželé, kteří spolu žijí dvanáct, patnáct nebo dvacet let, si najednou začnou uvědomovat, že jejich původní představy o společném životě neodpovídají jejich očekávání. Všimli jsme si, že když se na sebe hněvají, jen málokdy se dívají jeden na druhého. Přijdou do ordinace a my je posadíme naproti sobě. Když spolu hovoří, obvykle se dívají na zem nebo na strop nebo po místnosti, ale nikdy se nedívají jeden druhému do očí.

Někteří manželé se na sebe nepodívali už roky. Jejich návštěvu u nás lze považovat za úspěšnou, když se na sebe začnou dívat.

Brad svým klientům občas navrhne, aby drželi „slovní půst“. Poradí jim, aby spolu strávili víkend a po celou dobu nemluvili. Je to velice účinné. Musejí jeden druhého pozorovat, aby věděli, co se děje. Když se vrátí, říkají nám, že se jejich manželství změnilo. Během víkendu začali vnímat jeden druhého, což je přinutilo odhodit představy, které si jeden o druhém za dobu manželství vytvořili. Teď jsou připraveni na radikální upřímnost.

Existují další způsoby, jak začít život radikální upřímností. Brad někdy lidem radí, aby partnerovi řekli: „Pojďme udělat malý experiment. Po dobu tří týdnů budeme jeden druhému říkat pravdu o všem -o tom, co si myslíme a cítíme. Začneme třeba tím, že já ti řeknu pravdu o své minulosti a ty mi řekneš pravdu o své minulosti.“ Většina lidí je schopna říci celý svůj životní příběh během jedné hodiny.

Když si lidé vyprávějí své životní příběhy, mají dobrý pocit, že druhý projevil zájem. Jsem-li ochoten někomu říci, co jsem dělal celý život, včetně toho, co jsem udělal dobře a co jsem udělal špatně, uvolním se a získám sílu rozhodovat o své budoucnosti. To však není možné, dokud se nevyrovnám se svou minulostí.

Jakmile to udělám, jsem schopen zbavit se svých zlovyků a závislostí, protože mě pravdomluvnost posílila. Při skupinové terapii, kterou Brad dělá, lidé vyprávějí své životní příběhy všem přítomným. Během svého vyprávění jsou natáčeni na videokazetu. Pak si vezmou video domů a ukážou je svému partnerovi nebo partnerce.

Během sledování videa partnera občas napadne: „Já vlastně ani nevím, s kým tu žiju.“

Jste-li ochotni mluvit, pak jste na nejlepší cestě k životu radikální upřímnosti. Nemusíte chodit do žádného semináře a nepotřebujete ani soukromého poradce. Stačí, když se dohodnete s partnerem nebo přítelem a zkusíte to. Po dobu několika týdnů říkejte jeden druhému všechno, co si myslíte a cítíte. Jakmile to jednou zkusíte, už nikdy se nebudete chtít vrátit ke starému způsobu života. Jednou provždy skončíte s přetvářkou.

Tentokrát povedeme dialog, protože spolu souhlasíme.

NDW: Člověk se nemůže vrátit.

BB: Ty prostě nechceš. Vrátit se můžeš, ale nechceš, protože život, kterým žiješ dnes, je lepší než život, kterým si žil před tím, než jsi začal mluvit pravdu. Ne všechno vzrušení je způsobeno tím, že šokuješ lidi. Většinu vzrušení způsobuje láska. Vzrušení je většinou způsobeno tím, co nás děsí. Myslím, že láska nás děsí víc než cokoli jiného na světě. Ani hněv, ani sexualita nás neděsí tak jako láska. Nejvíce se bojíme radosti. Radost nás přímo děsí. Máme strach, že umřeme, když někoho milujeme celým svým srdcem. Jedním z důvodů, proč žijeme většinou ve své mysli, je naše neschopnost snášet opravdové spojení s druhým člověkem. Proto utíkáme do své představivosti, abychom se uvolnili.

NDW: Zajímalo by mě, zda náš strach z lásky není spíš strachem z toho, že lásku můžeme ztratit. Proč bychom měli někoho milovat, když jeho lásku stejně ztratíme? Je to, jako když se díváme do výkladních skříní. Nesnáším to.

Někteří lidé říkají: „Až si jednou budu chtít něco koupit, budu přesně vědět, kde to mají.“ Já vím, že když nechci položit peníze na pult, nejdu nakupovat. Nemá to smysl. Když si chci koupit boty, jdu a koupím se je. Ale nedívám se na ně čtyři týdny ve výkladní skříně jen proto, že si je možná pátý týden koupím. To mi připadá naprosto nesmyslné.

Někteří lidé si myslí, že láska je jako prohlížení výkladních skříní. Myslí si, že ji nikdy nebudou mít. Jedna přítelkyně nedávno řekla mé ženě: „Vím, že nikdy nebudu mít opravdu důvěrný a trvalý vztah. Nejsem na to stavěná. Prostě to musím přijmout.“

Někteří lidé tomu opravdu věří. Myslí si, že jejich minulost je jejich přítomností. Tito lidé jsou odsouzeni k nezdaru. Tvrdí, že nejsou schopni vytvářet své já podle nejkrásnější verze té nejkrásnější představy, jakou kdy měli o tom, čím jsou.

Jiní si myslí, že ačkoli toho schopni jsou, stejně to nemá žádný smysl, protože dříve nebo později se všechno zhroutí. I když získají, po čem touží, někdo nakonec přijde a vezme jim to. Život jim už mnohokrát ublížil, a proto říkají: „Jaký to má smysl? Ztratil jsem zájem.“

BB: Máš úplnou pravdu! Mnoho lidí si to opravdu myslí. Myslím, že to je způsobeno tím, že člověk je dlouho po narození naprosto bezbranný. Jsme bezbranní mnohem déle než jakékoli jiné zvíře. Ještě před třemi sty lety jsme potřebovali alespoň dva rodiče, abychom vůbec přežili. Potřebovali jsme, aby o nás někdo pečoval velice dlouhou dobu.

Já mám sedmiletého syna a nemohu se smířit s tím, že roste. Je tak milý a krásný; spíme na jedné posteli a pořád se mazlíme. Od jeho narození ho miluji celým svým srdcem.

Vím, že až mu bude deset nebo jedenáct, trochu se mi vzdálí, a až mu bude třináct, budu mít chuť dát mu pár pohlavků. (Smích)

Cítím, jak odchází; pomalu ho ztrácím, protože roste. A on ztrácí mě ze stejného důvodu. Až mu bude devatenáct, nebudu ho držet na klíně, jako když mu bylo sedm. Můj první syn, kterému je čtyřicet, mi jednou řekl: „Přál bych si, aby ses ke mně choval jako k Elijahovi.“ Řekl jsem mu tedy, ať si mi sedne na klín. Ale když to udělal, nebylo to stejné.

Takže všichni se bojíme, že budeme stále opuštěnější. Neexistuje dospělý člověk, který by hodně neztratil a který by nebyl opuštěný.

Na závěr můžeme říci, že člověk obvykle dostane, co si přeje. Mnozí lidé si **rádi** stěžují na své partnery nebo na potíže, které jim způsobují druzí lidé. To znamená, že si vlastně přejí žít takovým životem, na jaký si mohou stěžovat. Werner Erhard říkal: „Chcete-li vědět, co člověk chce, podívejte se, co má.“ Bojíme se lásky z těch důvodů, o kterých jsme tu mluvili. Bojíme se intenzity lásky. Máme strach, že lásku ztratíme, jako jsme ji ztratili už mnohokrát. Bojíme se, že nám nebude oplacena. Máme strach, že se bude opakovat minulost, a myslíme si, že nejsme schopni milovat. Trpíme strachem, protože to je snazší než sebrat odvahu být. Milovat znamená žít intenzivně, a žít intenzivně je riskantní. Život přílišného sebezpytování nestojí za nic. Je lepší neudělat Wassermanův test,* než nikdy nemilovat.

** Krevní test, kterým se zjišťuje, zda máte syfilis.*

(9)

VNÍMÁNÍ PŘÍTOMNOSTI

Většina lidí pozná, když jim někdo lže. A čím jste pravdomluvnější, tím lépe poznáte, zda vám druzí lžou. Pokud je váš život jako otevřená kniha, snadno poznáte, když vám druzí lžou.

Jestliže sami lžete a neustále se musíte hlídat, abyste se neprořekli, pak těžko poznáte, zda vám druzí lžou nebo ne. Jednou z předností pravdomluvnosti je, že si víc všímáte okolního světa. A čím víc vnímáte, tím víc žijete v reálném světě. Jste živí, a když jste živí, žijete v okamžiku, který právě vnímáte, nikoli v okamžiku, o kterém jste si mysleli, že budete vnímat. Nežijete v minulosti ani v budoucnosti, žijete tady a teď. Nemyslete na minulost ani na budoucnost, protože vnímáte přítomnost.

Brad zná hodně lidí, kteří za ním přišli, když se dověděli, že brzy umřou. Brad se jich obvykle ptá: „Jaká byla vaše první reakce?“ Většina z nich říká, že když se dověděli, že brzy umřou, okamžitě pocítili úlevu. Říkali si: „Konečně se mohu uvolnit. Teď už to vím. Už si nemusím dělat zbytečné starosti. Poprvé v životě mám svůj život pod kontrolou. Už nemusím nic předstírat. Vím, že umírám, a to je nesmírná úleva.“

Když mají lidé svůj život pod kontrolou, mohou mluvit pravdu. Kdosi řekl, že veškerý strach je vlastně strach ze smrti, takže když se přestanete bát smrti, nemáte strach z ničeho.

Doktorka Elisabeth Küblerová Rossová říká: „Nikdo není odvážnější než umírající člověk.“ To je pravda. Co může takový člověk ztratit? Nemáte-li co ztratit, žijete každý den, jako by to byl poslední den vašeho života. Všichni známe dvě stará rčení, která jsou tak stará, že už přestala být banální. První zní: „Žij tak, jako by každý den byl posledním dnem tvého života.“ A druhé: „Poznej pravdu a pravda tě osvobodí.“ Tato dvě rčení jsou opakována znovu a znovu, protože obsahují hlubokou moudrost.

Každá generace je musí opakovat hovorovým jazykem své doby, aby jim nová generace porozuměla. Záleží na všech z nás. To, že právě čtete tuto knihu, znamená, že patříte mezi vůdce nového duchovního hnutí, které má větší zájem o pravdu než o přetvářku.

BB: Už delší dobu se tě chci zeptat, jak si myslíš, že můžeme odměňovat pravdomluvnost.

NDW: Tím, že přestaneme označovat věci za „správné“ a „špatné“. Tím, že se vzdáme své představy o tom, co je „správné“ a co je „špatné“. Tím, že se zbavíme tohoto systému hodnocení. Stejně jsme si jej vymyslili. Měli bychom jej nahradit novým. Nedávno jsem na jedné přednášce řekl něco, co některým posluchačům připadalo až příliš odvážné: „Nic není správné a nic není špatné. Tato morální hodnocení jsme si sami vymyslili a předáváme je z generace na generaci.“

Někteří posluchači se mnou nesouhlasili. Říkali, že musí existovat nějaké absolutní měřítko, podle něž lze určit, co je správné a co je špatné. Abych jim svůj názor vysvětlil, uvedl jsem několik příkladů.

Jestliže nějaká žena ve většině měst na této planetě nabízí za peníze jisté příjemné služby příslušníkům opačného pohlaví, pravděpodobně bude zatčena, pokud ji policista dobře nezná. V takovém případě si policista nechá zaplatit - nebo se nechá obsloužit.

Pokud ženu dobře nezná, zatkne ji. Když bude tytéž služby nabízet žena v Amsterdamu, nejenže nebude zatčena, ale bude pochválena za to, že obohacuje daňovou základnu. V Holandsku mají prostitutky úřední povolení, které jim dokonce zaručuje malé podnikatelské úvěry.

A tak jsem se posluchačů zeptal: „Co je tedy správné a co je špatné? Prostituce nebo geografie?“ A pak jsme měli dlouhou debatu.

Já jsem hovořil o tom, jak jsme v této zemi ještě před několika generacemi věšeli ženy obviněné z čarodějnictví. Dovolávali jsme se bible - takzvané boží knihy - a říkali jsme: „Pověsíme tě ve jménu Boha, protože jsi čarodějnice.“

Dnes bychom ve jménu Boha odsoudili tehdejší soudce, přičemž bychom se **odvolávali na tutéž knihu**.

Nemluvíme tu o nějaké primitivní společnosti (nebo o společnosti, kterou považujeme za primitivní). Mluvíme o Salemu v Massachusetts. A tak jsem se posluchačů zeptal: „Co se změnilo? Bible se nezměnila. Na tuto knihu jsme se odvolávali, když jsme věšeli čarodějnice, a dnes se na ni odvoláváme, když říkáme lidem, aby čarodějnice nevěšeli. Tak co se tedy změnilo?“

Změnilo se naše hledisko.

Všimli jsme si, že Hemingway měl pravdu. „Život je pohyblivý svátek.“

V průběhu našeho vývoje si stále lépe uvědomujeme, čím jsme a čím chceme být, a proto

znovu a znovu definujeme, co je správné a co je špatné. Pojem dobra a zla je pohyblivá definice založená na představě, kterou si vytváříme sami o sobě.

Podle mého názoru bychom se měli zbavit samotných výrazů „správné“ a „špatné“. To ostatně říkám ve svých „Hovorech s Bohem“. Není důležité, zda věříte, že jsem opravdu mluvil s Bohem. V každém případě to byl zajímavý rozhovor.

Ptal jsem se Boha, ptal jsem se vyššího vědomí v té knize: „Existují ve vesmíru vysoce vyspělé bytosti a vysoce vyspělé společnosti?“ Odpověď zněla, ano. Když jsem se zeptal, jak tyto bytosti vyřešily problém definice dobra a zla, dostal jsem následující odpověď „Tyto bytosti nemají ve svém jazyce slova „dobré“ a „špatné“. Kdybys tato slova použil, dívaly by se na tebe, jako bys byl z nějaké jiné planety (což ostatně jsi), protože ta slova prostě neznají. Nemohly by pochopit, kde jsi k těm pojmům přišel.“

Pak jsem se zeptal, jaký mají systém hodnot. Dokonce jsem se zeptal, zda vůbec nějaký mají. Dostal jsem tuto odpověď: „Samozřejmě že mají. Podle jejich hodnotového systému je dobré to, co přináší užitek, a špatné to, co užitek nepřináší.“

Tak je to jednoduché a zároveň elegantní. Buď je něco prospěšné, nebo to prospěšné není. Když se chci dostat do Seattlu a jedu směrem na San José, nikdy se do Seattlu nedostanu. Neznamená to, že jet do San José je „špatné“, ale není mi to k ničemu. A proto změním směr cesty.

Naše společnost by měla odhodit své hodnoty. Lidé, kteří jsou zabořeni po kolena v bahně, s tím nesouhlasí. Říkají, že budujeme společnost bez hodnot, že opouštíme naše staré hodnoty. A mají pravdu. Skutečně své hodnoty opouštíme. Měli bychom mít jen jedinou hodnotu. Dobré je to, co je prospěšné. A to záleží na tom, čeho se snažíme dosáhnout.

Takže když mi někdo řekne, že mám proměnlivé hodnoty, odpovím: „Máš naprostou pravdu, moje hodnoty se mění ze dne na den, z hodiny na hodinu, z minuty na minutu; a mění se podle toho, co se právě snažím udělat.“ Když si jasně uvědomuji, čeho chci dosáhnout (když se například snažím být co nejlepším člověkem - podle svých měřítek toho, co je „nejlepší“), uvidíš, že jsem velice konzistentní v tom, co považuji za „správné“ a „špatné“, za „prospěšné“ a „neprospěšné“.

BB: To jsi řekl velice dobře. Tvoje poslední věta se mi opravdu líbí. Proto lidé kupují tvé knihy! Ano. Tak to je. To je jádro celé věci. Mysl proměňuje zážitky v ideály, a jakmile se zážitek stane ideálem, všechno se odehrává na úrovni mysli. Nakonec změníš „prospěšné“ ve „správné“ a „neprospěšné“ ve „špatné“. Jakmile však použiješ slova „lepší“, začneš se považovat za lepšího, než jsou druzí lidé.

Překvapilo by tě, jak vynalézavé dokážou být malé děti. Můj malý syn staví velice zajímavé věci z těch malých plastových kostek. Napadají ho takové věci, které by mě nikdy nenapadly, a většinou to funguje. Když ho pozoruji, ptám se sám sebe: „Zajímalo by mě, co postaví teď. Rád bych věděl, jak vyřeší tenhle problém.“ Když něco nefunguje, mohu mu poradit nebo si poradí on sám, ale neděláme nic „dobře“ nebo „špatně“. Děláme prostě to, „co funguje“.

Ale nepřipisujeme tomu přehnanou hodnotu. Je v pořádku dělat také to, co nefunguje, abychom zjistili, co funguje. Můžeš oceňovat to, co funguje, ale brzy zjistíš, že se to můžeš naučit jediné tehdy, když budeš dělat hodně věcí, které nefungují. Člověk se učí tím, že dělá spoustu chyb. Chybovat není ani špatné ani dobré. Je to něco, co děláš, abys dosáhl žádoucího výsledku.

Mysl má ráda onu nadřazenou konzistenci, která ze všeho a za všech okolností dělá něco „pravdivého“. Mysl považuje „to, co funguje“, za „to jediné, co funguje“. Mysl nesnáší, když

něco jednou funguje a podruhé ne. Mysl nesnáší chyby, a proto se jim snaží vyhnout - alespoň mysl lidí, kteří byli vychováni takovým způsobem jako my a kteří považují chyby za špatné známky.

NDW: Myslím si, že se naše společnost pomalu začíná od těchto myšlenek osvobozovat.

BB: Já si to myslím také.

TŘETÍ DÍL

SPOLEČENSKÁ TRANSFORMACE SKRZE UPŘÍMNOST

(10)

VĚDOMÁ EVOLUCE

Už jsme se zmínili o tom, že Barbara Marxová Hubbardová napsala krásnou knihu, ve které říká, že se v průběhu historie vyvíjíme, ale neuvědomujeme si, že se tohoto procesu účastníme. A samozřejmě si neuvědomujeme, že se procesu evoluce nejen účastníme, ale také jej vytváříme.

Už jsme se o tom zmínili, ale není na škodu ještě jednou to zopakovat. Jsme ti, kdo se vyvíjejí, a zároveň ti, kdo vyvíjejí. V nedávné době dospělo mnoho lidí k závěru, že se vyvíjíme přesně tak, jak se vyvíjet chceme. Také si uvědomujeme, že evoluce je proces tvorby, jenž se odehrává v přítomném okamžiku, tady a teď, což znamená, že se jej účastníme bezprostředně, nikoli z dálky.

Proto se dnes musíme ptát sami sebe, co by se stalo, kdybychom všichni vytvářeli náš kolektivní život vědomě. Co by se stalo, kdybychom dosáhli kritického počtu? To je dnes nejdůležitější otázka. Co by se stalo, kdyby se rozhodující počet lidí rozhodl vytvářet naši společnou budoucnost vědomě?

Odpověď je zřejmá: začali bychom žít ve světě svých snů.

Na této planetě se dnes děje něco velice důležitého. Může to vidět každý, kdo se rozhlédne kolem sebe. Po celém světě se rozšiřuje energie vědomé tvorby. Stále víc lidí si uvědomuje, co se děje, a stále víc lidí je ochotno účastnit se tohoto procesu.

Zpočátku to děláme velmi opatrně, po malých krůčcích. Nicméně tyto krůčky může každý vidět, takže nám to všem pomáhá věřit, že se k nám přidá rozhodující počet lidí.

Jako příklad uvedu jednu malou událost, k níž došlo jednoho večera našeho kolektivního života, ale my se domníváme, že se to stalo vědomě. Věříme, že se lidstvo vědomě rozhodlo společně vytvářet to, co se stalo na Nový rok nového tisíciletí.

Existovaly obavy, že tento den nedopadne dobře, že může dojít k teroristickým akcím. A později se skutečně ukázalo, že došlo k určitým pokusům zorganizovat teroristické akce, které měly narušit oslavy. Nicméně tyto akce neuspěly, takže oslavy proběhly bez problémů.

Mnoho z nás sledovalo po celý den, jak do různých částí Země přichází půlnoc, a viděli jsme sjednocené oslavy. Mám dojem, že došlo k jakémusi kolektivnímu rozhodnutí. Jako by si každý z nás řekl: „Nesmím to zkazit. Proč neprožít v pohodě alespoň tenhle jeden den?“ Teroristickým akcím bylo zabráněno a nic hrozného se nestalo.

Byl to báječný večer. Nový rok nového tisíciletí byl naší první šancí vidět sami sebe na této úrovni. Ještě nikdy v historii lidstva jsme tuto příležitost neměli. Díky naší vyspělé technologii jsme poprvé mohli pozorovat sami sebe. Ještě nikdy předtím neměl každý z nás možnost pozorovat všechny ostatní lidi na světě. Bylo to jako ve filmu „Den nezávislosti“, jenže obráceně. Došlo k „neuskutečnění“ celosvětové katastrofy.

BB: Jako když člověk přistál na Zemi.

NDW: Přesně tak ! Pozorovali jsme sami sebe, jak jsme sami sebou, a myslím, že jsme si všichni říkali: „Hurá ! To je ono !“ A proto jsem před chvílí řekl, že pevně věřím, že jsme připraveni začít onen proces, kterému Barbara říká „vědomá evoluce“.

Myslím, že se něco stalo. Myslím, že toho večera bylo lidstvo **inspirováno samo sebou**. Bylo inspirováno svou schopností chovat se lidsky a dobře se bavit. Pozorovali jsme sami sebe a prožívali jsme intenzivní pocit sounáležitosti.

Dnes musíme dělat totéž. Musíme být ostražití. Musíme si dávat pozor. Vstoupili jsme do 21. století, ale jak daleko se dostaneme se svým současným pohledem na svět ? To je dnes nejdůležitější otázka. Jestliže chceme přežít jako živočišný druh, musíme učinit důležitá rozhodnutí, která nám umožní uvědomit si svou jednotu novými způsoby. Nejen při oslavách nového tisíciletí, ale při oslavě každodenního života.

BB: Přál bych si, aby to někdo řekl našim politikům. Přál bych si, aby konečně začali podporovat zájmy veřejnosti. Musíme se zaměřit na jiné věci, nesmíme přemýšlet jen o tom, jak vyhodit svět do povětří dvanáctkrát za sebou, než to někdo jiný udělá čtyřikrát. Přece musí existovat nějaký způsob, jak se tato myšlenka dostane do politického povědomí.

NDW: Mnoho lidí dnes mluví o ozdravení ekosystému. V „Hovorech s Bohem“ jsem řekl, že potřebujeme nejen zdravý ekosystém, ale také nový společenský systém, který by zahrnoval nejen ekologii a ekonomiku, ale také politické, duchovní a společenské prostředí. Takový systém by nám poskytl nástroje k vytvoření toho, co říkáme, že vytvořit chceme. Souhlasím s tebou, Brade, dnes musíme učinit důležitá globální rozhodnutí.

BB: Tahle myšlenka se mi líbí. Zdá se mi, že zdraví ekosystému této planety závisí na zdraví společenského systému. Nejen proto, že je dnes na světě tolik lidí a že jsme nevědomky udělali tolik škodlivých věcí, ale také proto, že nás vědomí toho, co se na světě děje, vede k tomu, abychom začali rozumně spravovat ekosystém této planety. Samozřejmě že Země bude existovat, i když se nám to nepodaří. Ale většina živočišných druhů včetně člověka vyhyne. **Dnes jde o jakýsi závod - mezi těmi, kteří si naléhavost situace uvědomují, a těmi, kteří si ji ještě neuvědomují.**

Toto nové vědomí dnes vstupuje do oblasti výdělečné činnosti. Moderní metody podnikání se stále zdokonalují a zaměstnanci mnoha firem si začínají uvědomovat, že peníze nejsou všechno. Každý podnik by se měl snažit zvyšovat vědomí našeho kolektivního bytí. O tom dnes mluví stále víc lidí. Můj přítel Dave Edwards, autor knihy „The Compassionate Revolution“ (Soucitná revoluce), a náš společný přítel Michael Lerner, autor knihy „Spirit

Matters" (Duch je důležitý), tvrdí, že soucit je stejně důležitý jako zisk. Podnikatelé a ředitelé korporací se musejí účastnit našeho kolektivního rozhodování, ale ta nejdůležitější rozhodnutí nemohou být založena výhradně na finančním zisku.

V Americe a po celém světě se rozšiřuje hnutí, jehož cílem je vnést radikální upřímnost do podnikání. Mnoho seminářů ukazuje, jak podnikatelé mohou vytvářet a uplatňovat nová měřítka při definování úspěchu a zisku. Vyučují se nejmodernější techniky ekonomického řízení, které zkoumají modely užívané úspěšnými podniky, jejichž zaměstnanci se účastní rozhodování o dlouhodobých plánech firmy, o rozpočtu, mzdách a ostatních administrativních záležitostech.

V druhé knize „Hovorů s Bohem" je dlouhá pasáž, která pojednává o myšlence upřímnosti v podnikání. V této pasáži se říká, že by se všechno změnilo k lepšímu, kdyby se podnikatelé rozhodli být naprosto upřímní ve svých vztazích - ať už ve vztazích ke korporacím, zákazníkům nebo vlastním zaměstnancům.

Brad vede jednu výdělečnou a jednu nevýdělečnou korporaci, které mají následující motto: „Všechno se ví.“ Nic není tajné.

Všechny údaje jsou přístupné a všechny účetní knihy otevřené. Brad také založil na internetu nový národ, který se jmenuje „Spojené státy bytí", jejichž hranice jsou vymezené zemskou atmosférou. Bradova nevýdělečná společnost „The Center for Radical Honesty" (Středisko pro radikální upřímnost) sponzoruje každý rok osmidenní seminář, jehož se účastní šestnáct podnikatelů, malířů, spisovatelů atd., aby společně absolvovali kurz upřímnosti. Tato iniciativa vedla k založení skupiny „The World Council for the Transition to Compassion" (Světová rada pro přechod k soucitu), která na pravidelných schůzích, které se konají dvakrát ročně, diskutuje o otázkách vědomé účasti na evoluci lidstva.

Dovolte mi uvést příklad otevřenosti, o jaké tu mluvíme. Každá společnost a každá korporace by podle tohoto plánu dávala jednou měsíčně každému zaměstnanci podrobný rozpis všeho, na co má v rámci pracovní smlouvy nárok on a každý člen jeho rodiny.

Neale, který poslední dobou hovoří o těchto otázkách na svých veřejných přednáškách, říká, že někteří posluchači - obvykle muži -často odcházejí. Jiní se naštvou a říkají: „To není praktické. To nemůžeme zavést. A navíc to je naše věc.“ Tak ovšem mluví šéfové.

Neale to dnes dělá ve své nevýdělečné nadaci, kterou založil se svou ženou Nancy. Každý měsíc mají schůzi všech zaměstnanců, kde každý může vyjádřit svůj názor.

Někdo například řekne: „Janice dostala přidáno.“ Jiný zaměstnanec se zeptá Neala přímo: „Jak to, že Janice teď vydělává 32 600 dolarů, zatímco já mám jen 25 900 a děláme oba stejnou práci a já jsem tu zaměstnán o čtyři měsíce déle?“

Když řídíte podnik takovýmto způsobem, musíte být ke každému otevřený. Musíte nespokojenému zaměstnanci říci: „Jestli to opravdu chceš vědět, tak já ti to řeknu. Janice prostě odvádí lepší práci než ty. Nikdy se nezdráhá dělat pár hodin přesčas a vždycky udělá všechno rychleji. Je prostě svědomitější. Tak to prostě je. Tím nechci říci, že tvou práci neoceňujeme. Kdybychom ji neoceňovali, tak bys tu už dávno nebyl. Ale Janice je prostě výkonnější zaměstnanec. Chceš-li se dovědět, jak vydělávat \$32 600, promluv si s Janice.“

Nealovy manažeri mají podobné diskuze na každé schůzi a zdravotní stav zaměstnanců - mluvíme tu o duševním a citovém zdraví -je pozoruhodný. Lidé, kteří nesouhlasí se zavedením otevřenosti na pracovišti, obvykle říkají, že by nikdo nesnesl pravdu. To je velice

smutný argument, ale není to pravda.

Neale zná jednu stavební firmu, jejíž majitel zavedl podobný systém. Začal uveřejňovat nejen výplaty všech svých zaměstnanců, ale také říká všem zákazníkům, kolik platí svým dodavatelům za práci i materiál. Například zákazníkovi řekl, že ho zavedení elektřiny stálo 45 dolarů, ale jemu bude účtovat 65 dolarů. Když se ho zákazník zeptal, proč mu účtuje o 20 dolarů víc, majitel firmy mu všechno podrobně vysvětlil. Zpočátku měl strach tento systém zavést, protože nechtěl riskovat ztrátu výdělku, ale během osmnácti měsíců se výdělek firmy zvýšil trojnásobně.

Když potom mluvil s Nealem, řekl mu: „Dověděl jsem se, že mě lidé doporučují každému, kdo si chce dát přestavět dům. Mnoho lidí říká, že jestliže tenhle chlápek jedná se zákazníky tak otevřeně a poctivě, pak si ho chceme najmout na přestavbu našeho domu. Jestliže je tak upřímný, jak se říká, určitě odvede dobrou práci.“

Také Brad vypráví ve svých knihách příběhy o úspěchu v podnikání On a jeho společníci chtějí udělat z jeho knihy „The Truth-tellers“ (Pravdomluvní) edici knih a audiokazet, které budou vyprávět tyto úžasné příběhy. Cílem této edice je inspirovat lidi k otevřenosti a upřímnosti.

BB: Já osobně raději jednám s někým, kdo jedná otevřeně. Asi před deseti lety jsem si stavěl dům. Byl jsem svým vlastním stavitelem i architektem. Během šesti měsíců jsem vystřídal asi sto dodavatelů. Pokud vím, byl jsem jediný stavitel, který dokončil dům během šesti měsíců přesně podle plánu. Když jsem začal stavět, řekl jsem, že se do domu nastěhuji prvního listopadu, a také jsem to udělal. Celý ten projekt jsem dělal jako experiment vědomého záměru.

Podařilo se to díky tomu, že jsem od samého začátku zavedl dobrou komunikaci se všemi svými dodavateli. Řekl jsem jim, co chci a co jsem ochoten zaplatit. Řekl jsem například: „Mluvil jsem také se dvěma dalšími instalatéry a když se tu zítra neobjevíte a pak si přijdete pro peníze, nic vám nezaplatím, protože zaplatím někomu jinému, kdo tu práci udělá. Jestli se máme hádat, tak to raději uděláme hned. Chci, aby mezi námi bylo jasno “

Pak jsem hovořil o vzájemné spolupráci a řekl jsem jim, že sám také už několik let podnikám, takže vím, jaké to je. Řekl jsem jim, že jim zavolám několik dní předtím, než je budu potřebovat, a dohodli jsme se na termínech, které nám vyhovovaly. Řekl jsem, že očekávám, že jakmile začnou, práci dokončí a nebudou posílat své zaměstnance na jiné pracoviště, kde mají rozdělanou jinou práci. Vysvětlil jsem jim, že mou funkcí je práci koordinovat, takže jakmile svou práci dokončí například instalatér, může začít elektrikář a pak další řemeslník. Také jsem jim vysvětlil, že zdržení způsobené tím, že jeden řemeslník neudělá svou práci, může narušit plynulý chod celé stavby.

Pak jsem jim řekl, že jim dám zálohu, aby mohli začít, a pak jim budu průběžně platit za vykonanou práci. Řekl jsem jim, že když nedokončí práci včas, najmu někoho jiného a jim nezaplatím nic

A pak jsem je nechal mluvit. Nakonec jsme se dohodli, takže mezi námi bylo jasno. Všichni jsme souhlasili, že život je příliš krátký, a proto si musíme vzájemně pomáhat, místo abychom jeden druhému lhali.

Potom jsem se jich zeptal, v kolik hodin ráno vstávají, a řekl jsem jim, že každý den zavolám v tuto dobu nebo o něco dříve a zeptám se jich, co ode mě toho dne potřebují.

Mnozí z nich jsou dodnes mými sousedy a někteří jsou mými přáteli. Byli ke mně velice laskaví, pomohli mi víc, než bylo jejich povinností, a strávili jsme spolu příjemný čas. Občas jsme měli malé neshody, ale vždycky jsme je brzy vyřešili. Když byla stavba dokončena, přivedli své rodiny, abychom to společně oslavili. Všichni jsme byli pyšní na to, co jsme společně udělali.

NDW: To už bylo něco víc než práce.

BB: Ano, bylo to mnohem víc.

NDW: Takové jednání otvírá nové možnosti pro radikální upřímnost v celé Americe.

BB: Já vím a ty víš a mnoho dalších lidí dnes začíná chápat, že otevřenost a upřímnost dává lidem nové, jedinečné, tvůrčí perspektivy. Upřímnost je tajemstvím výnosnosti podnikání v informačním věku.

NDW: Díky neuvěřitelnému množství informací se dnes dostáváme do bodu, kdy už brzy bude téměř nemožné ne být upřímný.

BB: V to doufám. Bylo by to krásné. Tahle pubertální snaha ustavičně něco předstírat a ovlivňovat myšlení lidí jen proto, abychom zvýšili své zisky, je pomalu na ústupu. Lidé mají stále větší zájem poznat realitu. To se týká jak sféry podnikání, tak oblasti osobního života, a dokonce to začíná být pravda i na úrovni korporací.

Každý, koho jsem kdy potkal, se zajímá o to, jak žijí druzí lidé, a ptá se: „Je tvůj život stejný jako můj?“ Lidé chtějí znát pravdu.

To mi dává největší naději ze všeho. Víím, že každý člověk chce poznat pravdu a všichni chtějí pomáhat druhým lidem. Mluvil jsem se s lidmi ve vězeních, v psychiatrických ústavech i na ulicích a ještě jsem se nesetkal s člověkem, který by nechtěl být prospěšný druhým lidem. Ještě jsem se nesetkal s člověkem, kterého by nezajímalo, jak žijí ostatní lidé.

NDW: Naprosto s tebou souhlasím. Ještě nikdy jsem nepotkal člověka, který by nechtěl být poctivý, kdyby věřil, že mu to projde. Zdá se však, že se lidé chovají jinak jako jedinci, než se chovají jako příslušníci nějaké zájmové skupiny, ať už je to nějaká společnost nebo korporace. Například žádný lékař, nebo jen velmi málo lékařů, má stejný názor jako Americká lékařská asociace.

BB: To víím. V době nejbouřlivějších protestů za lidská práva se jeden průzkum veřejného mínění ptal majitelů restaurací na Jihu, zda souhlasí se segregací černochů. Sedmdesát procent dotázaných odpovědělo, že se segregací nesouhlasí, ale většina restaurátorů řekla, že svůj názor nemohou veřejně podporovat, protože by přišli o své restaurace. To říkali proto, že si mysleli, že většina ostatních lidí nesouhlasí se zrušením segregace. Nicméně procento ostatních lidí, kteří měli stejný názor jako majitelé restaurací, bylo přibližně stejné jako procento majitelů. Segregace byla na Jihu tradicí, ale nebyla podporována většinou obyvatel. Myslím, že když početná skupina lidí založí nějakou tradici, trvá pak mnohem déle překonat ji, než by to trvalo jedincům.

NDW: Některé druhy chování, které byly institucionalizovány, přetrvávají ještě dlouho po tom, co jedinci, kteří instituci vytvořili, se svými starými názory už nesouhlasí. Otázkou je, jak tuto propast překlenout, aby se zastaralé instituce přizpůsobily novým přáním jedinců.

BB: Instituce fungují podobně jako lidská mysl. Instituce na společenské úrovni je totéž jako mysl na individuální úrovni. Společenské instituce i individuální lidská mysl mají tendenci dělat věci naučeným, tradičním způsobem. Mysl se snaží být důsledná a instituce se snaží

být důsledná bez ohledu na to, jak zastaralé jsou její názory.

Jeden lingvista a filozof, který prohlásil, že mapa není teritorium, dal skupině turistů mapu Londýna a řekl jim, ať se jdou projít městem a pak ať se vrátí k další diskuzi. Ve skutečnosti jim dal mapu Moskvy. (Smích) Takže turisté chodili ulicemi Londýna a snažili se najít různá místa s mapou Moskvy v ruce. Když se vrátili, filozof jim řekl: „Jak vidíte, je poměrně důležité, aby mapa odpovídala teritoriu.“

Problém lidské mysli a společenských institucí spočívá v tom, že mapa už neodpovídá teritoriu. Teritorium se změní a mapa není k ničemu, ale my ji stále používáme.

Otázka zní: „Jak překonat zastaralý názor?“ Především musíte pochopit, že zastávat názor, který odporuje realitě, znamená vyhýbat se realitě. Lidé lpí na svých názorech dlouho po tom, co staré názory nelze aplikovat na novou realitu. Alan Watts říká ve své knize „Moudrost nejistoty“, že život je jako řeka a abychom se cítili bezpečně, potřebujeme člun. Lidé však nemají rádi čluny, protože člun jim připadá „nebezpečný“. Watts říká, že lidé si raději zarazí do dna řeky kůl, kterého se pak drží, i když přijde velká voda, protože se chtějí cítit bezpečně, ale kůl jim žádnou jistotu neposkytuje. Myslím, že buddhistický názor, že obecnou příčinou lidského utrpení je naše tendence lpět na starých názorech, je správný. Tento názor pravděpodobně vysvětluje, proč nejvýnosnějším obchodem na této planetě je prodávání zakázaných drog (většina z nich jsou drogy proti bolesti). Jednomu z největších legálních byznysů na světě se říká farmakologický průmysl, který vyrábí především drogy pro zmírnění bolesti a deprese. Otázka je, proč potřebujeme tolik drog zmírňujících bolest. „Protože na světě je spousta bolesti!“ Myslím, že většina bolesti je způsobena tím, že se nechceme pustit onoho kůlu zaraženého v korytě řeky života.

Ve svých přednáškách Neale už roky opakuje, že musíme změnit náš hodnotový systém. A o tom tu mluvíme. Musíme změnit celou naši kulturní tradici. V knize „Přijímání Boha“ se píše, že náš problém spočívá v tom, že žijeme podle Deseti falešných představ, místo abychom žili podle Deseti přikázání božích. Těchto deset falešných představ vytvořilo naši kulturní tradici. K hlavním z nich patří představa, že existuje nedostatek, představa, že existuje budoucnost, představa, že existuje neúspěch, a představa, že existuje nedostatečnost.

Žádná z těchto představ není pravdivá. Pravdivé nám sice připadají, ale pravdivé nejsou. Občas dochází ke konfliktu mezi tím, co vidíme, a tím, co si myslíme, že bychom měli vidět. Tyto konflikty lze překonat pozornějším vnímáním reality - zvýšeným vědomím. Vědomí nám pomáhá překonat zdánlivé logické rozpory, protože přesahuje hranice mysli, která funguje na základě dichotomií.

V psychoterapii je to zjevné. Každé utrpení je způsobeno tím, že trpící jedinec žije v té či oné dichotomii, a proto není schopen vnímat realitu. Takový člověk nevidí realitu, protože je uvězněn ve své mysli, která mu říká, „jak má realita vypadat“.

Být upřímný znamená dát jeden druhému povolení nemuset mít vždycky pravdu, povolení být občas zmatený a povolení nemuset být vždycky šťastný. Všichni jsme na jedné lodi. Když si to uvědomíme, pochopíme, že musíme být jeden k druhému upřímní. Jedině když dáme najevo svou nejistotu, zmatek a neštěstí, jsme schopni mluvit o všem ostatním.

BB: Na konci každého semináře děláme následující cvičení, které vymyslel Phil Laut, autor knihy o penězích. Účastníci nejdříve napíší seznam svých osobních vlastností a pak seznam

konkrétního chování v minulosti, které potvrzuje existenci těchto vlastností. Instrukce jsou seřazeny takovým způsobem, že účastníci nakonec napíší prohlášení o smyslu svého života. Odpovídají na otázky a píšou seznam, místo aby se snažili přijít na to, co by „měli“ udělat se svým životem. Nakonec popíší svou vizi ideálního světa. Například takhle: „Ideální svět je takový svět, kde...“

Takže na konci každého semináře popisují všichni účastníci svět, jaký by si přáli. Všichni, včetně mě, jsou vždycky překvapeni, že téměř všechny jejich vize ideálního světa jsou stejné. Skoro úplně stejné. Dokonce i slova jsou stejná. Většina účastníků si přeje svět, v němž by byla zaručena ekologická rovnováha a stejné příležitosti pro každého člověka.

Většina účastníků souhlasí s tím, jak by měl svět vypadat, ale nikdo nechápe, proč takový svět neumíme vytvořit.

NDW: Protože se neumíme dohodnout, jak bychom to měli udělat.

BB: Máš pravdu. Prostě se nedokážeme dohodnout.

NDW: Do značné míry je to otázka metodologie. Naše metodologické neshody nám znemožňují dosáhnout společné dohody.

Abych se vrátil k Barbaře Marxové Hubbardové, myslím, že si především musíme uvědomit, že jsme všichni hráči v jedné hře. Nejsme pouhými diváky, kteří sledují, kam se chceme dostat, ale všichni jsme spolutvůrci naší společné evoluce.

Myslím, že máme určitou naději, protože si to dnes začínáme uvědomovat. Říkáme si: „Už to chápu. Konečně jsem to pochopil. Je tomu tak proto, že jsme to tak udělali. **Já jsem to tak udělal.**“

Hodně z nás si to dnes začíná uvědomovat a to je dobrý začátek.

BB: To ovšem znamená, že musíme přijmout zodpovědnost za své jednání, místo abychom se cítili vinnými. Musíme víc vnímat a míň myslit. Musíme začít žít v přítomném okamžiku, místo abychom se uzavírali ve své mysli. Když si začneme upřímně sdělovat nové myšlenky, budeme schopni vytvořit nový svět. Přijmout zodpovědnost je mnohem zábavnější než trpět pocity viny !

NDW: Zodpovědnost znemožňuje pocit viny, protože nám při nejmenším dovoluje uvědomit si, že jsme své rozhodnutí učinili vědomě. Je velmi obtížné cítit se vinným za něco, co jsi udělal úmyslně.

BB: Máš pravdu. Můžeš sice říci, že toho lituješ, ale necítíš se špatně.

Trpět pocity viny je ztráta času a je to něco jiného, než přijímat odpovědnost za své činy.

Oba souhlasíme s tím, že nám upřímnost umožňuje vidět svět takový, jaký je. A pouze když vnímáme realitu, můžeme něco konstruktivně změnit.

SPOLEČENSKÁ TRANSFORMACE: KONEC SYSTÉMU TAJNÉHO VLIVU

Na protest proti zkorumpovanému financování volební kampaně se Brad nechal úmyslně zavřít, dvakrát - s dvěma skupinami demonstrantů, kteří byli členy Aliance pro demokracii - v rotundě Kapitolu ve Washingtonu, D.C. A tohle o tom říká.

Říkali jsme si **Brigáda svobody**. Byli jsme podporováni mnoha lidmi z Aliance pro demokracii. Nesouhlasili jsme se způsobem financování volebních kampaní ve Spojených státech. Miliony dolarů přicházely od průmyslových skupin, které chtěly ovládat legislativu. Například 13 milionů přišlo od naftařských společností; asi 11 milionů od pojišťoven; a přibližně 10 milionů od každého z dalších třiceti průmyslových odvětví.

Začali jsme náš protest tím, že jsme rozdávali letáky a hovořili o reformě financování kampaní. Shromáždili jsme se v rotundě, abychom byli zatčeni a upoutali tím pozornost veřejnosti na tento problém.

Konverzace ve vězení i v soudní síni ukázaly, že ti, kdo se účastnili demonstrací, to dělali především ze soucitu - protestovali, protože se ztotožňovali s obyčejnými lidmi. Poněvadž jsme se o sobě dověděli nové věci, dobré i špatné, chápali jsme, že lidé mohou být úžasní i zkažení. Protestovali jsme proti zkaženosti menšiny, která škodila většině. Nesouhlasili jsme s tím, že několik zkažených lidí má mnohem větší moc než zbytek zkažených lidí. Byli jsme pro demokracii. Demokracie sice není žádný zázrak, ale je lepší než plutokracie, kterou dnes máme.

Asi měsíc po našem zatčení a následném propuštění jsme šli k soudu. Tam jsme se dověděli víc o vztahu mezi jedincem a společenskou transformací.

V dubnu 2001, patnáct měsíců po našich demonstracích, byl navržen nový zákon o financování politických kampaní. Návrh zákona se dodnes projednává. To, co navrhuje, není ani zdaleka úplné veřejné financování. Jestliže bude schválen, poněkud omezí částku, kterou mohou darovat nadnárodní korporace a trochu jim znesnadní udržovat úplatky v tajnosti. Tento skromný pokus o reformu však nemusí být nikdy schválen, protože členové kongresu jsou zavázáni těm, kteří financovali jejich kampaň.

Rozhodli jsme se, že do této kapitoly zařadíme článek, který jsem napsal o soudním procesu s účastníky této společenské reformy, protože si myslíme, že aktivní soucit je důležitým projevem duchovního růstu. Z výpovědí demonstrantů je jasné, že jejich ochota udělat něco pro změnu zákonů o financování politických kampaní, je důsledkem jejich duchovního růstu.

Byl jsem zatčen, protože věřím, že existuje vztah mezi osobním osvobozením od mysli a společenským osvobozením od institucí. Tento článek jsem napsal, protože věřím, že naše výpověď před soudem vyjadřuje velice důležitý názor. Také ukazuje, jak jedinci oddaní pravdě mohou donutit vládu, aby konečně začala mluvit pravdu.

Trestní právo: Hej ! To je výstižné jméno !

K prvnímu zatýkání došlo v říjnu 1999, když zakladatel Aliance pro demokracii Ronnie Dugger a sedm dalších lidí přišli s transparenty do rotundy v Kapitolu a začali vykřikovat, že americká demokracie je na prodej. V lednu bylo zatčeno šest dalších členů Demokratické brigády, jejímž jsem byl členem. Nechali jsme se zatknout, abychom protestovali proti způsobu, jakým nadnárodní korporace financují politické kampaně. Za peníze nakupují politický vliv. Tomu se říká plutokracie. Chtěli jsme, aby se o této otázce začalo veřejně mluvit, protože jsme si přáli, aby zvítězila demokracie, která je sice nedokonalou, ale přece jen lepší formou vlády.

Poprvé jsme byli zatčeni v lednu 2000 a podruhé 29. února toho přestupného roku. V březnu šla většina z nás k soudu. (Dva členové naší skupiny, se nemohli dostavit, takže museli požádat o odklad.)

Byl jsem vinen. Vinu jsem přiznal. Ale vinen jsem se necítil. Cítil jsem se dobře a spřátelil se s lidmi, kteří se také cítili dobře. A teď vám o tom chci vyprávět. Člověk se cítí dobře, když brání pravdu.

Všichni jsme přiznali vinu a pak vypovídali o tom, proč jsme porušili zákon. Následují výňatky ze soudních záznamů našich výpovědí a soudcových odpovědí.

Nejvyšší soud, Washington, D.C.

23. březen 2000

„Pan Blanton ?“

SVĚDEK: Jsem doktor Brad Blanton. Jsem autorem knihy „Radikální upřímnost“. Posledních pětadvacet let pracuji jako klinický psycholog. Demonstroval jsem v Kapitolu proti způsobu financování volebních kampaní, protože jsem chtěl vyjádřit svůj nesouhlas s tím, jak funguje světový ekonomický řád.

Kdybychom zredukovali světovou populaci na skupinu sta lidí, osmdesát z nich by žilo v neadekvátních bytech, padesát by trpělo podvýživou a nemocemi, které z toho vyplývají, sedmdesát by neumělo číst, jeden by měl univerzitní vzdělání, jeden by vlastnil osobní počítač a šest z nich by mělo takovou kontrolu nad světovými zdroji, která by jim umožnila ovládat všechny ostatní lidi. Všech šest bohatých lidí by bylo občany Spojených států.

Myslím, že kdybychom byli v jedné místnosti s touto stovkou lidí, kdybychom jeden druhého poznali, kdybychom jeden s druhým mluvili, kdybychom jeden druhého viděli a cítili, pak bychom všechny tyto problémy vyřešili - protože by začal fungovat normální lidský soucit. Ale šest miliard lidí na tomto světě žije v těchto podmínkách, protože naším hlavním zájmem je zisk. Lidé, kteří mají peníze, si mohou dovolit koupit legislativu, která jim umožňuje prosazovat prioritu zisku. Tito lidé financují volební kampaně pro politiky, které pak ovlivňují prostřednictvím svých placených lobbistů.

Takže reformu zákona o financování volebních kampaní považuji za nutný předpoklad **skutečně** soucitného jednání - nikoli onoho falešného soucitu, o němž se vede nekonečný politický dialog. Proto s hrdostí přiznávám svou vinu. Jsem vinen tím, že jsem v rotundě

Kapitolu demonstroval proti korupci ve financování politických kampaní.

Bylo pozdní odpoledne a soudce byl tak laskavý, že nám dovolil sedět v prázdných lavicích pro porotu, místo aby nás nechal stát, dokud všichni obžalovaní neskončí svou výpověď. Soudce Weissberg, distingovaný muž středního věku s prošedivělými vlasy, právě položil každému z nás několik otázek. Každého se zeptal, zda není pod vlivem drog nebo alkoholu. Pak se nás zeptal, zda si uvědomujeme, že když přiznáme vinu, můžeme být odsouzeni k šesti měsícům odnětí svobody nebo k pokutě pěti set dolarů, nebo k obojímu. Každý z nás odpověděl, že si to uvědomuje. Potom jsme začali vypovídat. Bylo nám řečeno, že máme svou výpověď omezit na dvě minuty. Já jsem přišel na řadu jako první, protože moje příjmení začíná písmenem B.

V naší skupině obžalovaných byli lidé od osmnácti do šestasedmdesáti let. V té prostorné a neosobní soudní síni zněla naše slova jako nějaké slavnostní prohlášení, měla jakýsi kumulativní účinek, skoro jako nápis na náhrobním kameni.

Náš advokát byl zdvořilý, ale neústupný (nebyl nadarmo členem Americké unie pro lidská práva). Soudce byl trochu unavený, ale měl zjevnou radost, že si může odpočinout od mnohem nudnější práce, kterou dělá obvykle. Dokonce i prokurátor věnoval pozornost tomu, co jsme říkali. My obžalovaní, jsme milovali jeden druhého za to, že jsme byli tak odvážní a dostali se před soud. Když jsme poslouchali výpovědi spoluobžalovaných, někteří z nás plakali. Zdálo se, že i soudce je dojat. Čím déle jsme mluvili, tím bylo jasnější, co jsme tam dělali. Došlo k demokracii.

Když četli naše jména, bylo to, jako by četli seznam jmen členů OSN. Z našich příjmení bylo zjevné, že pocházíme z různých částí světa, a některým z nás proudila v žilách indiánská krev. Stručné výňatky, které následují, vám pomohou udělat si představu, o čem se hovořilo a jaké to bylo:

„Pan Conant ?“

„Neriskovali jsme zatčení lehkovážně; vedla nás k tomu občanská povinnost mluvit pravdu a hluboká láska k naší vlasti, nikoli neúcta -udělali jsme to z vášnivé lásky k principům, na nichž byl tento stát založen, a z hlubokého strachu z toho, že jsou tyto principy stále víc podkopávány zkorumpovaným systémem, který nutí Kongres naslouchat spíš mocným korporacím než obyčejným lidem.“

„Slečna Cusimanová ?“

„Chci, aby moje dcera a děti měly možnost volit lepším způsobem.“

„Pan Cusimano ?“

„Moje rodina, moji přátelé a voliči této země ztratili víru v naše volené představitele. Skuteční státníci se octli mimo politickou arénu, stejně jako zájmy, potřeby a touhy obyčejných lidí. My, lid, chceme zpátky svou vládu. My, lid, chceme zpátky svou zemi a demokracii pro sebe a pro své děti.“

„Pan Demere ?“

„Vážený soude, mám deset vnuků. Mám obavy o jejich budoucnost, mám obavy, jaký národ zdědí. Moc peněz, jejímuž tlaku jsou vystaveni naši politici, podkopává zdraví naší společnosti. Mnoho problému v naší společnosti je způsobeno nezdravým vlivem kapitálu na státní záležitosti.“

Když pan Demere domluvil, přišla řada na jeho syna Davida.

„Pan David Demere ?“

„Jednou z jeho vnuček (ukázal na otce) je moje dcera Laquisha Demerová, které je dnes sedmnáct a kterou jsem pojmenoval podle Laquishi Mottové, jež má sochu v rotundě. Před sedmi lety jsem sochu ukázal své dceři. Dal jsem jí jméno Laquisha, protože jsem chtěl, aby měla stejný smysl pro spravedlnost jako Laquisha Mottová. Proto jsem stál ve stínu sochy Laquishi Mottové spolu s dalšími šestnácti aktivisty, kteří chtějí změnit zkorumpovaný systém financování volebních kampaní v naší milované zemi.“

„Pan Hanmann ?“

„Ten krásný prostor pod vysokou klenbou je plný obrazů a soch hrdinů; je to vlastně muzeum. Když jsem tam však přišel toho 29. února, měl jsem pocit, že jsem na jevišti demokracie. Porušil jsem pravidla chování v muzeu naší historie, abych konfrontoval naši budoucnost. Takže rotunda pro mě byla tribunou, na které jsem uplatnil své právo svobodného projevu a vyjádřil svůj nesouhlas s politickým obchodováním, které nahrazuje vládu lidu vládou kapitálu.“

„Slečna Kenlerová ?“

„Vážený soude, ještě jsem neztratila všechnu naději, že svou činností můžeme zlepšit stav naší planety a zdraví všech tvorů, kteří tu žijí. Opravdu věřím, že veřejné financování politických kampaní může vést k dosažení toho, co si přeje většina lidí, což je šťastný život.

A proto jsem udělala to nejlepší, co jsem mohla, abych na sebe vzala odpovědnost.“

„Pan McMichael ?“

„Všichni víme, že pokud neomezíme finanční machinace v politice, bohatí začnou ovládat naši společnost na úkor všech ostatních, kteří ve všech společnostech na světě tvoří převážnou většinu.“

„Slečna Parryová ?“

„Nepřišla jsem k tomuto soudu lehkovážně. Nechtěla jsem tu být. A nechtěla jsem se dostat do situace, ve které jsem musela demonstrovat v Kapitolu. Samozřejmě jsem nechtěla být zatčena.

Devětadvacátého února jsem šla do rotundy, abych vyjádřila svůj nesouhlas s tím, že Kongres nenaslouchá a sdělovací prostředky neinformují. Šla jsem demonstrovat, protože opravdu věřím, že naše demokracie je vážně ohrožena.“

„Pan Price ?“

„Kdybych nevyjádřil svůj nesouhlas s nebezpečným vlivem kapitálu nadnárodních korporací na legislativní a volební proces, moje mlčení by negovalo oběti hrdinů demokracie, k nimž patří můj otec, který bojoval za druhé světové války v Německu.“

„Pan Silver ?“

„Myslím, že ti, kteří mluvili přede mnou, už všechno řekli. Jde o zásadní reformu, kterou je nutno udělat, aby mohlo dojít k dalším reformám. A to je jediný důvod, proč jsem se zúčastnil demonstrace A udělal jsem to s velkou hrdostí.“

„Pan Stanton ?“

„V roce 1931 přijeli moji rodiče do Washingtonu, aby tu uzavřeli sňatek. Svatební obřad měli u washingtonského památníku Oba věřili v tuto zemi. Věřili v demokracii. Měli krásné sny. O sedmdesát let později přijdu já, jejich syn, do washingtonské rotundy, abych vyjádřil své obavy o osud demokracie. Za těch sedmdesát let se stalo hodně věcí. Většina z nich nás je postupně připravována o občanská práva a svobody. Nechci, aby sem jednou museli přijít moji vnukové a aby museli udělat totéž co já, aby museli upozornit vládu, že zanedbává své povinnosti.“

Pak přišla řada na soudce. Je to jen můj pocit, ale myslím, že si dobře uvědomoval, že mluví k velice pozorným posluchačům, a **chtěl nám vlastně poděkovat za to, že jsme tím, čím jsme.**

„Včera jsem přijal přiznání od čtyř obžalovaných, kteří protestovali proti něčemu jinému než vy a za poněkud jiných okolností. Využil jsem té příležitosti k tomu, abych jim vysvětlil, proč se dostali před soud, a čím jsou, když právě nejsou tady. Rád bych využil této příležitosti, abych si promluvil i s vámi, protože je naprosto jasné, že jste vášnivě oddaní myšlence, ve kterou věříte. A kromě toho jste velice artikulovaní, takže jste svůj názor vyjádřili velmi přesvědčivě.

A kdyby tohle bylo jiné fórum a kdybychom měli víc času, moc rád bych si s vámi pohovořil, abych vás lépe poznal, a možná bych si dokonce zahrál roli ďáblově advokáta. Nicméně dnes je už pozdě a tak to nemůžeme udělat.

Myslím, že trest, jež navrhuje váš obhájce, je spravedlivý. Koneckonců jste si už vytrpěli pět hodin pokoření, když jste byli ve vazbě, takže jste za svůj čin už zaplatili, a já nevidím žádnou nutnost uložit vám vyšší trest. Je tu však ještě něco... zákon vyžaduje, aby každý odsouzený zaplatil 50 dolarů do fondu pro oběti násilného zločinu. Takže to budete muset zaplatit.

A ještě bych rád dodal něco, co jsem už řekl těm čtyřem obžalovaným, kteří tu byli včera. Ačkoli jsem soudcem už mnoho let, pořád mi není jasné, zda bych měl ukládat přísnější tresty lidem, kteří se opětovně dostanou před soud, protože je svědomí nutí opakovat svou činnost. Nejsem si ani jistý, zda protestní akce vůbec patří před trestní soud.

Sám nevím, jak tento problém vyřeším, ale upozorňuji vás na to, abyste měli o čem přemýšlet. Takže to berte jako varování. Je zřejmé, že jste všichni velice vášnivě oddaní své věci, takže je pravděpodobné, že vás vaše svědomí opět přivede do Washingtonu, abyste proti něčemu protestovali, a pak dojde k dalšímu zatčení. A dostanete-li se před soudce, který si bude myslit, že jste poprvé vyvázli v podstatě bez trestu, pak vám uloží mnohem vyšší trest. Takže na to buďte připraveni.

Zákon vyžaduje, abych vám řekl, co vás čeká v případě, že svou činnost budete opakovat. Maximální trest je šest měsíců odnětí svobody nebo 500 dolarů pokuty, anebo obojí. Já osobně si myslím, že to je vysoká cena, takže byste to měli vědět, než zase něco uděláte.

Takže teď, když vám bylo všechno vysvětleno, jsem připraven vynést rozsudek. Každého z vás odsuzuji k pěti hodinám odnětí svobody, které jste si již odpykali, když jste čekali ve vazbě. Navíc zaplatíte 50 dolarů do fondu pro oběti násilného zločinu.

Děkuji vám. A teď už jen musíte počkat, než vyplníme patřičný formulář, který vezmete do kanceláře číslo 4203, kde zaplatíte pokutu. A pak jste volní.“

Všichni jsme ocenili jeho rady. Soudce se nám moc líbil. A my se líbili jemu. Překvapilo nás, že se duch skutečného soucitu na okamžik objevil v tak sterilním a zatuchlém místě, kde mrtvý zákon obvykle nudí lidi až pláči. Všichni přítomní byli dojatí. Měli jsme pocit, že jsme uprostřed lidské komunity. Nikomu se nechtělo odejít. Ani soudce se neměl k odchodu a tak

s námi hovořil ještě dalších dvacet minut a myslím, že byl poctěn naší přítomností.

Jiný den, jiný soudce

O týden později měla přelíčení jedna naše kolegyně, která se nemohla dostavit k prvnímu jednání. Měla jiného soudce, který ji nedovolil vypovídat na svou obhajobu a odsoudil ji k pěti dnům vězení a k maximální pokutě pěti set dolarů. Byla odsouzena za tentýž přestupek, kterého jsme se dopustili společně na tomtéž místě a v tentýž den.

O našich trestních soudech a trestním systému lze říci dvě věci: (1) Trest, který dostanete, závisí především na soudci a jeho momentální náladě. (2) Naše trestní právo má výstižné pojmenování.

Odstranit nevypočitatelnost našeho trestního systému musí být součástí snahy těch, kteří chtějí obnovit spravedlnost.

Soudce, kterého dostala naše skupina, byl výjimkou. Soudkyně, která odsoudila naši kolegyni, prostě konala svou povinnost jako představitelka **statusu quo**, proti němuž jsme protestovali.

V protokolu z našeho přelíčení zapisovatelka neustále zaměňovala slovo „vědomí“ se slovem „svědomí“, což je víc než zábavné. Vědomí podle mého názoru vyžaduje, abychom se chovali nezávisle a nespolupracovali s nesmyslným zákonem ze strachu. Musíme se naučit milovat i špatného soudce, který má právě špatnou náladu, ale nesmíme uznávat nespravedlivý systém. Totéž musíme dělat v každodenním životě. Abych mohl milovat bytost, jíž jsem, musím meditovat.

Soucitu s druhými lidmi i sami se sebou musíme dosáhnout nezávisle na svých osobních názorech a špatných zákonech. Musíme bojovat a křičet a psát, dokud nedosáhneme stavu porozumění, abychom získali sílu změnit svět. Proto se znovu vrátím do rotundy v Kapitolu, abych se dověděl víc. Osobní transformaci nelze oddělovat do transformace společenské.

Tentokrát jsme měli štěstí - alespoň většina z nás. Měli jsme dobrého soudce, který měl dobrou náladu. Dostali jsme příležitost vysvětlit své stanovisko a publikovat tento příběh. Možná že příště budeme mít opět štěstí. Kdo ví ?

Zdá se, že tímto způsobem dochází ke společenským změnám. Dříve nebo později budou zatčeni všichni, nejen my, kteří na to máme papíry, ale i policajti, politikové, podnikatelé a lobbisté - prostě všichni, kteří se ještě neprojeví. To je první krok k překonání starých názorových modelů. Zastaralým modelům na individuální úrovni, které neodpovídají realitě, se říká **nevědomost**. A nevědomost vede k utrpení. Zastaralým modelům na společenské úrovni, které neodpovídají realitě, se říká tradice, nutnost nebo zákon. Nicméně i ty jsou příčinou utrpení. Abychom byli schopni změnit zastaralé systémy myšlení a vládnutí, musíme poznat všechno utrpení, jež způsobují, a musíme své utrpení překonat. Tomu se říká odpuštění. A odpuštění vede k soucitu. A soucit vede ke svobodě. Naštěstí existuje spousta věcí, které je nutné odpouštět.

Tento proces může vyžadovat, abychom poslali pár soudců k čertu nebo abychom zrušili pár korporací, ale proto jsme si vytvořili demokratickou společnost, nebo ne ? Myslím, že se pomalu učíme, jak individuálně, tak kolektivně. Věřím, že soucit a spravedlnost dříve či později zvítězí. Už vidím, jak pochodujeme chodbami spravedlnosti a zpíváme o nutnosti

provést individuální a společenskou transformaci současně... „Nemůžete udělat jedno bez druhého.“ Většina lidí možná nechápe, o čem zpíváme, a proto je naším úkolem vysvětlovat jim to, dokud to nepochopí. K individuální a společenské transformaci dochází současně.

(12)

UPŘÍMNOST V PODNIKÁNÍ A OBCHODU

Podnikatelé, kteří si dnes najímají poradce, aby se naučili mluvit pravdu, se stěží naučí být upřímní takovým způsobem, jaký tu obhajujeme, protože jim v tom brání systém založený na tajemství. Podnikatelé opravdu věří, že světový ekonomický řád závisí na tajemství. Konkurence každého nutí být všude první, což je možné jedině tehdy, když druzí nevědí, co děláte. Tento model podnikání je zastaralý. Ačkoli už dávno ztratil svou účinnost, je dodnes používán.

NDW: Jedna anglická firma se snaží zmapovat lidské geny. Určitě jsi o tom četl, protože každý den publikují výsledky svého výzkumu.

BB: Říkají to každému.

NDW: Jedna americká firma ve Washingtonu, D.C., provádí podobný výzkum. Snaží se odhalit genetický kód, ale dělají to tajně.

Když se jich novináři ptali, proč neuveřejní výsledky svého výzkumu, jako to dělají Angličané, zástupce firmy otevřeně prohlásil: „Děláme to pro peníze. Nemůžeme uveřejňovat žádné informace, protože si svůj objev chceme dát patentovat.“

Myslíš, že by bylo praktické, kdyby své informace uveřejňovali ? Jak bys mohl dostat patent na něco, o čem průběžně informuješ veřejnost ?

BB: Myslím, že můžeš dělat obojí.

NDW: A jak bys získal převahu nad konkurencí ? Jak bys to udělal ? Kdybys každému říkal o všem, co děláš, rychle bys převahu ztratil.

BB: Možná že ano, ale možná, že ne. Mohl bys mít patent a časově omezené exkluzivní právo na výrobu, aniž bys to musel udržovat v tajnosti. Jsou způsoby, jak to vyřešit. Já osobně bych dal podnikatelům dočasné exkluzivní právo nebo bych jim povolil mít dočasný monopol. Stejně jej budou mít. Proč jim to nepovolit třeba na dobu šesti měsíců ?

Po šesti měsících by měli i ostatní právo soutěžit s nimi. Musíme vybudovat takový systém, který nám umožní věci sdílet. Současný ekonomický systém nám to nedovoluje. Naučili jsme se chránit jen své vlastní bohatství.

NDW: Samozřejmě. Naše kulturní tradice nás učí, že na světě není dostatek pro všechny. Kdyby byl všeho dostatek, změnili bychom své jednání, ale tradice říká, že dostatek není.

BB: Není dost zbraní, není dost peněz, není dost lásky.

NDW: Není dost sexu.

BB: Není dost sexu.

NDW: S tím souhlasím. (Smích) Součástí tohoto problému je skutečnost, že právě tato víra v nedostatek nás nutí soutěžit se všemi ostatními lidmi.

Kdybychom věřili, že je dostatek pro všechny, zmizela by konkurence. Jestliže věřím, že je něčeho nedostatek, musím s tebou soutěžit, abych to získal. A protože věřím, že toho je nedostatek, chci toho mít víc, než potřebuji.

Myslíme si, že vítězství v soutěži o cokoli, čeho je nedostatek, nám dává právo mít víc než druzí. Založili jsme systém konkurence, který vítězům dovoluje brát si víc než mají druzí a přitom se cítit dobře, protože oni jsou vítězi a druzí jsou poražení. Jestliže zvítězím, něco ti nechám, ale vezmu si dvakrát tolik, protože já jsem vítěz a ty jsi poražený.

BB: Nebo ti nenechám nic.

NDW: Ovšem, protože vítěz bere všechno. Ti z nás, kteří jsou na této planetě u moci, založili takový systém, v němž všichni předem víme, kdo bude vítězem.

BB: Vítězem bude ten, kdo se narodil ve společnosti vítězů.

NDW: Ovšem. Já vždycky posluchačům říkám, že jsem velký vítěz, protože jsem se narodil jako běloch, římský katolík a navíc Američan. S tím nelze soutěžit.

BB: Dostal jsi nejlepší karty.

NDW: Mám v ruce čtyři esa. Půjdu do nebe, protože jsem katolík. A do nebe se nedostane nikdo jiný než katolíci. Budu mít nebe na zemi, protože jsem běloch. A ten, kdo není bílý, nikdy nebude mít nebe na zemi. Jsem muž a to mě automaticky dělá lepším. S tím snad souhlasíš. A nakonec jsem Američan.

Rodiče mě vychovali tak, že jsem tomu všemu opravdu věřil. Američané byli lepší, možná jen o málo, ale přece jen lepší. A katolíci byli lepší, možná jen o něco, ale přece jen lepší.

Když mi bylo jedenadvacet, svět mě vyvedl z omylu. Postupně jsem ztrácel jednu iluzi za druhou. Řeka života odnesla mé arogantní názory a já si konečně pořídil člun. Nicméně názory, s nimiž jsem vstoupil do života, byly nutné, právě tak jako utrpení, jež mi způsobovaly, protože mě donutily opatřit si člun.

BB: Máš pravdu. Souhlasím s Pemy Chödrönovou, která říká: „Učíme se tím, že trpíme. Máme velké štěstí, neboť utrpení je na světě dost.“

(13)

ORGANIZOVANÉ NÁBOŽENSTVÍ A TRADIČNÍ VÍRA

NDW: Víš, co mi připadá nejsmutnější na organizovaném náboženství? Tím ovšem nechci UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

organizované náboženství hanět, protože si uvědomuji, že hrálo ústřední roli v některých aspektech evoluce lidstva. Nejsem si jistý, zda bychom se bez náboženství vyvíjeli tak, jak se zdá, že se vyvíjíme - to jest k vyšším úrovním existence. Nicméně...

BB: Myslím, že máš k náboženství bližší vztah než já, ale pokračuj.

NDW: A víš proč ? Protože jsem byl vychován v římskokatolické rodině a přestože mi naložili těžké břemeno, je mi jasné, že mi to přineslo také mnoho dobrého. To nejlepší bylo, že jsem vyrůstal s pocitem, že existuje něco většího, než jsem já sám.

Vždycky jsem si uvědomoval širší interaktivní vztah mezi vším, co existuje. Ve vesmíru existovala vyšší síla, říkej si tomu třeba Bůh, na kterou jsem se mohl vždycky spolehnout. To mi dala katolická církev. Když se dnes podívám na některé mladé lidi, kteří vyrůstají bez jakékoli víry, je mi jich líto. Neznají nic důležitějšího než tretky a náramky, které nosí na ruku a na nohu.

Když s nimi mluvím, obvykle se jich ptám, zda nikdy nepoznali něco většího. Jejich zkušenost však nejde dál než ke konečkům vlastních prstů, protože jim nikdo nic nedal. Jejich názory nejsou založeny dokonce ani na špatných základech. Nejsou totiž postaveny na žádných základech.

Myslím, že lidstvo je na tom lépe s organizovaným náboženstvím, než by na tom bylo, kdyby nemělo vůbec nic. Smutné je, že nám náboženství dalo takové pojmy jako „správný“ a „špatný“, „lepší“ a „horší“. Vštípilo nám tím pocit nadřazenosti. Je ironií, že právě síla, která nás měla sjednotit, naše rozdíly ještě prohloubila. Tak vidím organizované náboženství.

A právě toto neustálé zdůrazňování dobra a zla mě dovedlo k poznání, že nic takového neexistuje.

Dovol mi, abych ti vyprávěl tento příběh, protože rád hovořím o tom, jak mě katolická církev naučila, že neexistuje dobro ani zlo, přestože se snažila naučit mě pravý opak.

Když mi bylo asi jedenáct let, v naší čtvrti otevřeli prvního McDonalda. Víím, že jsi dost starý, abys věděl, že McDonald neexistoval vždycky jako obchodní řetězec. Když poprvé otevřeli, prvních pět set zákazníků dostalo hamburger, hranolky a coca-colu zadarmo. Takže je jasné, že přišly všechny děti z okolí.

Samozřejmě jsem byl mezi nimi, takže jsem také dostal svého hamburgera. Cestou domů jsme si všichni pochutnávali. Já si však uprostřed jídla uvědomil: „Ach, Bože, dneska je pátek.“ Okamžitě jsem hamburger vyplivl. „Copak ti to nechutná ?“ ptaly se ostatní děti. „Je pátek. Úplně jsem na to zapomněl.“

Musíš si uvědomit, že jsem se nejen narodil v katolické rodině; byl jsem vychován v katolické rodině, která žila v jižní části Milwaukee, což byla převážně polská čtvrť. Byla to katolická čtvrť s velkým „K“. V jedenácti letech jsem byl silně věřící. Byl jsem ministrantem, jestli si to vůbec umíš představit. Byl jsem jedenáctiletý ministrant a nic mě nezajímalo víc než teologie. Představoval jsem si, jak se stanu knězem, a všechny jeptišky ve škole říkaly: „Ten hoch je k tomu povoláný.“

Říkaly to i mně a tak jsem chodil s křížkem na krku a myslel si: „Mám povolání.“ Takže jsem měl hned pět důvodů být lepší, protože jsem byl nejen běloch, chlapec, Američan a katolík, ale navíc jsem měl povolání. To ze mě dělalo ještě lepšího katolíka, protože jsem se měl stát knězem. Takže mi bylo všechno jasné. A najednou jsem se přistihl, jak já, budoucí katolický kněz, jím v pátek maso. To mě velice rozrušilo.

Okamžitě jsem zahodil hamburger a běžel domů. Matka si všimla, že jsem bílý jako duch, a zeptala se mě: „Co se ti stalo ? Namlátil ti snad někdo ? Co se stalo ? Jsi v pořádku ?“ Já se rozplakal a řekl jí: „Nic mi není, ale jedl jsem maso a dneska je pátek a to je hřích.“ Matka mě k sobě přitiskla a řekla: „Miláčku, věřím, že Bůh to jistě pochopí. To je v pořádku. Už neplač.“

Matka byla tak soucitná žena, že neměla to srdce, aby mi v jedenácti letech řekla, že Bohu je to jedno. Možná to sama nevěděla. Možná si opravdu myslela, že Bůh o nás pečuje.

Když se nás na konci hodiny katechismu o několik dní později kněz ptal, zda máme nějaké otázky, zvedl jsem svou drobnou jedenáctiletou ruku a řekl: „Otče, je pravda, že když budu jíst v pátek maso a v sobotu nepůjdu ke zpovědi, tak mě v neděli přejede auto a v pondělí už budu v pekle ?“ (Smích)

Kněz odpověděl: „Ne, to je omyl, synu. To není pravda. Budeš v očištcí.“

„Co je to očistec ?“ zeptal jsem se.

„Očistec je totéž co peklo, ale netrvá věčně.“

Měl jsem několik takových manželství, Brade. (Smích) Dělán si jen legraci !

Seděl jsem ve třídě a poslouchal kněze. „Očistec je místo, kde se tvá duše očistí od hříchů, ale jen od těch lehkých. Máš-li na svědomí smrtelné hříchy a umřeš-li dřív, než se z nich vyzpovídáš, jdeš přímo do pekla. Do očištcce půjdeš jen tehdy, když máš lehké hříchy nebo když ses vyzpovídáš ze smrtelných hříchů.“

„Jak dlouho musím zůstat v očištcí ?“

„To záleží na tom, kolika hříchů ses dopustil,“ odpověděl kněz.

Takže existuje systém boží spravedlnosti a ty jsi odsouzen k určitému počtu roků v očištcí. Jeptišky nám řekly, že když máš na zemi někoho, kdo se za tebe modlí, tvůj pobyt v očištcí se zkrátí. Proto nám často říkaly: „Modlete se za ubohé duše v očištcí.“ A my jsme se opravdu modlili. Chodil jsem do kostela a modlil se k Bohu za duši své milované babičky. Bylo to smutné, protože jsem se modlil za babičku, kterou jsem považoval za anděla. Nicméně mi bylo řečeno, že měla tolik hříchů, že nemohla jít přímo do nebe. Měla prý strávit měsíce, týdny nebo minuty v očištcí.

Bylo mi jedenáct let, seděl jsem v kostele a modlil se: „Bože, prosím tě, pusť babičku z očištcce.“

Možná si myslil, že si to všechno vymyslím, ale tak to bylo. Část mého já věděla, že to nemůže být pravda. A tak jsem se dověděl, že neexistuje nic „dobrého“ a nic „špatného“. Ačkoli mi bylo teprve jedenáct, říkal jsem si, že Bůh nemůže být tak šílený.

Už v jedenácti letech jsem si uvědomoval, jak by to bylo šílené. Přemýšlel jsem o tom, jak to mám vysvětlit knězi, a rozhodl jsem se, že mu položím přímou otázku.

„Otče, a co když umře novorozeně hned po narození ? Určitě půjde přímo do nebe a nebude muset strávit nějaký čas v očištcí.“

„Pokud nebylo pokřtěno, nemůže jít přímo do nebe,“ odpověděl kněz.

„Ani dvě hodiny staré novorozeně, které ani nemělo čas urazit Boha ? Kam tedy půjde ? Do pekla ?“ „Ne, ne. Nepůjde do pekla, synu.“ „Tak do očištcce ?“ „Ne. Ani tam ne.“

„Tak kam tedy půjde ?“

„Půjde do limbu.“

„Limbus ? Co je to ?“

Usilovně jsem o tom přemýšlel, ale nemohl jsem to pochopit. Bylo mi však jasné, že kněz je velice zmatený člověk, ale s tím límečkem vypadal jako Bing Crosby ve filmu „Going My Way“ (Jdu svou cestou). Napadlo mě, že jsem ho zatlačil už dost daleko a že nemohu zpochybňovat jeho autoritu. Bylo mi jedenáct a chtěl jsem i nadále dělat ministranta, a tak jsem se přestal vyptávat.

Nicméně ta otázka mě trápila dlouhé roky, protože jsem věděl, že to nemůže být pravda. Bůh přece nemůže říci právě narozenému dítěti: „Je mi líto, ale tvoje rodiče tě nedali pokřtít, takže máš smůlu, ale tak už to tady nahoře chodí.“

O deset let později, když mi byli jedenadvacet, jsem četl v novinách papežovo prohlášení, že **jíst v pátek maso už není hřích.**

Okamžitě mě napadlo, že papež dospěl k témuž závěru jako já v jedenácti letech. Takže jsem měl pravdu. Chtěl jsem vyhledat toho kněze. Šel jsem do kostela, ale on tam už nebyl. Nemohl jsem ho nikde najít. A tak jsem si začal představovat, že až ho jednou někde potkám, řeknu mu:

„Otče, už jste slyšel tu novinu ?“

„Ano, synu.“

„Znamená to, že jestliže budu jíst příští pátek maso a v sobotu nepůjdu ke zpovědi a v neděli mě přejede auto a já umřu, že nebudu v pondělí v očištění ?“

„Ano, synu.“

„Ale jestliže jsem jedl maso minulý pátek... ?“

Zajímalo mě, co Bůh řekne těm tisícům lidí, kteří minulý pátek snědli miliony hamburgerů.

Nevysmívám se římskokatolické církvi. Podobné věci bych ti mohl vyprávět o kterémkoli jiném náboženství na této zemi.

BB: Máš naprostou pravdu. Já si dělám legraci ze všech náboženství. V tomto ohledu jsem dokonalý rovnostář, neboť se vysmívám jakémukoli druhu pokrytectví.

NDW: Samozřejmě že musíme být schopni smát se sami sobě, ale tady nejde o zesměšňování. Spíš bychom si měli uvědomit, jaký nesmysl jsme si vymyslili a jak jsme tomu mohli tak dlouho věřit. Proto lidem říkám humorným způsobem: „Podívejte se, to všechno si sami vymýšlíme. Prostě si to vymýšlíme. Dobro a zlo jsou výplody naší představivosti.“

Nesnažím se však nikoho přesvědčit, že bychom se měli vzdát našeho systému dobra a zla. Měli bychom jej i nadále vytvářet, protože jsme produktem našich rozhodnutí. Každý náš akt je aktem sebeurčení, každým činem definujeme, čím jsme. A k tomu potřebujeme nástroje, jakými jsou naše pojmy „správné“ a „špatné“, „užitečné“ a „neúčinné“.

Tyto nástroje potřebujeme k tomu, abychom mohli v každém okamžiku poznávat sami sebe. Jestliže však bereme tyto pojmy příliš vážně, jestliže si neuvědomujeme, že jsme si je sami vymyslili, jestliže si myslíme, že pocházejí od nějaké vyšší moci, pak začneme věřit, že máme právo zabíjet ty, kteří s námi nesouhlasí. Pak se organizované náboženství stává nebezpečným našemu zdraví.

Proto by mělo být na každém církevním bulletinu razítko jako na cigaretách: „Tato církev je nebezpečná vašemu zdraví.“ Pak by každý předem věděl, do čeho jde. Přesto si však myslím, Brade, že organizovaná náboženství nabízejí člověku mnoho dobrého. Zvyšují naši úctu k životu, ukazují nám, že existuje něco většího než naše individuální já, a posilují náš pocit sounáležitosti se vším, co existuje. Tohle jsou dobré stránky náboženství, ale musíme se zbavit těch špatných.

(14)

DUCH A ZMĚNA INSTITUCÍ

Brad začal před třiceti lety jako člen organizace Christian Faith and Life Community. Začal studovat teologii a brzy se stal kazatelem v metodistické církvi. Když mu bylo dvacet let, kázal ve třech kostelech v Texasu. Jeho specializací je existencionalní teologie a buddhismus. Křesťanský existencionalismus byl prvním světlem, které mu pomohlo překonat pubertální názor, jenž tvrdí, že je-li člověk dobrý, dostane se do nebe. (Tohoto názoru jsme se naštěstí museli vzdát oba. A bylo to pro nás velké štěstí.)

BB: Tvoje základní totožnost a moje základní totožnost v tuto chvíli spočívá v tomhle: já jsem člověk, který sedí na židli a hovoří s tebou a naslouchá ti, a ty jsi člověk, který sedí na židli a hovoří se mnou a naslouchá mi. To jsi ty a to jsem já. Tento přítomný zážitek je mou primární totožností. Moje vzdělání, moje názory a celá moje minulost jsou druhořadé. Jakmile si to uvědomím, celá moje minulost ustoupí do pozadí. Všechno, co jsem prožil, je sice stále pravda, ale v tuto chvíli je důležitější moje současná totožnost. Jsem bytost, která vnímá přítomnost okamžik za okamžikem. V tuto chvíli jsem bytost, která sedí na židli a hovoří s tebou, a ty jsi bytost, která sedí na židli a naslouchá mi. Kdo jsem jako osobnost a kdo jsi ty jako osobnost je druhořadé. Tvé bytí uctívám tím, že jsem prostě tím, čím jsem. Nic víc nemusím dělat !

NDW: Nejsi lidskou činností; jsi lidskou bytostí.

BB: Ano ! Ve skutečnosti jsme obojí. Děláme hodně věcí. Ale musíme si uvědomovat priority. Jakmile si uvědomíme, že naše bytí je naší **primární** totožností, můžeme začít užívat své myslí a dělat různé věci. Základní otázka zní: slouží naše mysl našemu **bytí**, anebo slouží naše **bytí** naší myslí ? Je-li bytí podřízeno myslí, všechno přestává fungovat, protože mysl je soubor principů, názorů a hodnot. Mysl je strašný, strašný, strašný pán, protože činí nezvratná zobecnění a nutí nás řídit se jimi, abychom byli tím, čím jsme v myslí.

NDW: Musíme se přestat řídit příkázáními své myslí.

BB: Máš naprostou pravdu ! Chceme-li ctít bytí druhého člověka, musíme být naprosto otevření, upřímní a poctiví. Tak uctívám bytí, jímž jsi. Prostě ti říkám pravdu. Nezáleží

UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

na tom, zda si o tobě myslím, že jsi pitomec. To je jen můj názor. Obvykle však názorům připisujeme příliš velkou důležitost. Názory ale nejsou vůbec důležité ! Názory tvoříme stejně, jako produkujeme fekálie. Jíme dobré jídlo a měníme je ve fekálie. Prožíváme dobré zážitky a měníme je v názory. To je výstižné přirovnání. Obvykle mě nezajímá, co si o mně myslíš. Když mě to náhodou začne zajímat, řeknu ti to. Názory nejsou moc důležité. Důležité je uctívání veškerého Bytí. Důležité je, abych vnímal tvé bytí a abys ty stejným způsobem vnímal mé bytí.

Jestliže lidé ctí své vlastní bytí i bytí všech ostatních a podřizují svou mysl svému bytí, pak nemohou udělat nic špatně. Dosahují krásných a tvůrčích řešení a pečují jeden o druhého. Když se však chovají podle příkazů své mysli a považují Bytí za druhořadé, pak dělají jen samé chyby. Náš problém spočívá v tom, že se **ztotožňujeme se svou myslí**. Když však vědomě meditujeme nebo když jsme jeden k druhému naprosto upřímní, můžeme často **obnovit svou totožnost se svým bytím**. Takže alespoň někdy podřizujeme svou mysl svému bytí, zatímco jindy podřizujeme své bytí své mysli a tak se to neustále opakuje. Proto Sartre říkal: „Nelze oddělovat bytí od činnosti.“ Ačkoli je pravda, že nemůžeme oddělit své bytí od své činnosti, můžeme sami sobě i jeden druhému neustále připomínat, že bychom se měli **vzdát** svému bytí, abychom nezůstali uvězněni ve své mysli. Proto se Frank Sinatra stal největším filozofem dvacátého století, když zpíval „do-be-do-be-do“ (bud'-opravdu-bud'). (Smích)

Ještě jsem neztratil všechnu naději, protože si myslím, že lidé začínají dávat přednost bytí před myslí. Proto jsem oddán vizi světa, v němž bude mít každý člověk možnost pomáhat druhým, místo aby musel neuroticky bránit svou image.

NDW: Kolik lidí chápe, co jsi právě řekl ? Kolik lidí ze sta by podle tvého názoru bylo schopno říci: „Tohle je možné řešení. Tohle je odpověď, to chápu.“ ?

BB: Dva.

NDW: Byl jsem zvědavý na tvou odpověď. Moje další otázka zní: „Jak přesvědčíme zbývajících osmadvadesát procent lidí ?“

BB: Musíme k nim hovořit. Nesmíme je přestat přesvědčovat.

NDW: Víš, že papež nedávno učinil velice zajímavé prohlášení ? Osmadvacátého července 1999, když se vrátil ze zdravotní dovolené, pronesl kázání, v němž vlastně prohlásil, že neexistuje peklo. Řekl posluchačům, že musejí být velice opatrní, když interpretují biblické popisy pekla, neboť tyto popisy jsou symbolické a metaforické. Peklo, kde hoří věčný oheň, je výplod naší představivosti a produkt naší mytologie.

Existuje pocit, jemuž se říká „peklo“, ale to je podle mého názoru pocit odloučenosti člověka od Boha a od ostatních lidí. Je to pekelný zážitek. Papež s tímto názorem zřejmě souhlasí, neboť říká, že peklo není jen místo, nýbrž „situace, v níž se člověk ocitne, když se svobodně a definitivně rozhodne odvrátit od Boha, který je zdrojem všeho života a lásky“.

Papež také řekl, že tento zážitek pekla není „trest, jež člověku ukládá Bůh. Je to následek odmítání Boha“. Jinými slovy, Bůh není pomstychtivý a trestající Bůh. Své osobní zážitky pekla si způsobujeme sami.

A nakonec papež řekl, že si dokonce není jistý, zda je vůbec někdo v pekle. „Je to sice možné, ale my se to nikdy nedovíme.“

Tak tohle říká papež. Slyšel jsi už někdy nějakého křesťanského učitele, který by prohlásil, že nemůže vědět, zda jsou duše v pekle ? Doposud si tím byli všichni naprosto **jisti** ! Tím nás

odjakživa **strašili**. A nejednou přijde papež Jan Pavel II a prohlásí, že nemůžeme vědět, zda je vůbec **někdo** v pekle.

BB: Papež četl „Hovory s Bohem“ !

NDW: To jsem chtěl právě říci. (Smích) Také mě to napadlo. Kdosi mi dokonce řekl, že papež četl celou trilogii.

Pokud jsi nebyl celý život katolíkem, nemůžeš pochopit, jak světoborné je takové prohlášení, protože žádný kněz, a tím spíš papež, nikdy neřekl, že si nemůžeme být jisti, zda je vůbec někdo v pekle.

Věř mi, když jsem byl mladý, všichni si byli smrtelně jisti, že duše v pekle jsou, a tato absolutní jistota byla základem celé jejich teologie založené na strachu. „Je nepochybné, že duše v pekle jsou, a já ti vysvětlím, jak se tam dostaneš. Jestli mě budeš ve třídě takhle otravovat, chlapče...“ Tohle mi pořád opakovali, když jsem se na něco ptal.

A najednou toto neobyčejné prohlášení učiní papež. A máš pravdu, Brade. Táž prohlášení byla učiněna v „Hovorech s Bohem“. Může to být náhoda, ale také nemusí. Někde jsem slyšel, že papeži tu trilogii někdo podstrčil. Nejsem tak arogantní, abych tvrdil, že kniha, která vznikla skrze mne, změnila celou teologii římskokatolického náboženství, ale věřím, že dochází ke změně vědomí na celé planetě. A k této změně přispíváš ty a já a Marianne Williamsonová, James Redfield, Deepak Chopra, Gary Zukav, Jean Houstonová, Barbara Marxová Hubbardová a mnoho dalších včetně některých teologů uvnitř různých církví.

Myslím, že dochází ke všeobecnému probuzení, a netýká se to jen obyčejných lidí, takže i lidé jako papež začínají říkat: „Možná existuje také jiná interpretace. Možná je všechno jinak.“ Lidé rozšiřují základnu našeho poznání a postupně se vzdávají teologií založených na strachu.

Papežovo prohlášení je pro mě něčím opravdu pozoruhodným. Ještě pozoruhodnější je však skutečnost, že si toho nepovšiml světový tisk.

BB: **To je** neuvěřitelné. Vím, jak je to pozoruhodné, protože znám spoustu katolíků, ačkoli sám katolík nejsem.

NDW: V jednom deníku jsem tu zprávu viděl, ale byla až na šestatřicáté stránce v pravém dolním rohu. Okamžitě jsem zavolał to Katolické tiskové kanceláře, abych se přesvědčil, zda to nebyla nějaké chyba. „Nebyla to žádná chyba. Papež to skutečně prohlásil.“ Takže teď je řada na mocenské struktury tohoto světa, aby to konečně pochopila. Papežovo prohlášení otřásl nejen základy římskokatolické církve. Naše víra v tyto strašné věci nám dosud bránila mluvit pravdu a žít autenticky.

BB: Slyšel jsem o něm, ale ještě jsem jej neviděl.

NDW: Je to báječný film ! V jedné scéně chytí hlavní hrdina svého advokáta za krk a ptá se ho: „Co jsi právě teď ztratil ? Když mi to řekneš, tak tě pustím.“ Drží ho za krk, advokát nemůže mluvit a tak mu napíše na kus papíru: „kontrolu“. „Ne, ty idiote !“ řekne hrdina a stiskne mu krk ještě pevněji. „Co jsi ztratil ?“

„Svobodu.“

„NE !“

Nakonec mu řekne: „Dám ti poslední šanci, a jestli mi to neřekneš, zlomím ti vaz. Co jsi ztratil ?

Přemýšlej !“

Advokát vezme tužku a napíše: „Iluze.“ A náš hrdina ho pustí.

BB: Velice dobré.

NDW: V podstatě mu řekl: „Správně. Kontrolu jsi nikdy neměl, měl jsi jen iluzi, že ji máš. Té jsem tě teď zbavil a tak tě mohu pustit.“

BB: Tohle musíme udělat ! Prostě každého chytíme za krk a řekneme mu: „Tak co jsi ztratil ?“ (Smích)

NDW: To je výborné řešení. Někdy to prostě udělat musíš, obrazně řečeno. Musíš člověka chytit za krk a říci mu: „Probud' se, človče ! Probud' se a uvidíš, jak to skutečně je !“

BB: Marianne Williamsonová řekla v jedné své knize něco, co jsem pak opakoval ve své výpovědi před soudem. To ona mluvila o světě jako o vesnici, kde žije sto lidí.

Často o tom srovnání přemýšlím. Kdybychom žili v tak malé vesnici, všichni bychom jeden druhého znali a to by nutně ovlivnilo vědomí každého z nás. Všichni bychom věděli, co to znamená nemít co jíst a nemít střechu nad hlavou, když je zima; věděli bychom, co to znamená mít neustálý strach, že nám umře blízký člověk nebo že umřeme sami. Kdybychom byli stále spolu a jeden s druhým mluvili, zjistili bychom, že šest lidí má takové bohatství, že ovládá všechny ostatní - a každý z těch šesti lidí by byl občanem Spojených států amerických.

Kdybychom žili ve vesnici, která má jen sto obyvatel, věřím, že bychom brzy vyřešili všechny problémy. Věřím, že bychom všichni nakonec řekli: „Tak dobře, já ti dnes zaplatím večeři.“ Nebo „Zítra opravíme ty zchátralé domky, aby lidé nebyli vystaveni větru a dešti. A vy, kteří máte peníze, vzdejte se alespoň jednoho samopalu a jednoho ze svých šesti bodyguardů, kteří ve dne v noci střeží vaše bohatství, a použijeme ty peníze na opravu domků nebo na nákup léků pro chudé.“

Z upřímného rozhovoru mezi tou stovkou lidí by dříve či později muselo vzejít opravdu soucitné řešení. My však **nevíme, jak to udělat v celosvětovém měřítku**. Padesát procent světové populace trpí podvýživou. Ve světě, kde žije šest miliard lidí, je velice obtížné být opravdu soucitný. **Tři sta osmdesát pět rodin kontroluje víc světových přírodních zdrojů než polovina národů**. Tak tomu je v současném světě. Otázka je, jak můžeme být soucitní v takovém světě.

NDW: Myslím, že hovoříš o tom, že lidstvo musí učinit společné rozhodnutí. Myslím, že hovoříš o základní povaze člověka. V „Hovorech s Bohem“ mi bylo řečeno, že nejdůležitější rozhodnutí, které budeme muset udělat v jedenadvacátém století, pravděpodobně v následujících deseti či dvaceti letech, se bude týkat našeho pojetí lidské povahy. Je člověk v podstatě dobrý, nebo je v podstatě zlý ? Abych zůstal u tvého srovnání s vesnicí, kde žije sto obyvatel, byl by někdo z těch šesti bohatých lidí ochoten problém řešit, i kdyby si konečně uvědomil, jak je to snadné ? Součástí našeho problému je to, že nevěříme, že problém můžeme vyřešit. Myslíme si, že toho nejsme schopni. Kdyby nás bylo jen šest ze sta lidí, mohli bychom si říci: „To není neřešitelné. Ty dáš dvacet dolarů, já dám dvacet dolarů a ostatní dají dvacet dolarů a problém vyřešíme.“ Ale udělali bychom to ? To je základní rozhodnutí, které musíme učinit.

V „Hovorech s Bohem“ bylo řečeno, že jsme se jako společnost rozhodli, že tento problém řešit nebudeme. To si myslí většina lidí. Je to důsledek naší kulturní tradice, která začíná dědičným hříchem a podobnými nesmysly. Tato tradice říká, že kdybychom byli ponecháni

sami sobě, každý z nás by dělal jen to, co přináší prospěch jemu samému. Takže těch šest lidí ve vesnici se stovkou obyvatel by nikdy neudělalo to, co navrhuješ.

BB: Nicméně je pravda, že **soucit přináší člověku největší prospěch.**

NDW: Pokud rozšíříš definici sebezájmu, pak ano.

BB: Říkám jen, že se lidé nakonec probudí. Ano. Přiznávám svou víru v člověka. To si uvědomuji. Lidská povaha není černobílá. Člověk není jen dobrý nebo jen zlý. Člověk je v podstatě sobecký a soucitný. Když se na tebe podívám a uvidím posvátný lidský prototyp, o němž jsem tu před chvílí mluvil, a když ty se podíváš na mě a také uvidíš posvátný lidský prototyp, a když si to oba uvědomíme, **můžeme na základě našeho spojení vyprodukovat zlaté pravidlo chování.** Samozřejmě se k tobě budu chovat tak, jak si přeji, aby ses choval ty ke mně, protože my dva jsme jeden druhému tak podobní, že je pro mě přirozené mít s tebou soucit. Když mi řekneš, že tě něco bolí, zeptám se tě: „Co tě bolí? Mohu ti nějak pomoci?“ To je přirozená lidská reakce. Myslím, že to je v povaze každého člověka. Věřím, že by tak reagoval i ten nejbezohlednější člověk. I kdyby to byl vrah, stejně by tak reagoval.

Myslím, že to je lidská přirozenost. Také si myslím, že je přirozené být agresivní. Máme-li hlad, musíme jíst. Máme-li chuť na sex, musíme mít sex. **Když však mluvíme pravdu a jeden druhému všechno přiznáme, nakonec se dohodneme a každý dostane téměř všechno, co si přeje.**

Je pravda, že naše myšlení a chování je ovlivněno naší kulturní tradicí. Kultura je v podstatě závislost na tradičních hodnotách společnosti. Když se narodíš do určité společnosti, přisvojíš si všeobecně přijímané hodnoty její kultury. Společnost podporuješ tím, že věříš v její systém hodnot. Jak správně říkáš, dnes jsme dospěli do bodu, kdy musíme zásadně změnit systém hodnot naší společnosti, takže to zahrnuje všechny lidi, nejen zájmové skupiny, které mezi sebou bojují o to, co si která vezme. Chceme-li zásadně změnit systém hodnot, musíme si ujasnit, co je to lidská přirozenost. Musíme si uvědomit, že **lidé mají nejen své individuální potřeby, ale také schopnost ztotožnit se jeden s druhým.** Oboje je pravda. Nemáme jen potřeby a nemáme jen soucit. Máme oboje. A jestliže to víme, proč se nemůžeme dohodnout? Chápu, že jsi sobecký a že máš hlad a že chceš jíst. Dokonale to chápu. Jsem stejný jako ty.

NDW: Právě v tom je celý trik - máme totiž stejné potřeby. Já nechci nic, co nechceš ty. Jakmile jednou pochopím, že se se mnou ztotožňuješ a že mi tudíž nic nevezmeš, všechno se změní.

BB: Pak můžeme spolupracovat.

NDW: Pak můžeme spolupracovat a můžeme si to vzít někde jinde; nemusíme to brát jeden druhému.

BB: Nebo to můžeme dostat jeden od druhého, ale můžeme to udělat takovým způsobem, abychom jeden druhého neokradli.

NDW: Musíme to udělat tak, aby to bylo prospěšné pro každého z nás. To jsi řekl moc pěkně, ale nevím, jak to udělat.

BB: V tom nám může pomoci takový rozhovor, jaký právě vedeme. My tu hovoříme. Lidé náš rozhovor uslyší a pak o něm budou hovořit. Ty pokračuj v tomto rozhovoru ve svých knihách a já v něm budu pokračovat ve svých knihách. Je mnoho dalších autorů a řečníků, kteří se tohoto rozhovoru účastní na různých úrovních.

Jedním z nich je například Ben Cohen, majitel známé zmrzlinářské firmy, který říká: „Mohli bychom snížit rozpočet Pentagonu o 15 procent a dát ty peníze dětem.“ To je výborný nápad. Mnoho podnikatelů a bývalých generálů s ním souhlasí. Ben věří, že jsme schopni užívat své zdroje demokraticky, abychom uspokojili skutečné potřeby lidí. Když se zeptáš obyčejných lidí, zda bychom tyto peníze měli investovat do škol pro děti, většina z nich s tím bude souhlasit. Většina lidí si to už dávno přeje, ale skutečnou kontrolu nad politikou státu mají nadnárodní korporace, jejichž sobecké zájmy je nutí udržovat v chodu vojensko-průmyslový komplex, přestože studená válka skončila před více než deseti lety. A jestliže to nakonec mohou pochopit i politikové a podnikatelé, pak to může pochopit snad každý. Ben Cohen věří, že to nakonec pochopí i naši politikové.

Jedním z velkých problémů v naší společnosti je právnické vzdělání, které učí lidi žít ve své mysli, místo aby žili ve svém těle. A většina našich politiků jsou právníci, takže s nimi musíme mít velký soucit, protože jsou obvykle mezi posledními, kteří něco **pochopí**. Vyjít s politikem vyžaduje ohromnou lásku. Milovat politika je jako milovat advokáta. (Smích)

Před mnoha lety řekl Kierkegaard: „Člověk, který si uvědomuje svou sounáležitost s druhými lidmi, je ve spojení s Bohem.“

Duchovnost vždycky vycházela z Bytí, nikoli z principů a ideálů. Duchovnost se nezabývá tím, kdo má pravdu a kdo se mýlí a která teologie je mocnější.

Náboženská zkušenost je zážitkem důvěrného spojení. Lidé se mě často ptají, zda věřím v Boha, a já jim odpovídám: „Ne, já v Boha nevěřím, já ho prožívám.“ Prožívám ho tak, že jsem ve spojení s tebou a zároveň vnímám své vlastní bytí.

NDW: Na otázku, zda věřím v Boha, vždycky odpovídám: „Ne, já v Boha nevěřím. Já ho znám.“ A poznání není víra, poznání je poznání. Ale nakonec odpovídám stejně jako ty. Když se mě někdo zeptá, jak mohu znát Boha, odpovím: „Protože s tebou mluvím.“

BB: Správně !

NDW: Je pozoruhodné, jak často spolu souhlasíme. Ještě nikdy jsme neměli takový rozhovor jako teď. Někteří lidé, kteří nás teď poslouchají nebo čtou tuto knihu, si mohou myslet, že se známe už pětadvacet let, ale my spolu mluvíme poprvé v životě.

BB: Přece jsme si to předem nacvičili, nebo snad ne ? (Smích)

NDW: Stále mě fascinuje, jak dobře si rozumíme, ačkoli jsme se jen jednou náhodně setkali v letadle. Musím však přiznat, že jsem četl tvou knihu „Radikální upřímnost“. Vlastně jsem ji nečetl celou, to bych lhal, ale přečetl jsem si několik kapitol. O knize jsem se dověděl od posluchačů na svých přednáškách. Když se mě asi po padesáté kdosi ptal, zda jsem četl „Radikální upřímnost“, řekl jsem si: „Už toho bylo dost ! Copak ten chlap posílá lidi na mé přednášky ?“ A když jsem přečetl pár kapitol, napadlo mě: „Ten chlápek mi ukradl moje myšlenky !“

BB: Totéž jsem si myslel, když jsem četl „Hovory s Bohem“. Myslím, že jsi kradl mě a Wernera; jak jsi to udělal ? (Smích)

NDW: Na to se mě nedávno ptal Werner. Napsal mi dopis, v němž ocenil mou odvahu publikovat takové myšlenky, a řekl, že jsem je vyjádřil velmi srozumitelně. Bylo krásné dostat dopis od Wernera Erharda, o němž si myslím, že je brilantní myslitel. Opravdu brilantní.

BB: I já si to myslím.

NDW: A pak jsem tě potkal v tom letadle. Šel jsi uličkou ke svému sedadlu a já si říkal: „Bože, UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

tohle je Brad Blanton !“

BB: To si dobře pamatuji. Od té doby skoro věřím v boží intervenci. Toho dne jsem zmeškal let z Dullesova letiště. Musel jsem se rychle vrátit na letiště v Charlottesville a tam jsem nasedl do prvního letadla, které letělo na Floridu, kde jsem měl večer přednášku. Málem jsem začal věřit v boží intervenci. Samozřejmě že v nic takového nevěřím. (Smích)

NDW: **Já ano !** Protože jsi tady ! Celý můj život je důkazem systému boží intervence. (Smích)

BB: Jestli budeme takto pokračovat, tak tu budeme mít zase katolickou církev. (Smích)

NDW: To je to poslední, co potřebujeme.

BB: Byl to velice zajímavý rozhovor. Moc dobře jsem se bavil.

NDW: I mně se líbil. Takových rozhovorů potřebujeme víc; člověk se musí především dobře bavit.

BB: Takže to bude naše motto.

NDW: Hovořit s tebou bylo opravdu vzrušující, Brade. Otevřeně ti musím říci, že jsi jeden z nejbrilantnějších lidí, jaké jsem kdy poznal.

BB: Děkuji. I mně se náš rozhovor líbil. Bylo to úžasné. Rád bych v něm pokračoval.

NDW: Tak to uděláme.

BB: Tak dobře. Myslím, že náš rozhovor je velmi podobný rozhovoru, který mezi sebou vedou miliony lidí na tomto světě. Určitě nejsme jediní, kdo mluví o těchto věcech. A to mi dává úžasnou inspiraci. Lidé nás rádi poslouchají, protože vědí, že to, co říkáme, je pravda. I oni o těchto věcech začínají mluvit. Všiml sis, jak neradi odcházejí z našich přednášek ? A víš proč ? Protože nechtějí odejít ve chvíli, kdy mají pocit, že jsou v kontaktu s druhými lidmi, kteří hovoří o tom, jaký život skutečně je. Lidé milují pravdu.

NDW: Amen !

ČTVRTÝ DÍL

KOLEKTIVNÍ UPŘÍMNOST

(15)

11. ZÁŘÍ 2001

Když jsme začali psát tuto knihu, neměli jsme ani tušení, jak aktuální bude její námět. Věděli jsme, že je důležité zabývat se otázkou radikální upřímnosti, ale ani nás nenapadlo, jak to bude důležité z hlediska nejnovějších událostí. Tento závěrečný díl jsme přidali jako dodatek po tom, co se stalo 11. září 2001. Dnes si uvědomujeme jasněji než kdykoli předtím, že pokud se jeden k druhému nezačneme chovat naprosto otevřeně a upřímně, brzy nám nezbyde nic, o Čem bychom mohli hovořit upřímně.

Hovoříme tu o samotné budoucnosti lidstva - o přežití druhu **homo sapiens**. Takže věříme, že jste všechno v této knize četli v tomto novém kontextu, neboť kniha byla publikována až po událostech z 11. září 2001. Chtěli jsme, abyste věděli, že slova, která následují, byla napsána teprve po těch strašných událostech.

Jestliže někdy na něčem opravdu záleželo, pak je to dnes. Brzy po událostech z 11. září 2001 jsme oba napsali dopisy svým čtenářům a přátelům. Když jsme si přečetli, co každý z nás napsal, nejenže jsme zjistili, že jeden s druhým souhlasíme, ale byli jsme překvapeni, jak

aktuální je náš právě dokončený rukopis v kontextu problematiky terorismu a antiterorismu. Okamžitě jsme si uvědomili, že musíme udělat všechno, co je v našich silách, abychom přispěli k vytvoření nového modelu lidské společnosti. Oba víme, že dnes, víc než kdykoli předtím, musíme najít nějaké řešení, které by lidem umožnilo žít tak, aby nebyli nuceni snažit se zničit jeden druhého.

Takže když jsme si přečetli naše dopisy čtenářům, okamžitě jsme se rozhodli, že natočíme další rozhovor, protože jsme chtěli soustředit svou energii na problémy, které dnes ohrožují celou lidskou rodinu jako nikdy v minulosti. Setkali jsme se ve Virginia Beach, kde se Brad účastnil Nealovy přednášky, a hned ve čtvrtek ráno jsme nahráli náš rozhovor na audiokazetu, jejíž přepis je v tomto závěrečném dílu.

Hovoříme tu o problémech, které oba považujeme za kriticky důležité v dnešní době - jmenovitě o nutnosti duchovního vedení založeného na otevřenosti, upřímnosti a vědomí, že
UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

jsme všichni součástí jednoho celku. Takže v tomto dodatku zkoumáme různé možnosti, jak transformovat svět po událostech z 11. září 2001.

Následující text v šestnácté kapitole napsal Neale několik hodin po tragédii. Sedmnáctá kapitola je modifikovanou verzí Bradova článku a citátů jeho přátel. Kapitola 18 a dodatky jsou upravenou transkripcí našeho rozhovoru o nejnovějších událostech. Hovořili jsme o tom, co můžeme všichni udělat, abychom skoncovali s terorismem a vytvořili lepší budoucnost.

Ve světle nedávných událostí si nemůžete nepovšimnout, jak je tento rozhovor aktuální - zejména v těch bodech, kde se hovoří o nutnosti spoluvytváření kolektivní budoucnosti lidstva. Budete-li ve svém každodenním životě uplatňovat zásady, o kterých se tu dočtete, všichni společně napíšeme novou kapitolu v historii lidstva. Každý člověk, který si uvědomuje problémy, o nichž se v tomto rozhovoru mluví, je vůdcem a modelem pro ostatní lidi. Přečtěte si následující text jako výzvu k akci.

(16)

DOPIS OD NEALA

Pár hodin po teroristickém útoku na World Trade Center v New Yorku a na Pentagon ve Washingtonu, D.C., uveřejnil Neale následující prohlášení na své oficiální internetové stránce conversationswith-god.org. Sdělovací prostředky okamžitě prohlášení rozšířily po celém světě.

11. září 2001

Milí přátelé na celém světě...

Události, k nimž došlo před několika hodinami, nutí každého myslícího člověka zamyslet se nad hlubšími otázkami života. Musíme přemýšlet nejen o smyslu života jedince, ale také o smyslu kolektivní existence lidstva - musíme hledat nějaký způsob, jak změnit naši kolektivní existenci, abychom už nikdy nemuseli jeden s druhým jednat tímto způsobem.

Přišel čas, abychom demonstrovali na nejvyšší úrovni naši nejkrásnější představu o tom, čím opravdu jsme.

Existují dvě možné reakce na to, co se dnes stalo. Jedna vychází z lásky, druhá ze strachu.

Budeme-li jednat na základě strachu - jako jedinci i jako národy - můžeme podlehnout panice, která způsobí ještě větší utrpení. Budeme-li jednat na základě lásky, najdeme útočiště a sílu a totéž poskytneme druhým.

Základní myšlenkou „Hovorů s Bohem“ je tohle: To, co chcete prožívat, poskytněte druhým.

Uvažujte o tom, co chcete prožívat - ve svém vlastním životě a ve světě. A pokuste se najít někoho, komu to můžete poskytnout.

Chcete-li žít v míru, umožněte druhým, aby i oni mohli žít v míru.

Chcete-li žít v bezpečí, umožněte druhým, aby i oni mohli žít v bezpečí.

Chcete-li pochopit zdánlivě nepochopitelné věci, pomáhejte druhým, aby je pochopili.

Chcete-li zmírnit svůj zármutek nebo hněv, snažte se zmírnit zármutek nebo hněv druhých.

Chcete-li spravedlnost, chovejte se spravedlivě k druhým.

Druzí na vás čekají. Potřebují vaši pomoc, vaši odvahu, vaši sílu, vaše porozumění a vaši podporu. A především potřebují vaši lásku.

Nastal čas učení. To, co dnes budete učit každým svým slovem a činem, zůstane navždy v srdcích a myslích vašich žáků.

Dnes musíme určit nový směr pro budoucnost. V tuto hodinu, v tomto okamžiku.

Můžeme udělat hodně, ale musíme přestat vytvářet naši společnou existenci na této planetě takovým způsobem, jakým jsme to dělali dosud. Nemůžeme ignorovat události dnešního dne ani jejich důsledky.

V dobách, jako je tahle, je snadné podlehnout zlosti. Zlost je projevem strachu a vztek je projevem zlosti, která byla dlouho potlačována a náhle se uvolnila. Zlost je dnes pochopitelná. Zlost je přirozená reakce - a může být požehnáním. Užijeme-li své zlosti k tomu, abychom hledali příčiny, můžeme najít cestu k nápravě.

Proto nehledejte vinu - hledejte příčiny.

Pokud nenajdeme příčiny, nikdy se nedostaneme ze situace, kterou tyto příčiny způsobují. Budeme žít ve strachu z pomsty těch, kteří se cítí ukřivdění, a sami se jim budeme chtít pomstít.

Takže dnes musíme obrátit svůj hněv na příčinu této situace. Musíme se zaměřit nejen na jedince a skupiny, které napadají druhé, ale musíme odhalit důvody, proč to dělají. Dokud neodhalíme důvody, nikdy podobné útoky neodstraníme.

Mně jsou důvody jasné. Zapomněli jsme na nejzákladnější lidské pravdy. Nepochopili jsme nejzákladnější duchovní moudrost. Zkrátka a dobře, nenaslouchali jsme Bohu, a proto děláme bezbožné věci.

Poselství „Hovorů s Bohem“ je naprosto jasné: všichni jsme součástí jediného celku. Toto poselství však lidstvo ignoruje. Naše víra v odloučenost člověka od Boha a od druhých lidí je příčinou toho, co děláme.

Naše náboženství, naše politické struktury, naše ekonomické systémy, naše školství a celý náš přístup životu - to vše je založeno na přesvědčení, že jsme odloučení jeden od druhého. Proto jeden druhému ubližujeme.

To vše je snadné pochopit. Ale měli bychom se modlit, abychom všichni našli odvahu a sílu zpytovat vlastní duši a položit si tuto otázku: „Co by dnes udělala láska?“

Kdybychom dokázali milovat i ty, kteří nás napadli, kdybychom se snažili pochopit, proč to udělali, jaká by byla naše odpověď? A jaký bude výsledek, jestliže odpovíme na negativitu negativitou, na zlost zlostí a na útok útokem?

To jsou otázky, které dnes musíme zodpovědět. Jsou to otázky, které jsme nedokázali zodpovědět tisíce let. Pokud je nezodpovíme dnes, možná už nikdy nedostaneme příležitost

zodpovědět je.

V tomto ohledu bychom si neměli dělat žádné iluze. Dnes je v našich silách zničit celé lidstvo. Můžeme zničit život na této planetě za jediné odpoledne.

Tohle můžeme říci poprvé v naší historii. Proto si musíme klást otázky, které z této moci vyplývají. A musíme je zodpovědět z duchovního hlediska, nikoli z hlediska politického či ekonomického.

Musíme začít svůj vlastní rozhovor s Bohem, protože jediné nejhlubší moudrost a nejvyšší pravda mohou vyřešit nejobtížnější problémy. A my dnes stojíme před největšími problémy v historii lidstva.

Chceme-li našim dětem odkázat krásu světa, již jsme spoluvytvořili, budeme se muset stát aktivisty. Nesmíme spoléhat na osud, musíme začít jednat.

Proto začněte hovořit s Bohem ještě dnes. Modlete se, aby vám dal radu, sílu, vnitřní klid a hlubokou moudrost. Proste Boha, aby vám ukázal, jak se máte chovat ve světě, abyste jej mohli změnit.

Před tímto problémem dnes stojí každý myslící člověk. Lidská duše se dnes ptá: „Co mohu udělat, abych uchovala krásu tohoto světa a odstranila zlobu a nenávist - a nerovnost, jež zlobu a nenávist vyvolává?“

Prosím vás, snažte se odpovědět na tuto otázku ještě dnes. Myslím na vás, miluji vás a přeji vám mír.

Neale Donald Walsch

Od té doby, co Neale publikoval toto prohlášení, novináři a lidé na celém světě ho žádají o podrobnější vysvětlení těchto myšlenek. Následující komentáře se objevily v novinách a časopisech:

V jedné písničce jsou slova, která neměla ještě nikdy takový význam jako dnes:

Svět potřebuje lásku, sladkou lásku. To je to jediné, čeho je na světě nedostatek. Svět potřebuje lásku, sladkou lásku. Ne jen pro některé lidi, ale pro každého.

Už nescíslněkrát jsem opakoval, že všechny naše problémy a všechny naše sklony ubližovat jeden druhému bychom mohli odstranit, kdybychom přijali poselství, které nám bylo dáno v „Hovorech s Bohem“; Všichni jsme součástí jednoho celku.

V bibli, která je jen jedním z mnoha duchovních zdrojů lidstva, se toto poselství Často opakuje.

„Nemáme snad všichni jednoho otce? Není to jeden Bůh, který nás stvořil? Proč jednáme zrádně jeden s druhým; proč znesvěcujeme smlouvu svých praotců?“
Malachiáš 2: 10

„Tak my, ačkoli je nás mnoho, jsme jedno tělo ve spojení s Kristem, ale jednotlivě [jsme] údy, které patří k sobě navzájem.“ Římanům 12: 5

„Protože je jeden chléb, my, ačkoli mnozí, jsme jedním tělem.“ 1 Korint'ánům 10: 17

Všechny naše kulturní tradice nám opakují tuto pravdu. My ji však nechceme přijmout a jednáme, jako by to nebyla pravda. Zdá se, že existuje jediná věc, pro kterou se mnoho lidí vzdá čehokoli. Člověk je ochoten vzdát se klidu, lásky, štěstí, radosti, bohatství, vzrušení -a dokonce i svého zdraví - pro jedno jediné:

Pro pocit, že jsme v právu, že máme pravdu.

Ale i když **máme** pravdu, i když si myslíme, že všechno, co děláme jeden druhému, je odůvodněné naším utrpením, co nám radí duchovnost ? Co nám radí všichni velcí duchovní učitelé všech dob ? Radí nám něco, co si většina z nás nechce uvědomit.

„Proto vám říkám, **milujte** své nepřátele, **žehnejte** těm, kteří vás proklínají, **bud'te dobří** k těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují.“

Je to rozumná rada ?

Jedno vím jistě. V dobách, jako je tato, je snadné plést si zlost se spravedlností. Zlost však neprodukuje autentickou spravedlnost. Zlost produkuje nespravedlnost. Je tomu tak proto, že zlost je hněv, který byl dlouho potlačován, a když se konečně uvolní, vede nás nesprávným směrem. **Přesně to se stalo 11. září 2001.**

V pravěku jsme vyjadřovali svůj vztek tím, že jsme jeden druhému rozbíjeli hlavy klackem nebo kamenem. S vývojem technologie jsme byli schopni ničit stále víc. Dnes jsme schopni zničit celý svět a můžeme to udělat tak rychle, že jakmile jednou začneme, nikdo ten destruktivní proces nezastaví.

Chceme začít právě tento proces ? Tuto otázku si musíme položit.

Nemělo by nás překvapovat, že dnes stojíme před touto otázkou. Myslitelé, politikové a filozofové to předvíдали už před padesáti lety. Pokud se budeme chovat jeden k druhému tak, jak to děláme dnes, říkali, naše problémy budou pokračovat i v budoucnosti.

Proto se musíme změnit. Musíme změnit názory, na nichž je založeno naše chování. Musíme vytvořit novou realitu, musíme vybudovat novou společnost. A nesmíme spoléhat na naše politické, ekonomické a kulturní pravdy, nesmíme spoléhat ani na pravdy našich předků - neboť hříchy otců dědí synové. Musíme to udělat s pomocí nových duchovních pravd. Musíme kázat nové evangelium, jehož poselství lze vyjádřit dvěma větami:

Všichni jsme součástí jednoho celku.

Náš způsob není lepší, je prostě jiný.

Kdybychom toto poselství hlásali ze všech kazatelen a tribun, kdybychom je učili ve všech kostelech, mešitách a chrámech, byli bychom schopni změnit svět za jediný den. Proto vyzývám každého kněze, každého imáma, každého rabína, aby kázal toto poselství. Proto vyzývám každého vůdce a každého prezidenta, aby hlásal toto poselství.

A proto vyzývám každého z vás, aby se stal duchovním aktivistou. Chceme-li, aby se naše děti a děti našich dětí radovaly z krás tohoto světa, musíme aktivně začít měnit svět.

ZÁRMUTEK V SAMAŘE

Brad Blanton

Díky internetu mělo hodně lidí příležitost překonat některá omezení perspektivy běžných rozhlasových a televizních komentářů. Musíme se účastnit úplně jiného dialogu než je ono infantilní žvanění, které nám nabízejí politikové a rozhlasoví komentátoři.

Začalo se hovořit o tom, co můžeme udělat ve změněném světě po útocích na World Trade Center a na Pentagon. Opravdu důležité otázky však kladou jen lidé, kteří se nebojí, že nebudou považováni za vlastence.

Ani komentátoři z NPR, CNN a PBS nehovoří o tom, proč teroristé mohli něco takového udělat. Prezidentova odpověď je jasná: „Teroristé jsou zlí lidé, kteří nenávidí svobodu, zatímco my jsme dobří lidé, kteří svobodu milují. A teď je dopadneme.“

O teroristickém útoku píše mnoho sociálních aktivistů. S většinou z nich souhlasím. Případá mi snadné fantazírovat o vládě osvícených. V té souvislosti mě napadá ideální vláda filozofů na trůně, o nichž hovořil Platon. I my máme své krále filozofy. Nemohu se ubránit představě, jak by se všechno změnilo, kdyby se do vlády Spojených států a do vedení Organizace spojených národů dostali lidé jako Deepak Chopra, Neale Donald Walsch, Gay a Kathryn Hendricksovi, Marianne Williamsonová, Denise Bretonová, Christopher Largent, David Korten, David Edwards, dalajlama a mnoho dalších. Mluvím tu o skutečné vládě. Představuji si Marianne Williamsonovou jako ministryni obrany; Deepaka Chopru jako náčelníka zdravotnické služby; Denise Bretonovou jako generální prokurátorku; Davida Kortena jako ministra obchodu; Gaye Hendrickse jako ministra zdravotnictví a sociálních věcí, Torna Robbinse jako ministra vnitra atd.

Během prvních týdnů po teroristickém útoku nám napsalo mnoho lidí z naší komunity, mnoho lidí nám píše nebo posílá e-mail. Všichni píšou o tom, co bychom mohli dělat, abychom jednou provždy skoncovali se zabíjením.

Přečetl jsem spoustu dopisů od přátel po celé zemi a jsem vděčný, že mohu zařadit mnoho jejich názorů do dodatku této knihy. Neustále mě překvapuje inteligence a soucit naší komunity přátel.

Svůj názor mohu shrnout takto: Až přejde všechna bolest a zlost, budeme mít **příležitost uplatnit moudrost soucitu v boji mezi chudými a bohatými tohoto světa.**

Z hlubších diskuzí vyplývá, že dochází ke stále širší názorové shodě. Samozřejmě že odsuzujeme terorismus, ale zároveň si uvědomujeme, že musíme zkoumat jeho příčiny. Je nám líto lidí, kteří při útoku zahynuli. Jsme vděční tisícům lidí, kteří nabídli svou pomoc. Obdivujeme odvahu těch, kteří přišli o život, když se snažili zachránit druhé.

Byli bychom raději, kdyby se nic takového nebylo stalo, a uděláme všechno, co je v našich silách, aby se to už nikdy neopakovalo. Musíme se však začít vážně ptát, odkud všechno to násilí pochází. A musíme být ochotni naslouchat také tomu, co říkají teroristé, a musíme se snažit pochopit, proč nás tak nenávidí.

A teď musím hovořit sám za sebe v první osobě, nejen jako představitel širší komunity. I mně je líto všech lidí, kteří přišli o život v těch letadlech a budovách, a cítím hluboký soucit se

všemi pozůstalými.

Nicméně nemohu souhlasit se zabíjením, ničením a útlakem ze strany Spojených států a jejich spojenců; nesouhlasím s útlakem, k němuž docházelo dávno před teroristickým útokem a jenž stále pokračuje. Jsem proti zvyšování utrpení, které naše země způsobuje. Jsem ochoten udělat všechno, co je v mých silách, abych tomu zabránil. Utrpení způsobené Spojenými státy a jeho spojenci bylo a pravděpodobně bude i nadále mnohem větší než utrpení, jež způsobil teroristický útok na New York a Washington. Tak tomu bude do té doby, než si nějaký terorista přibalí do kufru vodíkovou bombu nebo smrtelný virus a přijede do některého z našich velkoměst,

S tímto druhem boje mezi teroristy a antiteroristy bych nesouhlasil, ani kdyby k tomu nepoužívali mé peníze, ale protože je užívají, nenávidím je i za to. Jsem totiž materialista. A materialisté jsou i účastníci spiknutí vojenskoprůmyslového komplexu ve Spojených státech a v Anglii. A největšími materialisty jsou chudí a hladovějící lidé tohoto světa, protože ti si nemohou dovolit materialisty nebýt. Tohle je kontext, v němž se daří terorismu. A to zahrnuje i státní terorismus Spojených států.

Musíme vidět věci takové, jaké jsou. Terorismus je forma války. Jako každá válka je i terorismus strašný a šílený. Nicméně existuje. Když jsou chudí a utlačovaní nuceni napadnout bohaté a dobře vyzbrojené, pak jejich jedinou zbraní je jejich tělo a jejich odhodlání. Jsou-li ochotni obětovat svůj život, mohou bojovat. Rozhodnou se bojovat proti utlačovatelům, terorismus je jejich jedinou možností.

Teroristé zaútočili na World Trade Center a na Pentagon jako na symbol toho, co je podle jejich názoru ve světě špatné. S jejich analýzou v podstatě souhlasím. Souhlasím s jejich názorem, že příčinou zla je světový ekonomický řád, který je ovládaný bohatými a chráněný vojenskou mocí. Také věřím, že kdyby byl Colin Powell v situaci teroristů, udělal by totéž co oni. Ve skutečnosti v takové situaci je a v současné době dělá přesně to, co udělali oni.

Já osobně jsem proti jakékoli válce, ať už je vedena formou individuálního nebo státního terorismu. Politika nadnárodních korporací dokáže zajistit spokojenost stěží jednomu procentu světové populace. V důsledku této politiky jsou chudí stále chudší a jejich počet vzrůstá, zatímco bohatí neustále bohatnou a jejich počet klesá.

Teroristé nikam neodejdou, ať už proti nim Spojené státy a jejich lokajové bojují nebo ne. Vojenskoprůmyslová mašinerie nikdy nad terorismem nezvítězí. Naopak bude udržovat podmínky, v nichž terorismus vzniká a v nichž se bude i nadále rozšiřovat.

Svět, v němž existuje terorismus, je tentýž svět, v němž existuje vojenskoprůmyslový komplex. Metody a plány teroristů jsou stejně tajné jako metody všech Šestatřiceti tajných agentur ve Spojených státech.

Chceme-li proti terorismu opravdu něco udělat, musíme začít naslouchat nejen teroristům, ale také sami sobě. Musíme si uvědomit, že jsme všichni lidé a že máme stejná omezení. Musíme začít mluvit otevřeně o tom, co si myslíme, co cítíme a co chceme udělat. **Musíme skoncovat se vším tajnůstkářstvím.** Musíme se otevřeně domluvit na tom, co všichni chceme a co jeden druhému můžeme nabídnout.

Tohle je moudrost, jejíž čas dnes přišel. Nebo lépe řečeno moudrost, jejíž čas možná přijde, pokud se do té doby nevyvraždíme. Lidé jsou si podobní. Každý člověk je posvátným prototypem života. Jsme bytosti, které vnímají a myslí. Už dávno před tím, než nás byly na světě miliardy, jsme se museli nějak dohodnout, abychom spolu vycházeli. Vytvářeli jsme různá pravidla, konvence a tradice. Prostě jsme si je vymýšleli. Většina těchto tradic byla vytvořena lidmi, kteří jsou dnes mrtví. **Naše staré tradice přestaly fungovat. Proto musíme**

vytvořit nové.

Když vytváříme něco nového, měli bychom přemýšlet o tom, co se ve světě děje. Teroristé zaútočili na symboly. Zabíjení lidí mělo jen zdůraznit význam útoku na „zlo západního bohatství a korupce“. Teroristé chtěli zabít World Trade Center a Pentagon. Právě tak jako Colin Powell a Bush starší zabili ve válce v Perském zálivu 60 tisíc mladých lidí a přes 6 tisíc civilistů a dětí, zatímco nechali naživu Saddáma Husajna, aby mohl dál zabíjet.

Od té doby jsme zabili další sta tisíce lidí, většinou dětí, které umírají, protože díky ekonomickému bojkotu nemají dostatek léků. Neudělali jsme to proto, abychom ty lidi zabili, ale proto, abychom ukázali „zlému vetřelci“, že mu jeho „zlá invaze“ nemůže projít. Ve skutečnosti bylo lepší, aby zůstal naživu, protože jsme mu chtěli dát tvrdé ponaučení. A stále v tom pokračujeme, stále dáváme ponaučení národu, který „dovoluje zlému vetřelci zůstat u moci“. Děláme to z principu. Jak řekl nedávno Bush: „Toto zlo se nevyhne trestu!“ Princip a válka proti zlu, je mnohem důležitější než životy lidí na obou stranách. Nejdřív prohlásíme teroristy za ztělesnění zla a pak se dopouštíme teroru.

Ve všech takových případech jsou důležitější symboly než životy lidí. Když naši vůdci, prostřednictvím CIA, **tajně** trénovali Saddáma Husajna a jeho kolegy, aby mohli bojovat proti Iránu, když **tajně** trénovali většinu Usámy bin Ládinových přívrženců, aby porazili Rusy v Afghánistánu, bylo to také ze symbolických důvodů. „Porazit komunismus“ nebo „extremismus“ nebo nějaký jiný „ismus“ se zdálo být v té době velice dobrou myšlenkou.

Žádné z těch rozhodnutí nebylo výsledkem demokratické volby. Ne že by hrozilo vážné riziko, že by nemusela být schválena, kdyby se o nich jednalo veřejně; většina voličů jsou totiž hlupáci. Ale mě prostě štve, že naši pokrytečtí vůdci v Kongresu a v prezidentské kanceláři stále tvrdí, že žijeme v demokracii, **ačkoli nikdy nemáme možnost mluvit o tom, co se děje v době, kdy se to děje.** O žádném z těchto rozhodnutí se nikdy otevřeně nediskutovalo. Byla schválena tajně, samozřejmě naším jménem a za naše peníze, ale bez našeho souhlasu, abychom byli chráněni před symbolickými nepřáteli. Některé fakta nám byla řečena později. Mnohem později. Teprve, když bylo příliš pozdě. A o něčem nevíme dodnes. Tajné násilí, tajná válka, tajné studie války, tajná podpora ve formě zbrojních dodávek - to vše se děje naším jménem a pro naše dobro. A s tím vším se musíme smířit později - jako s bombardováním World Trade Center a Pentagonu.

A tak ten šílený tanec pokračuje. Většina z nás se víc než ochotně účastní sentimentálního a nenávistného orgazmu spravedlivého rozhořčení proti pachatelům zla, kteří zavraždili nevinné; většina z nás je víc než ochotna potrestat je desetinásobně. Miliony z nás upřímně podporují tutéž skupinu tlusťochů, kteří způsobují stále krvavější scény sadistické pomsty. Já osobně nenávidím ty pitomce plné nenávisti. Nenávidím pitomce na naší straně, stejně jako pitomce na takzvané „druhé“ straně. Ale nejsem ochoten zabíjet je za to, co představují. Je to velice svůdné, ale neudělám to. Budu jim nadávat, budu je proklínat a možná některému z nich dám pár facek, dostanu-li příležitost, ale nebudu je zabíjet. Dokonce bych mohl překonat své spravedlivé rozhořčení a odpustit jim a upřímně s nimi hovořit. V tom je malý, ale důležitý rozdíl mezi mnou a teroristy, včetně našich teroristů. A vím, že nejsem sám. Myslím, že v tom je malý, ale důležitý rozdíl mezi miliony z nás a našimi vůdci. Jsou miliony lidí, kteří nejsou ani tak zlí jako já. Jsou však miliony lidí, kteří jsou rozzlobení, rozhořčení a naprosto neinformovaní o skutečných příčinách terorismu. Obvykle jsou to ti, kteří mávají prapory nejzuřivěji a chlubí se svým „vlastenectvím“.

Podle Gallupova průzkumu veřejného mínění měl George W. Bush v prvním týdnu v říjnu 2001 devadesátiprocentní podporu občanů, což je nejvyšší procento, jaké kdy americký prezident získal. Dvaosmdesát procent občanů souhlasilo s válkou proti Afghánistánu. Válečníci tančili kolem ohňů a připravovali se na útok a pak zaútočili. Zdá se, že s nimi souhlasí celý kmen. Já ne.

Spojené státy okamžitě donutily Pákistán, aby zastavil humanitární pomoc hladovějícím lidem v Afghánistánu. O sedm dní později se počet zabitých od 11. září zdvojnásobil. Vzrostl z pěti tisíc na deset tisíc. Mezi novými mrtvými jsou především děti, které umřely hladem. Od prvního dne, kdy jsme vyhlásili „válku terorismu“, jsou zabíjeny stovky nevinných lidí. Vojenský a bojovný duch není naplněn soucitem.

Uvědomuji si, že George W. Bush a jeho pomocníci dělají to nejlepší, co umí. Je mi prezidenta líto a chápu jeho rozhořčení a jeho způsob uvažování; uvědomuji si, že má omezené možnosti volby. Považuji však za nanejdůležitější nešťastné, že taková arogance má takovou moc. Myslím, že musíme navrhnout jiné možnosti, chceme-li zastavit eskalaci zabíjení, která povede mnohem rychleji, než si umíme představit, k mnohem větším tragédiím, než byla ta poslední.

V typických revolucích zabíjejí revolucionáři vůdce, aby se zmocnili vlády a stali se sami vůdci, jako byli ti, kteří vládli před nimi. V revoluci vědomí to není tak jednoduché ani uspokojující. V revoluci vědomí musíme použít revoluční energie k tomu, **abychom mluvili o tom, co existuje, a bychom vymyslili něco nového.** Musíme vytvořit nový model společnosti. A čím dříve to uděláme, tím dříve skončíme s šílenstvím eskalace terorismu, včetně státního terorismu.

A právě to dnes děláme - hovoříme o tom, co existuje, a snažíme se vytvořit nový model společnosti. Tvůrci nového modelu jste vy a já. V následujícím dialogu chceme přispět k vytvoření modelu založeného na vědomí a soucitu. Prosím vás, přečtěte si to. A posílejte nám své dopisy na naše webové stránky. Pokračujte ve své práci. Neustávejte v tomto dialogu. Je to jediný způsob, jak můžeme vytvořit novou společnost.

Lesy, do nichž musíme vstoupit, jsou hluboké. Lidé, jejichž citáty následují, nám ukazují cestu:

„Budeme-li i nadále myslet v rámci karteziánského dualismu ducha a hmoty, budeme pravděpodobně chápat svět jako nesmiřitelný rozpor mezi Bohem a člověkem, mezi elitou a lidem, mezi vyvoleným národem a všemi ostatními národy; mezi člověkem a jeho životním prostředím. Je velice nejisté, zda kultura, která má **vyspělou technologii a zároveň tento podivný názor na svět, může přežít.**“

Gregory Bateson, „Kroky k ekologii ducha“

„Největší slabost násilí spočívá v tom, že násilí produkuje přesně to, co se snaží zničit. Místo aby zmírňovalo zlo, zlo jen rozmnožuje... Můžete zavraždit člověka, který vás nenávidí, ale nemůžete zavraždit nenávist. Násilí jen posiluje nenávist... Splácet násilím násilím rozmnožuje násilí a prohlubuje temnotu noci, která je už teď zbavena hvězd. Temnota nemůže zahnat nenávist; to může udělat jen láska.“

Reverend Dr. Martin Luther King, Jr.

„Budeme-li se řídit zásadou oko za oko, brzy bude celý svět slepý.“

Gándhí

Následující citát jsem si vypůjčil od své přítelkyně Doris Haddockové, kterou zná mnoho lidí jako babičku D. Doris patří k mým žijícím hrdinům. Tato dvaadvadesátiletá žena šla pěšky přes celé Spojené státy, aby upoutala pozornost veřejnosti na problémy ve způsobu financování našich volebních kampaní. Posledních šestnáct kilometrů jsem ji doprovázel a

byl jsem zatčen v rotundě Kapitolu. Transkripce soudního přelíčení pochází z doby tohoto zatčení.

Když jsem byl po sedmi hodinách propuštěn, Doris mě políbila přímo na rty a poděkovala mi za to, co jsem udělal. Ach Bože, ONA poděkovala MNĚ. Rozplakal jsem se jako malé dítě a týden jsem si nemyl místo, na které mě políbila. Když se pak Doris účastnila demonstrace proti Bushově inauguraci, mluvila tak přesvědčivě, že jsem se znovu rozplakal. Miluji ji. Až jednou vyrostu, chci být jako ona.

„Zatímco budou chirurgové řezat, ostatní lidé budou přemýšlet o hlubších otázkách: Odkud se bere taková chladnokrevnost v srdcích našich bližních ? Zatímco lékaři zkoumají příčiny nemocí, my se ptáme: Co můžeme v budoucnu udělat, abychom posílili úctu a lásku, místo abychom živili nenávist ? Lásky a úcty nedosáhneme tím, že budeme zabíjet. Chirurgové budou mít ještě chvíli volnou ruku. Ti, kteří hledají skutečnou jistotu, nesmějí však mlčky přihlížet. Ti, kteří si uvědomují, že světová spravedlnost je jedinou cestou k nastolení světového míru, musejí otevřeně vyjadřovat své názory. Mluvit pravdu není neamerické. Neamerické je vzdát se občanských práv, zapomenout na potřeby lidí na celém světě a podlehnout mentalitě fašismu.

Sekretářky a úředníci v těch bombardovaných budovách, a děti a matky a otcové a sestry a bratři v těch čtyřech letadlech by se nikdy nestali terčem nenávisti, kdybychom my Američané lépe vyjadřovali naše nejvyšší morální hodnoty - kdyby naše vláda vyjadřovala všemi svými činy spravedlnost a velkorysost, které jsou charakteristickým rysem našeho lidu. Odloučenost naší vlády od našeho lidu neospravedlňuje chladnokrevné masové vraždy, jichž se dopustili teroristé, ale částečně je vysvětluje, a my takovému násilí nemůžeme zabránit, dokud nepochopíme jeho příčiny.

Modleme se, aby alespoň někteří z našich vůdců už konečně pochopili, že skutečná cesta k dosažení bezpečnosti nevede do Kábulu, nýbrž do takových míst, jako je Langley, nebo tam, kde se konají ohromné politické kampaně, na kterých si bohaté korporace kupují naše politické představitele. Na své dlouhé cestě přes celé Spojené státy jsem se znovu přesvědčila, že Američané jsou dobrosrdeční lidé, kteří si nepřejí kolonizovat ani vykořisťovat žádný národ na světě. Ústřední otázka - otázka, která rozhodne o bezpečnosti našich měst v budoucnosti - zní takto: Je americká vláda schopna vyjádřit morální hodnoty amerického lidu ? Jsme schopni vrátit vládu lidu ? Jsme schopni zabránit chamtivým a krátkozrakým zájmovým skupinám, aby stály mezi námi a našimi volenými představiteli ?

Náš boj za reformu financování volebních kampaní a za další reformy se teď zpomalí, zatímco se na pořad dne dostali stoupenci krveprolévání. Dokud však nevyčistíme naši vládu, budeme všichni terčem světové nenávisti a naše děti nebudou žít v bezpečí.“

Doris „babička D“ Haddocková

(18)

ROZHOVOR O SVĚTE V KRIZI

NDW: Hned první otázky v této knize (Neale zvedá ze stolu poslední vydání „Hovorů s Bohem pro mládež“) lze dokonale aplikovat na to, co se děje právě dnes s Tálíbanem.
UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

První otázka zní: „Proč je svět takový, jaký je ? Proč nejsme schopni skoncovat se zabíjením a utrpením ? Proč nejsme schopni najít cestu jeden k druhému ? Proč se nemůžeme milovat ? A bude to vždycky stejné ? Neexistuje něco, co bychom mohli udělat, abychom to změnili ? Měl bych se vzdát naděje a přestat se snažit něco změnit jen proto, že si myslím, že stejně nic nezměním ? Tak dobře, Bože - jestli vůbec existuješ - jak to tedy je ?“ To je neuvěřitelné. A tady je část odpovědi, kterou jsem dostal: „Lidstvo nebylo schopné skoncovat se zabíjením a utrpením, protože máte vražednou a trpitelnou mentalitu. Ti, kteří tu byli před vámi, věřili, že zabíjení lze ospravedlnit jako prostředek řešení neshod a jako způsob, jak získat to, co potřebujete, nebo si myslíte, že potřebujete. Také věřili, že utrpení je normální součástí života. Někteří dokonce tvrdili, že to Bůh vyžaduje.“

Z těchto názorů se zrodil váš současný život. Na základě těchto názorů vytvářejí vaši vůdci každodenní realitu — svou i vaši. Můžete najít způsob, jak být jeden k druhému slušní a jak se milovat, ale to vyžaduje, abyste se vzdali ustálených názorů, což je něco, co vaši předkové nebyli ochotni udělat.“

Včera večer jsem si to opět přečetl a řekl si: „Ach Bože, ušel jsi hřebík přímo na hlavičku.“

BB: Vzdát se navykého způsobu myšlení je to nejtěžší. Je tomu tak proto, že vycházíme z omezených perspektiv, které jsou součástí naší židovsko-křesťanské tradice. Hledáme utrpení a jakmile uvěříme, že je to něco nutného, myslíme si, že jsme našli, co hledáme.

NDW: A když utrpení nenajdeme, prostě si je vytvoříme. A když si je nemůžeme vytvořit, alespoň předstíráme, že existuje, protože se nechceme vzdát něčeho, co jsme předpokládali.

BB: Přesně tak.

NDW: Takže utrpení existuje, ať už je skutečné nebo vymyšlené ! Měl jsem tchyni, která to dělala mistrně. Když nemohla najít žádný skutečný důvod k utrpení, vzpomněla si na nějaký hrozný zážitek z minulosti a začala předstírat, že strašně trpí. Každý pak říkal: „Ach, maminko !“ Nemáme-li žádný důvod trpět, vždycky se můžeme vrátit k bolestným vzpomínkám a začít je prožívat, neboť naše mysl nepozná rozdíl.

BB: Všichni myslíme navykým způsobem a nejsme ochotni vybočit z rámce svých předpokladů a očekávání.

NDW: Myslet v rámci určitých předpokladů je do jisté míry nutné, abychom mohli žít v tomto relativním světě. Je však nebezpečné, když si neuvědomujeme, že **si to všechno vymýšlíme**. Jak už jsem řekl ve své knize „Přijímání Boha“, nebezpečí spočívá v tom, že si neuvědomujeme, že všechno je pouhá představa. Těchto představ můžeme užívat, ale neměli bychom v nich žít. Jsme jako kouzelníci, kteří zapomněli svá vlastní kouzla.

BB: To je naprostá pravda ! Od událostí z 11. září jsem hovořil s mnoha lidmi a zjistil jsem, že mnoho z nás má nepříjemný pocit z toho, co vidíme nejen v televizi, ale i ve skutečném světě kolem nás. Lidé mi říkají, že když vidí na každém rohu americkou vlajku a v každém výkladu citáty z americké hymny a všude nápisy „Bože, žehnej Americe“, mají nepříjemný pocit. Trochu mi to připomíná dokumentární filmy o třetí říši. Připomíná mi to dobu McCarthyho nebo vězeňské tábory pro americké občany japonského původu za druhé světové války.

Místo abychom říkali „Bože, žehnej Americe“, proč bychom nemohli říkat „Bože, žehnej světu“ ? Proč bychom místo americké vlajky nemohli vyvěsit vlajku, na níž by byl obraz zeměkoule ? Proč bychom se neměli ztotožňovat především s celým lidstvem a teprve pak se svou americkou příslušností ?

Otázka je, čím jsme. Jsme především Američané a teprve pak lidé ? Nebo jsme především lidé a teprve pak Američané ?

Rád bych hovořil o různých perspektivách; nechci se omezovat na jedinou. Omezené a uzavřené perspektivy jsou zatraceně nebezpečné.

NDW: Právě to jsme dělali před několika měsíci v Koreji, když naše nadace New Millennium Peace Foundation (kterou založil mistr Seun Heung Lee a já) sponzorovala Konferenci lidstva. Závěrečného obřadu se účastnilo 12 tisíc lidí a všichni recitovali Prohlášení lidstva.

V tomto prohlášení bylo přesně to, co jsi právě řekl. Bylo to vyjádřeno trochu poetičtěji, protože jsme měli čas to upravit, ale znělo to jako prohlášení nezávislosti. Prostě se tam říkalo, že člověk je především příslušníkem lidstva.

Mistr Lee a já chceme vytvořit celosvětové hnutí, jehož cílem bude vytvořit novou představu o člověku a tudíž novou kategorii, kterou budeme nazývat pozemšťan. Žádáme lidi, aby se prohlásili za pozemšťany. Nikoho nenutíme, aby se vzdával svého amerikanismu nebo koreismu ani žádného jiného „ismu“, ale chceme, aby svou příslušnost uvedl do správného kontextu.

BB: Přeji vám všechno nejlepší.

NDW: Musím podotknout, že po zářijových událostech udělalo mnoho vlád na světě právě tohle. Například NATO prohlásilo, že útok na jeden stát bude považován za útok na všechny státy. Třicet států vyjádřilo svůj nesouhlas s jednáním teroristů. Teroristické akce otevřeně odsoudily dokonce i státy, které souhlasí s některými názory teroristů. Je překvapující, že jedním z nich je Sýrie, na jejímž území je několik teroristických základů. Zdá se, že jsou ochotni teroristy trénovat, ale nechtějí terorismus exportovat. To se může jevit jako pokrytectví, pokud se blíže nepodíváme na situaci v Sýrii.

Snažím se jen říci, že koalice států, kterou se Američanům a Angličanům podařilo dát dohromady, si začíná uvědomovat, že terorismus je zločin proti lidstvu.

Nicméně je přirozené, že v případě ohrožení lidé začnou mávat prapory, ať už je to ve Spojených státech nebo kdekoli jinde. Všechna zvířata běží do své nory, když se objeví nějaké nebezpečí. To je instinktivní reakce. Takže si myslím, že dnes není vhodná doba přesvědčovat lidi, aby změnili své názory.

To můžeme dělat teprve tehdy, až naše vláda a ostatní vlády světa projeví svou instinktivní reakci.

BB: Nicméně k zářijové tragédii nedošlo z ničeho nic. Nebyla to první teroristická akce na světě, byla prostě větší a stala se blíž k našemu domovu. Tomuto aktu však předcházela celá řada nespravedlivých činů, tajného vraždění i jemnějšího ekonomického násilí, jehož se Spojené státy aktivně účastní. Tento poslední teroristický akt i naše reakce na něj jsou reakcemi na dřívější akce. Právě tyto bezprostřední reakce, ať už jsou přirozené nebo ne, podporují pokračování násilí.

Proto musíme tuto řetězovou reakci bezprostředních reakcí nějak zastavit. Takzvaná „válka proti terorismu“ vede k neustálému zvyšování počtu teroristů, nikoli k jejich eliminaci, neboť podporuje cyklus násilí.

NDW: A poněvadž už máme bezprostřední reakci za sebou, myslím, že jestliže teď neuděláme to, o čem právě mluvíš, jestliže nezměníme svou představu o životě a o tom, čím jsme a co tu děláme, budeme se bránit a útočit až do konce času nebo do té doby, než přijde

útok takového rozsahu, že čas prostě skončí.

BB: Přesně tak.

NDW: Myslím, že naším hlavním úkolem je najít v našich řadách vhodné vůdce. Ty nenajdeme mezi profesionálními politiky. Nenajdeme je mezi podnikateli. A určitě je nenajdeme mezi představiteli organizované církve.

Církevní hodnostáři nám z ničeho nic neřeknou: „V mnoha ohledech jsme se mýlili. Připouštíme, že to není tak, jak jsme se domnívali.“ I kdyby si to někteří z nich mysleli, nemohli by to říci svým stoupencům, protože by měli strach, že o ně přijdou. Proč v nějakém víceméně neutrálním městě neuspořádali světově známí vůdci hlavních církví společnou tiskovou konferenci, na které by vyjádřili svůj nesouhlas s terorismem ?

Vůdci organizovaných náboženství by měli vydat společné prohlášení ke všem lidem světa: „Prohlašujeme, že ať už si vysvětlujete posvátné knihy různých náboženství jakkoli, zabíjení lidí nemůže být řešením problémů lidstva. Tohle není vhodná doba pro vyhlašování **džihádu** ani žádných jiných svatých válek.“

Přál bych si, aby k takovému prohlášení došlo, ale toho se pravděpodobně nikdy nedočkám.

BB: Souhlasím s tím, že nejdůležitější bude druhá fáze, která přijde po odeznění bezprostřední reakce. První fáze ještě neskončila. Otázka je, jak dlouho to bude trvat, než vstoupíme do druhé fáze. Já osobně si myslím, že už do ní vstupujeme. Tohle je skutečně kritická doba. A také souhlasím s tím, že si budeme muset najít nové vůdce. Dnes potřebujeme takové vůdce, kteří nepocházejí z tradičních mocenských sfér.

NDW: Tuto dobu nazývá Jean Houstonová „otevřený okamžik“.

BB: Ano, tohle je otevřený okamžik.

NDW: Houstonová říká, že takový okamžik přichází v kritických dobách, kdy člověk musí otevřít oči, i když nechce.

BB: Ano, tohle je takový okamžik. A doufám, že teď hovoříme k lidem, kteří jsou ochotni naslouchat.

Vůdci tradičních náboženství neučiní žádné rozhodující prohlášení, protože se bojí, že by ztratili své stoupence. Ekonomičtí vůdci také neučiní rozhodující prohlášení, protože mají zájem na tom, aby stávající ekonomický řád zůstal beze změny, protože jim přináší zisky. Takže otázkou zůstává, odkud přijde skutečná moc, která by byla schopna provést společenské změny.

Taková moc nepřijde z politické sféry ani z ekonomické sféry.

Dnes máme příležitost dívat se na tento problém z celosvětového hlediska. Jak už jsem řekl, největší ekonomický podnik na světě je obchod se zakázanými drogami, z nichž většina jsou drogy pro utišení bolesti. Jednomu z největších legálních podniků se říká farmakologický průmysl, který produkuje především drogy proti depresi a bolesti. Takže se musíme ptát, zda nám tragické události z 11. září 2001 nedali příležitost ztotožnit se s lidským utrpením. Toto utrpení by nám mohlo ukázat cestu k tomu, abychom v boji proti terorismu začali řešit situaci, v níž se terorismu daří.

Nenávist, kterou lidé na celém světě cítí k Američanům, má hodně společného s tím, že Američané podle jejich názoru netrpí tak jako oni. A my jim neustále ukazujeme, jak si bezstarostně hrajeme a nemusíme mít obavy o přežití našich blízkých. Když nemáš co jíst,

staráš se především o to, abys sehnal dost jídla. Teprve když máš dost jídla, můžeš se starat o to, abys dosáhl společenského uznání. A teprve až jej dosáhneš, můžeš se zabývat smyslem života.

Jedna z věcí, kterou by Spojené státy mohly udělat, je nakrmit svět a vybudovat struktury, které by světu pomohly uživit se. Máme spoustu zdrojů. Stačilo by k tomu jen nepatrné procento toho, co vydáváme na zbrojení. Samozřejmě by to neodstranilo všechno utrpení, ale zlepšilo by to tu nejhorší situaci.

Už přes třicet let pracuji jako terapeut a znám spoustu Američanů. Zním lidi, kteří mají spoustu peněz, a přesto trpí. Utrpení nezávisí na tom, kolik má člověk peněz. Závisí spíše na tom, zda dokáže překonat určitý způsob myšlení. Individuální neurozy vycházejí ze společenského prostředí. Lidé mají určité morální normy, podle kterých žijí. Svět reality však těmto normám neodpovídá, a proto lidé trpí a ubližují druhým.

Takže otázka je, zda se nám dnes, v tomto otevřeném okamžiku, nenaskytla jedinečná příležitost hovořit o utrpení buddhistickým způsobem. Jako nejbohatší a nejmocnější národ na světě bychom mohli říci celému světu: „Co můžeme udělat, abychom zmírnili utrpení lidstva? Co můžeme udělat, aby naše dnešní utrpení vedlo ke zmírnění utrpení?“ Existuje mnoho způsobů, jak to udělat.

NDW: To je velmi hluboká otázka. Myslím, že jsi přesně vyjádřil, co od nás tento okamžik očekává. Když ses ptal, kde najdeme nové vůdce, byl jsem zvědavý, zda máš nějakou odpověď. Řekl jsi, že vůdce nenajdeme v politické, ekonomické ani náboženské sféře, ale neřekl jsi, kde bychom je měli hledat.

BB: Myslím, že noví vůdci se najdou mezi lidmi, kteří si uvědomují základní otázky soucitu a utrpení bez ohledu na to, z jaké společenské sféry pocházejí. Musí dojít k vytvoření široké koalice, kterou budou tvořit představitelé podnikatelské i náboženské sféry. Někteří z nich budou duchovní vůdci, kteří nepatří k žádné instituci..., ale sjednocujícím principem musí být soucit s utrpením. Vzpomeň si, co říká Margaret Meadeová. „Nikdy nepochybuje o tom, že malá skupina odhodlaných lidí může změnit svět; nikdo jiný svět nezmění.“ Je mezi námi dost lidí, kteří se po překonání první reakce na teroristický útok z 11. září 2001 dokážou ztotožnit s utrpením všech lidí? Uvědomujeme si nejistotu, v jaké žije většina lidí na světě? Jsme schopni vzít na sebe zodpovědnost za to, co víme, že se od nás očekává? Dnes víme, že jsme zranitelní, a uvědomujeme si, že už nikdy se nebudeme cítit tak bezpečně, jako jsme se cítili předtím.

Myslím, že naše první reakce produkuje nové teroristy. Myslím, že válka proti terorismu při použití vojenské moci produkuje stále větší množství teroristů, takže jich nikdy nebudeme mít nedostatek. Proto dnes musí dojít ke spojení lidí, kteří jsou schopni zaujmout nové hledisko, které překračuje hranice jednotlivých států a všech možných „ismů“. Tito lidé budou občané světa, kteří se ztotožňují především se svým lidstvím a teprve potom se svými společenskými rolami.

Dovol mi uvést příklad. V jižní Kalifornii jsem se nedávno setkal s Gayem Hendricksem, Billem Galtem a několika dalšími lidmi. Rozhodli jsme se, že použijeme jako organizačního bodu příští prezidentské volby v roce 2004. Do té doby chceme vybrat do kabinetu lidi, které považujeme za ideální vůdce. Někteří z nich budou podnikatelé, jiní spisovatelé, jako jsme my, a další budou politikové nebo komici - mně se líbí především komici.

NDW: (Smích) A já si myslil, že komiků už máme dost... říká se jim politici. (Smích) Tak dobře, pokračuj.

BB: A někteří budou umělci a herci. Ale všichni to budou lidé, kteří mají transcendentní

hledisko.

NDW: Já jsem se rozhodl kandidovat na viceprezidenta. Změnil jsem svůj názor. Nejdřív jsem chtěl být ministrem zahraničí.

BB: Ty chceš kandidovat na funkci viceprezidenta v našem novém kabinetu ?

NDW: Ano, protože kdyby se něco přihodilo, stal bych se prezidentem a mohl bych učinit některé důležité změny... pokračuj.

BB: Takže nejdřív sestavíme kabinet a pak začneme hledat kandidáta na funkci prezidenta. Napadla nás Oprah a také jsme přemýšleli o Jesse Venturovi, který bude nejspíš stejně kandidovat. V tomto kabinetu dobrovolníků budeme mít spoustu velice mocných lidí. Mocných v tom smyslu, že budou schopni vymyslet nová tvůrčí řešení založená na soucitu a touze zmírnit utrpení.

NDW: Profilu takového kandidáta se blíží například Ralph Nader.

BB: Jasně ! A byl bych rád, kdyby se Ralph Nader zúčastnil našeho rozhovoru. A také bych pozval Johna Hagelina. Nemyslím, že by byli vhodnými politickými kandidáty na funkci prezidenta, ale rád bych je viděl v našem novém kabinetu. Kdybychom získali dost kandidátů, které veřejnost už zná a kteří se už v minulosti snažili prosadit širší perspektivu, všichni bychom mohli vést kampaň za novou perspektivu. Mimochodem, já chci být šéfem CIA a velvyslancem Spojených států v OSN. (Smích)

NDW: To jsi docela skromný

BB: Chci být šéfem CIA, protože rád odhaluji tajemství. (Smích) Už se nemohu dočkat, až tam přijdu a řeknu: „Podívejte se na tohle, už dvacet let je to přísně tajné. Podívejme se, co jsme udělali !“ A každý den bych odhalil nové tajemství.

NDW: Máš pravdu. Průhlednost - naprostá průhlednost v lidských záležitostech - by změnila lidské chování.

BB: Určitě. Už jen sám princip, kdybychom řekli: „Pojďme si o tom promluvit všichni společně.“ Ještě nemáme prezidenta ani viceprezidenta, ale mohli bychom navrhnout tebe - a hovořili bychom o primárních hodnotách, které se na všechno dívají z hlediska soucitu. Když se na všechno díváš ve světle soucitu, brzy zjistíš, že tajnůstkářství vede ke spoustě problémů. Právě tajná jednání CIA ve stovkách jednotlivých případů přispěla ke vzniku terorismu na celém světě.

NDW: Ano, tajnůstkářství vede k nespokojenosti a hněvu a produkuje terorismus. Terorismus se rodí z hněvu, možná to je iracionální, ale možná ne. Lidé mají s něčím špatnou zkušenost a bojí se, že se to bude opakovat, a když se to skutečně opakuje, naštvou se a stanou se teroristy, protože si myslí, že jinak ničemu nemohou zabránit. Je to docela jednoduché. Když se podíváš zpátky a hledáš prvotní příčinu, uvědomíš si, že se tomu dalo zabránit, přestože teď se zdá, že není možné cyklus násilí zastavit.

BB: Proto musíme brát v úvahu celý cyklus. Když budeme otevřeně hovořit o celém cyklu, nezáleží na tom, kdo má nebo nemá pravdu v partikulárním případě. Nejde o to vyřešit bezprostřední reakci těch, kterým bylo ublíženo, jde o zastavení celého cyklu.

NDW: Co by mělo být naší primární hodnotou ?

BB: Já si myslím, že soucit.

NDW: Takže to si myslíš.

BB: Ano, díky přesvědčivosti většiny buddhistů, kteří o něm hovoří. Například Thich Nhat Hanh. Četl jsi jeho báseň o událostech z 11. září 2001 ?

NDW: Ano. Mimochodem, napsal také krásnou knihu, kterou nazval jednoduše „Hněv“. Vyšla asi před půl rokem... a dnes je říjen. Je to výjimečná kniha. Thich Nhat Hanh je báječný spisovatel. Píše velmi prostě a upřímně.

BB: Já vím.

NDW: Hovoří o hněvu a říká podobné věci jako ty, Brade. Měl jsem pocit, že tu knihu napsal jemnější, mírnější a laskavější Brad Blanton. Opravdu. Napadlo mě, že četl tvé knihy a přidal trochu majonézy, aby je osladil. (Smích)

BB: V mých knihách je dost majonézy.

NDW: Ne, v tvých knihách je dost křenu. (Smích)

BB: OK.

NDW: Každému doporučuji, aby si tu knihu přečetl. Myslím si, že postrádáme především jednotu. Primární hodnotou se musí stát primární realita, že jsme součástí jednoho celku, ačkoli si většina lidí myslí, že jsme jeden od druhého odloučení. Myslím, že jedním z důvodů, proč obvykle neubližujeme členům vlastní rodiny, je skutečnost, že sdílíme společný život.

Dalo by se říci, že sdílíme pocit totožnosti s ostatními členy naší rodiny a se všemi svými blízkými. Proto za normálních okolností jeden druhému neubližujeme. Obvykle nevezmeme do pravé ruky sekeru a neusekneme si levou ruku. Za normálních okolností to prostě neděláme, protože si uvědomujeme, že pravá i levá ruka patří k jednomu tělu.

BB: Možná je to jen otázka formulace, nicméně pocit sounáležitosti s druhými lidmi je pravděpodobně nejlepší pracovní definice soucitu. Co jiného než soucit nám může dát pocit jednoty s druhými lidmi ?

NDW: Člověk obvykle neubližuje sám sobě, ačkoli je mnohem ochotnější ublížit druhému. Kdybychom rozšířili definici lidského já, mohli bychom rozšířit i definici lidského sebezájmu.

BB: S tím souhlasím.

NDW: Myslitelé, jako jsou Michael Lerner, Jean Hustonová, Barbara Marxová Hubbardová, Peter Russell a mnoho dalších, hovoří o nutnosti rozšířit definici sebezájmu. Myslím, že jde o širší kontext, než je spravedlivost. Když si pravou rukou neuseknu levou ruku, nedělám to proto, abych byl spravedlivý k levé ruce.

BB: Také si to nemyslím.

NDW: A nedělám to ani proto, abych byl soucitný. Prostě se chci vyhnout bolesti. A tady hovoříme o něčem mnohem základnějším -totiž o principu bolesti a slasti.

Takže když si uvědomím, že ten člověk, který sedí naproti mně, jsem vlastně já, neuhodím ho, protože je mi jasné, že mi to dříve či později oplatí.

O tom jsme už hovořili v první části knihy. V podstatě bych uhodil sám sebe, protože bych začal nový cyklus násilí. A právě to se děje ve světě kolem nás.

BB: Úplně stačí, když si uvědomím, že ten druhý člověk je stejný jako já, takže když ho uhodím, bude nás to bolet oba, ať už mi to vrátí nebo ne. A nebudu muset ani čekat na jeho reakci. S bolestí se můžeme ztotožnit v okamžiku, kdy ji způsobíme. Soucit spočívá v tom, že si uvědomujeme, že způsobit druhému bolest znamená způsobit bolest sami sobě. Ztotožnit se s bolestí druhých je předpokladem pocitu sounáležitosti jako primární zkušenosti.

NDW: Takže se musíme zbavit představy, že jsme jeden od druhého odloučení. Jakmile se této falešné představy zbavíme, okamžitě se začneme chovat úplně jinak. Když někoho milujeme, chováme se k němu jinak než k ostatním lidem. Otázka je, proč nemůžeme milovat všechny lidi.

BB: To je důležitá otázka. Myslím, že se neztotožňujeme s druhými, protože jsme zvyklí rozdělovat lidi na „nás“ a „ty druhé“, abychom si zachovali svou oddělenost. Chceme si zachovat svou oddělenost, abychom si zachovali svou totožnost.

Takže když si uvědomíme, že jsme v podstatě všichni stejní, že jsme součástí jednoho celku, jak to změní náš politický a ekonomický řád? Přínejmenším se změní náš vztah k Bytí. Začneme ctít Bytí, což je v podstatě buddhistická definice soucit.

Existuje spousta definic, ale já si myslím, že skupina soucitných vůdců, kteří vytvoří náš budoucí kabinet, se musí soustředit na vytváření příležitostí k tomu, abychom mohli uctívat bytí.

Ať už budeme diskutovat o jakémkoli problému, nikdy nesmíme ztrácet ze zřetele kritéria jednoty a soucit. Musíme se ptát: „Jsou naše zisky a naše produkce zbraní v souladu s naším cílem dosáhnout vědomí sounáležitosti?“

Říká se, že jsou to lidé, nikoli zbraně, kdo zabíjí lidi. Když ale máme spoustu zbraní a když se jeden na druhého naštve, není víc než pravděpodobné, že se začneme zabíjet? Samozřejmě že ano. Neustále zásobujeme zbraněmi chudé národy, aby mezi sebou mohli bojovat v nekonečné válce o moc. Spojené státy produkují spoustu zbraní. A spousta našich příjmů pochází právě z této produkce.

Ačkoli studená válka skončila před dvanácti lety, náš rozpočet na zbrojení je stále stejný. Kdykoli plánujeme nějaký rozpočet, vždycky bychom si měli položit tuto otázku: „Je tento návrh projevem jednoty nebo vede k nejednotě? Posiluje falešnou představu odloučenosti, nebo vede k dosažení jednoty?“ Velká část naší moci, zejména moci finanční, produkuje spíš nejednotnost než jednotu.

NDW: O tom není pochyb, Brade. Nedávná sociologická studie došla k závěru, že bychom my, světová komunita, mohli vyhlásit šestiletý plán, který by vyřešil téměř všechny nejhorší problémy, před nimiž naše civilizace dnes stojí. Během pouhých šesti let bychom mohli odstranit nejen hlad a bídu, ale také mnoho dalších problémů, jejichž existenci si uvědomujeme jen okrajově. K těm patří například řídnutí ozonové vrstvy, systematické odlesňování zeměkoule, plýtvání neobnovitelnými přírodními zdroji, ubývání ornice a další ekologické problémy. Tato studie ukázala, že bychom během šesti mohli vyřešit všechny tyto problémy a **stačila by nám k tomu částka, kterou svět vydává každý rok na zbrojení.**

Takže by stačilo, kdybychom se dohodli, že si dáme na rok pauzu a ušetřené peníze použijeme na řešení problémů, které nás nutí zbrojit především proto, abychom se mohli bránit proti vzájemným útokům, k nimž vedou právě tyto problémy. Tím bychom odstranili příčiny těchto problémů, nebo bychom je alespoň zredukovali. Takže nejdůležitější otázka zní: „Kdy lidstvo konečně pochopí, že je nejvyšší čas začít žít v míru? Kdy pochopíme, že musí existovat nějaký způsob, jak toho dosáhnout?“

Myslím, že tohle je něco, s čím by měli přijít noví vůdci. Musíme mít nové vedení. Líbí se mi tvoje myšlenka, že bychom měli mít nový kabinet a nového prezidenta. Nemyslím, že se to stane, ale dává nám to možnost učinit důležité prohlášení. Nové vedení se musí najít a jestliže to nikdo neudělá, musíme to udělat my.

Na svých cestách po celém světě hovořím o tom, že potřebujeme nové duchovní vedení, ale že noví vůdci neprijdou ze sféry, odkud se rekrutují tradiční vůdci. Vysvětluji lidem, že noví vůdci přijdou z velice netradičních míst. nikoli z tradiční politické či ekonomické sféry.

BB: Souhlasím. Nedávno jsem četl velice zajímavou knihu, která se jmenuje „A General Theory of Love“ (Všeobecná teorie lásky). Napsali ji tři psychiatři z Kalifornie, kteří se specializují na fyziologii mozku. Možná ti to bude připadat jako odbočení od tématu, ale par minut vydrž a uvidíš, že to s naším tématem souvisí. Tito psychiatři, kteří studují vývoj a funkce mozku, tvrdí, že během naší evoluční proměny z plazů v savce došlo ke dvěma paralelním změnám v našem mozku. Jednou změnou byl růst tenké vrstvy mozkových buněk na povrchu plazího mozku. Buňky v této vrstvě se liší jak od plazích buněk, tak od buněk neokortexu.

Tato vrstva se začala vyvíjet v době, kdy jsme přestal, klást vejce a začali rodit děti. Plazi kladou vejce, a když se z vajec vylíhnou mláďata, rodiče je snědí, neboť nemají žádný pocit totožnosti. Když se však děti začaly rodit z těla matky, začal se na povrchu plazího mozku vyvíjet takzvaný limbický mozek. Takže dnes máme tři mozky: plazí mozek, limbický mozek a neokortex.

Limbický mozek má spojitost s naší péčí o mláďata. Během dalšího vývoje se na povrchu limbického mozku vyvinul neokortex.

Jeden názor říká, že v důsledku dlouhého vývoje neokortex (který vedl k vývoji myšlení a k technologickému pokroku) lidská mysl ovládá lidské srdce. Jinými slovy myšlení převládá nad city. Zároveň se však vyvíjí i naše srdce, protože jsme byli vychováni matkou a otcem a vyrostli jsme v rodině. Takže soucit a duchovnost, které mají svůj původ v tom, že **o nás bylo pečováno**, jsou důležitými aspekty naší zkušenosti. Tento fakt nás přivádí k následující otázce: Co je funkcí lidské bytosti se třemi mozky? Co je rozhodující? Měl by to být neokortex? Nebo by to mělo být srdce či limbický mozek? Mimochodem, limbický mozek je v přímém spojení s vjemy našeho srdce.

NDW: A to není náhodné.

BB: Určitě ne. Limbické vjemy jsou spojeny s vjemy v této části těla (to jest v srdci). Už pět tisíc let se diskutuje o konfliktu mezi srdcem a myslí. Lidé občas ubližují svým blízkým, protože se vracejí ke svému plazímu instinktu nebo protože používají svůj neokortex, aby posílili své schopnosti přežít. Otázka je, co se děje potom.

Myslím, že naše schopnost užívat limbický mozek je poměrně omezená - takže naše činnost je řízena především plazím mozkem nebo neokortexem - nebo tím, co bychom mohli nazvat bojovnou či vojenskou myslí. To ovšem činí z výrazu „vojenská inteligence“ oxymóron. Ne že by vojáci neměli vůbec žádné citění, ale obvykle se projevuje ve formě patetické a alkoholické sentimentality. Naopak lidé, jejichž organizačním principem je limbický mozek nebo citění v srdci, myslí úplně jiným způsobem. Tito lidé (v naší kultuře jsou to většinou ženy; a myslím, že nejen v naší kultuře) podřizují činnost svého plazího mozku a neokortexu svému limbickému mozku.

Příští jaro vydám knihu „Radical Parenting: Seven Steps to a Functional Family in a Dysfunctional World“ (Radikální výchova dětí: Sedm kroků k fungující rodině v dysfunkčním světě). V knize hovořím o tom, jak vychovávat děti k tomu, aby se staly občany světa a aby

jednaly na základě lásky. Ptám se: „Jak vychovávat děti, aby se jejich limbická schopnost stala primární a jejich intelektuální schopnost sekundární?“ Většina z nás nebyla vychována tímto způsobem. Mnoho z nás bylo vychováno s láskou, ale v intelektuálním rámci židovsko-křesťanské tradice, která zdůrazňuje funkci neokortexu a racionálního myšlení.

Ostatně si myslím, že se to týká nejen naší tradice, ale také tradic většiny organizovaných náboženství na světě, **v nichž mají slova mrtvých větší váhu než slova živých.**

NDW: Teď jsme se dostali k rozhovoru o těle, mysli a duchu - tedy k rozhovoru, který dnes vedou především stoupenci nového věku.

BB: Ano, mluvíme o těle, mysli a duchu. A právě duch by mohl změnit náš svět. Ať už jsou teologové jakéhokoli vyznání, všichni se shodují v tom, že je nutné organizovat společnost na základě duchovních principů a soucitu s bližním.

Nicméně se zdá, že se mnoho duchovních vůdců zabývá problémy pouhého materiálního přežití. Jsou ovládáni chamtivostí a touhou ovládat, což jsou v podstatě projevy plazího mozku. (Smích) Samozřejmě že vždycky budeme chamtiví. Dnešní reakce na tragédii z 11. září 2001 je dobrým příkladem. Lidé mávají prapory, hrají „Bože, žehnej Americe“ a mluví o tom, jak se pomstíme. Někteří z nás tuto fázi nikdy nepřekročí. A až ji někteří z nás překročí, bude nás dostatečné množství, abychom mohli rozhodnout, jakým směrem půjdeme? Necháme se vést svou schopností pečovat jeden o druhého nebo svou touhou zničit nepřítele?

NDW: Já tvrdím, že naše schopnost pečovat jeden o druhého je přímo úměrná naší schopnosti chápat jeden druhého jako součást jednoho celku. Je velice obtížné pečovat o něco, k čemu nemáme přímý vztah.

To, co popisuješ by se mohlo stát, kdybychom se řídili svým limbickým instinktem a pečovali jeden o druhého, místo abychom se jeden před druhým bránili. Proto znovu opakuji, že musíme rozšířit naši definici lidského „já“, protože všechen zájem je nakonec sebezájem. A krása tohoto modelu, který jsme právě popsali, spočívá v tom, že uzavírá kruh mezi limbickým mozkem a plazím mozkem. Kruh se uzavírá, jakmile plazí mozek pochopí, že pečovat o druhé je v jeho zájmu.

BB: Ano. Tomu se říká osvícený sebezájem. Což znamená, že si musíme uvědomit, že tvoje zájmy jsou v souladu s mými zájmy.

NDW: Abychom si přestali myslet, že naše tři mozky - plazí mozek se svými základními schopnostmi přežít, neokortex se svou schopností myslet a organizovat a limbický mozek se svou schopností pečovat o druhé - jsou **odloučené**. Abychom chápali, že jsou ve vzájemné harmonii.

Plazí mozek reaguje automaticky, neboť **celý mozek teď chápe**, že je nutné chránit druhé, protože jsou součástí našeho „Já“. A tak se kruh uzavírá. Právě jsi vymyslel dokonalou kruhovou konstrukci.

Propast je překlenuta. Už nemáme na jedné straně jedince plazího typu a na druhé straně jedince limbického typu. Už nemáme na jedné straně brutální jedince a na druhé straně ohleduplné jedince. Najednou jsme si uvědomili, že všichni máme stejné zájmy a všichni chceme v podstatě totéž.

BB: Ano. Tuhle jednotu už máme, ale teď z ní musíme vědomě vycházet při všem, co děláme.

NDW: Možná že by náš neokortex měl říci těm starším částem mozku: „ Hej, hej, hej! Nasloucháte jeden druhému ?“ (Smích)

BB: A to má svou spojitost s naším zájmem o ekologii. Musíme si uvědomit, že zvířata, která jsme v době kamenné považovali za své nepřátele, jsme také my. Musíme si uvědomit, že jsme všichni součástí jednoho celku. Takže **dobro veškerého bytí je v našem zájmu.**

Náš osvícený sebezájem zahrnuje péči o veškeré Bytí. Je-li péče o veškeré Bytí naší primární hodnotou a budeme-li si to stále připomínat v našem novém kabinetu, v němž budou lidé, kteří mají určitou ekonomickou a politickou moc, pak je jasné, že budeme muset změnit naše ekonomické a politické struktury, které jsou s touto hodnotou naprosto neslučitelné.

Někteří lidé si to dnes začínají uvědomovat. O tom svědčí například i skutečnost, že si kupují tvoje a moje knihy a poslouchají naše přednášky. Lidé si začínají uvědomovat, že náš osvícený sebezájem, zahrnuje zájem o veškeré Bytí.

Naše limbická inteligence a naše srdce nám říkají, že jsme správci Bytí. Jestliže tento názor přijmeme, jasně si uvědomíme, co máme dělat. Najednou uvidíme problémy tohoto světa v jiném světle. Uvidíme v jiném světle strukturu našich vládních institucí, které jednají za našimi zády. Uvědomíme si povahu tajných jednání a jejich důsledky na náš život. Když si uvědomíme, že jsme správci bytí, musíme se zamyslet nad důsledky všech tajných jednání. Co by se stalo, kdybychom řekli: „Tak dobře, tohle máme v kartotéce CIA. Okamžitě odtajníme všechny tajné spisy.“

NDW: Odstranění tajných machinací nám umožní odstranit individualizovaný sebezájem.

BB: Ano. Myslím, že ano.

NDW: Samozřejmě že ano. Neboť individualizovaný zájem by bylo prakticky nemožné vyjádřit, kdybychom otevřeně mluvili o všem, co si myslíme a děláme. Vědí-li všichni, co každý dělá, individuální činnost se stává kolektivní záležitostí. Takže s tebou hluboce souhlasím.

Už mnohokrát jsem se ptal sám sebe, co to znamená mít něco soukromého. Poslední dobou se v tisku neustále opakují tyto otázky: „Nepřehání to naše vláda, nejde příliš daleko ve svých návrzích nových bezpečnostních opatření? Neztrácíme poslední zbytky soukromí?“ Obvykle si říkám, co na tom záleží? Ať si mě sledují, jak chtějí. Mně to nijak neohroží.

BB: Máš pravdu. Souhlasím s tebou. Ať si dělají, co chtějí. Ať o mně píšou v novinách, co dělám každé ráno. Stejně to bude nudné čtení a mně je to jedno. Problém je však v tom, co před námi vláda **tají**.

NDW: Kdybychom otevřeně hovořili o každé organizaci, o každé vládě, o každém náboženství, o každé korporaci - prostě o všem -téměř automaticky bychom začali jednat ve společném zájmu, protože jakékoli jiné jednání by bylo...

BB: Nesmyslné.

NDW: Nesmyslné a trapné - strašně trapné, protože by to všichni věděli! Jediné, co nám umožňuje jednat ve vlastním „individualizovaném zájmu“, i kdyby to mělo být na úkor druhých, je naše tajnůstkářství. To, čemu rádi říkáme soukromí. Kdyby žádné soukromí neexistovalo, lidé by začali jednat v souladu s kolektivním sebezájmem.

BB: Souhlasím. Znam spoustu manželů, kteří mi říkají, že nechtějí jeden druhému všechno
UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

říkat, protože si myslí, že by to připravilo jejich manželství o všechno kouzlo, jež mu dává tajemství. Já jim znovu a znovu odpovídám: „Nebojte se, tajemství je spousta. Můžete mluvit o všem, a přesto budete mít v životě dost tajemství.“ A malá tajemství, která si zachováváme tím, že jeden druhému zamlčujeme pravdu, jsou v našich vzájemných vztazích spíš na překážku. Romantický idealismus má daleko k lásce.

NDW: Nejromantičtější okamžiky jsem prožil, když jsem mluvil pravdu. To se snažíš říci. Nejkrásnější okamžiky jsem prožil, když jsem vyložil karty na stůl.

Na jednom večíрку jsem kdysi řekl neznámé ženě: „Chtěl bych se s vámi vyspat. Promiňte, že jsem to řekl tímto způsobem, ale nemám moc času.“ Ona mi odpověděla: „Docela ráda bych s vámi šla.“ A byl z toho jeden s nejkrásnějších víkendů, jaký jsme kdy prožili. Celý víkend jsme jeden druhému všechno říkali. A když jsme se rozcházel, ptal jsem se sám sebe: „Proč tohle nemohu dělat pořád?“ Od té doby jsme se nikdy neviděli a už tehdy jsme oba věděli, že se pravděpodobně už nikdy neuvidíme. Každý totiž žijeme v jiném světě a v jiné části země.

BB: Takové věci se stávají často, když je člověk na cestách. Mně se to stalo mnohokrát, když jsem byl na roční cestě kolem světa. Myslím, že je to proto, že když jsme vytrženi z kontextu našeho každodenního života, je nám jedno, co si o nás druzí budou myslet, a proto necítíme takovou potřebu něco tajit.

Poslat někoho na cestu kolem světa je dobrý způsob, jak rozšířit jeho pocit sounáležitosti s celým lidstvem. Co kdybychom vymysleli nějaký cestovní program, který by každému člověku umožnil trochu cestovat? Co kdybychom vyčlenili určitou částku ze státního rozpočtu a řekli, že každého člověka na světě pošleme na výlet do nějaké cizí země? Mohli bychom říci: „OK, Ameriko, vezmi si v srpnu dovolenou a jeď se podívat do Číny.“

NDW: To by bylo úžasné ! (Smích)

BB: Jsou různé způsoby, které mohou posílit náš pocit sounáležitosti s druhými lidmi. Jedním z nich je internet. Televize také pomáhá. Myslím, že je mnoho jiných věcí než jen národní obrana, na které bychom se mohli soustředit a které by posílily náš pocit sounáležitosti s druhými lidmi a se vším Bytím.

Nedávno vyšla vynikající kniha „Undefended Love“ (Nechráněná láska), kterou napsaly Jett Psarisová a Marlena Lyonsová. S Jett jsme si poslali několik e-mailů. Je to úžasná kniha o tom, že v lásce není nutné zaujímat obranné postavení. Mimochodem jsem Jett navrhl, aby se stala ministryní obrany v našem novém kabinetu. A ona s tím souhlasila.

NDW: A co uděláme teď, po útocích z 11. září a po všem, co následovalo? Co bychom měli říci americké a světové veřejnosti o tom, kam se chceme dostat a jak se tam chceme dostat?

BB: Především musíme opakovat to, co jsme už několikrát řekli. Musíme se lépe organizovat a používat naše zdroje za účelem rozšíření definice lidského já.

NDW: Thich Nhat Hanh tomu říká rozumná konzumace.

BB: Nebo nový cíl, o němž mluví Michael Lerner. Představ si, že jsme všichni na jedné lodi a máme velmi omezené množství jídla. Já si kousnu a dám ti kousnout a je úplně jedno, kdo to zaplatil. Rozdělíme se o poslední sousto, abychom všichni mohli žít déle. Je to, jako v té písničce **Mi casa es su casa**. Jenže v tomto případě se to týká celého světa.

NDW: Co dělám pro tebe, dělám pro sebe. A co nedělám pro tebe, nedělám pro sebe.

Otázka je, jak se dostaneme tam, kam se dostat chceme.

BB: Ať už plánujeme cokoli, měli bychom se především zeptat: „Je tohle opravdu v osvíceném zájmu lidstva ?“ To by měla být naše první otázka.

NDW: Nebo bychom se mohli ptát, zda je to v zájmu většiny lidí ? Vyjádřil bys to tak ?

BB: To nevím. Poslední dobou často přemýšlím o tom, zda věřím či nevěřím v demokracii. A tady se dostáváme k otázce elitismu. Hovoříme o tom, že seženeme skupinu duchovních vůdců do našeho nového kabinetu. Musíme si uvědomit, že opravdu existují lidé, kteří vědí víc než ostatní o Bytí a jeho spravování. Existují lidé, kteří vědí víc než ostatní o ekologii, a existují lidé, kteří vědí víc než ostatní o limbickém mozku atd. Musíme spoléhat na naše odborníky, ale nesmíme jim odevzdat svou moc. Tohle je základní problém demokracie.

Když mluvíš o tom, co „považuje většina lidí za osvícený sebezámek“, musím přiznat, že vlastně nevěřím, že většina lidí ví, co je v jejich osvíceném zájmu. Když jejich názor odporuje mému názoru, myslím si, že mám pravdu já a oni se mýlí. Prostě nevěřím, že si většina lidí uvědomuje svůj osvícený sebezámek. Je hodně věcí, které se musíme naučit.

NDW: Není to funkcí vůdců ?

BB: Pravděpodobně ano.

NDW: Nejsou snad vůdci ti, kteří mají schopnost a vůli hovořit k masám a přesvědčit většinu, co skutečně existuje ? Nedělal to Kristus, Lincoln nebo Gándhí ? A nepostrádáme dnes takové vůdce ?

BB: Ovšem ! Ale i vůdci musí tvořit kolektiv. Takovým kolektivem může být právě náš nový kabinet, který se pokusíme sestavit do roku 2004, kdy budou další prezidentské volby.

NDW: Musejí to být přesvědčiví řečníci. Musejí to být lidé, kteří dovedou mluvit tak, aby každý pochopil, co skutečně existuje. Teprve pak demokracie souhlasí demokraticky. Menšina už nediktuje své názory většině. Většina jasně chápe a souhlasí, protože jí to bylo jasně vysvětleno.

Tohle je funkcí vůdců a právě ty dnes postrádáme. Máme nedostatek přesvědčivých řečníků. Je velmi smutné, že v době, kdy je komunikace tak snadná, nemáme dostatek těch, kteří by rozšiřovali poselství. Kdybychom měli takového Lincolna...

BB: Myslím, že nemůžeme všechno nechat jen na několika přesvědčivých řečnících. Kdykoli nahradíme zkušenosti myšlenkami, jsme vždycky v nebezpečí, že odevzdáme svou moc těm nejlepším a nejpresvědčivějším řečníkům. Vzpomeň si například na Hitlera. Nemám nic proti lidem, kteří dokážou nadchnout druhé, ale kolektivní moc by měla být sdílena. Z toho důvodu naše ústava rozděluje kolektivní moc lidu mezi legislativní, soudní a výkonné instituce.

Stejně si myslím, že doby, kdy vládli artikulovaní jedinci, jsou nenávratně pryč. Budeme-li **skupinou** vůdců, kteří dávají svým vlastním chováním příklad druhým, pak může dojít ke skutečné změně v naší společnosti, protože to „pochopí“ víc lidí než kdykoli v minulosti. Vůdci, kteří jednají na základě společných rozhodnutí - a v souladu se svými city -, ukazují lidem cestu.

A to je opravdová demokracie. Možná bychom ji měli nazývat limbickou demokracií. Ale malý moment ! Možná to je součástí naší vize, o které tu mluvíme ! Co kdybychom začali dělat interview s kandidáty a jednoho z nich vybrali jako mluvčího, který bude prosazovat tuto hodnotu ? Budeme dělat interview s lidmi, kteří chtějí kandidovat na funkci prezidenta, a také s lidmi, které sami navrhujeme. Zavoláme například Oprah a řekneme jí: „Hledáme někoho, UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

kdo dokáže zaujmout pozornost velkého množství lidí a koho zná široká veřejnost a kdo má soucit. Potřebujeme někoho, kdo má srdce na pravém místě a kdo nám pomůže přesvědčit lidi, že můžeme a musíme zreorganizovat svět podle nových hodnot. Myslíme si, že pro tu funkci máte všechny předpoklady. Rádi bychom s vámi mluvili, abychom se přesvědčili, zda jste tou pravou kandidátkou.“

Takže se staneme jakýmsi pracovním kabinetem vůdců, kteří si vyberou své vlastní vůdce. A musíme si vybrat takové vůdce, kteří dokážou vysvětlit masám, že je možné **změnit společnost**.

Když to začneme dělat, můžeme se během toho procesu hodně naučit a zároveň můžeme učit budoucí kandidáty, ať už jimi bude kdokoli.

NDW: Na světě existuje několik artikulovaných, vysoce motivovaných a hluboce soucitných lidí, kteří mají úžasné myšlenky a kteří jsou schopni formulovat jednou či dvěma srozumitelnými větami, co se děje a jak to můžeme změnit. Jedním z nich je Michael Lerner. Ty jsi další. Louise Diamondová, která napsala knihu „The Peace Book“ (Kniha míru), je třetí. A k dalším patří Marianne Williamsonová. Je schopna vystoupit v televizi a během třiceti vteřin řekne všechno důležité. Je výjimečně artikulovaná a umí velice rychle vyjádřit své myšlenky takovým způsobem, kterému lidé rozumí. Prostě tomu rozumí.

A jsou další, mnoho dalších. Lidé, kteří dokážou v jednom či dvou odstavcích vyjádřit všechno, co je potřeba říci.

Takové lidi potřebujeme, potřebujeme lidi, kterým každý rozumí.

BB: S tím souhlasím.

NDW: Něco ti řeknu. Kdyby Oprah nechtěla kandidovat na funkci prezidenta, navrhl bych Marianne Williamsonovou, protože ta je schopna formulovat důležité myšlenky velice rychle a nepotřebuje k tomu víc než pětadvacet slov. Vyhrála by v každé soutěži, ve které by měla odpovědět pětadvaceti slovy na tuto otázku: „Co musíme udělat, abychom zachránili tento svět?“ Marianne by odpověděla dvaadvaceti slovy a všichni by jen zírali. Do této skupiny musíme zařadit také Barbaru Marxovou Hubbardovou. Musíme ji mít v našem kabinetu. Myslím, že budeme potřebovat ministerstvo, které se bude zabývat budoucností. A dosud nemáme žádného futuristu. Nemáme ministra budoucnosti, ačkoli potřebujeme budovatele budoucnosti.

BB: To je Barbara Marxová Hubbardová !

NDW: O tom není pochyb.

BB: Ministryně budoucnosti.

NDW: To potřebujeme.

BB: Je to mnohem lepší než ministerstvo „obran vlasti“.

NDW: To nebyla šťastná volba slov.

BB: Máš pravdu.

NDW: Když jsem to poprvé slyšel, zděsil jsem se. Ale všichni jsme to přijali. Nikdo neřekl: „Nemůžeme si najít nějaký jiný výraz?“ Ale ministr budoucnosti. Ano. To je něco jiného. A řeknu ti, kdo je další artikulovaný člověk, který se dokáže vyjadřovat velice rychle a jasně. Jean Hustonová. Její kniha „Jump Time“ (Čas učinit skok) je geniální dílo.

Je zajímavé, že jsou to samé ženy. Skupina, ve které by byly takové ženy, jako jsou Jean Hustonová, Barbara Marxová Hubbardová a Marianne Williamsonová, by byla neobyčejně schopná formulovat a předávat poselství světu. Na duchovním a filozofickém poli se poslední dobou objevuje stále víc výjimečně schopných žen.

BB: Myslím, že je nejvyšší čas. Ženy jsou limbicky založené a dalších sto let budeme potřebovat ve vládě mnohem víc žen, abychom obnovili přirozenou rovnováhu. Reintegrovat ženský princip u mužů a zvýšit počet žen v dosud převážně mužských vládách světa je velmi podobný úkol. Závisí na tom naše schopnost změnit svět. Jinak bychom se „my chlapy“ se svým pocitem odloučenosti vyvraždili ve jménu přežití, bez ohledu na to, kolik žen a dětí bychom museli zabít.

Takže to tedy uděláme. Začneme organizovat náš pracovní kabinet a požádáme ty výjimečné ženy. Myslím, že to bude velice vzrušující !

NDW: Myslím, že ano. A mohlo by to být i „převratné“. Čas vyžaduje nové vůdce. Čas to vyžaduje, protože naše stávající instituce nás zklamaly. Myslím, že se na nás vykašlaly. A my si to ani nechceme přiznat, nechceme to pochopit. Až si to konečně uvědomíme, co uděláme pák ? Co potom ?

Naše instituce splnily svůj omezený účel, v jistém smyslu byly dokonce efektivní, takže je nechci odsuzovat. Ale tohle je nová doba a my potřebujeme vytvořit nový systém. Často lidem říkám, že potřebujeme také nového Boha. To je však vyvádí z míry.

BB: Jo. To si dovedu představit.

NDW: Tím chci jen stručně říci, že potřebujeme nový systém hodnot. Potřebujeme novou myšlenku, která převrátí všechno naruby a změní náš způsob myšlení. Potřebujeme to, čemu v „Hovorech s Bohem“ říkám základní nebo vůdčí myšlenka.

Nedávno jsem byl v Danbury ve státě Connecticut. Měl jsem tam přednášku a myslím, že jsem šokoval posluchače, když jsem prohlásil, že nás zklamalo náboženství. Druhý den o tom psali v novinách. Zmínky o mých přednáškách se obvykle objevují na dvaatřicáté stránce (pokud se tam vůbec objeví) pod titulkem, který informuje „Autor má přednášku v Danbury“. Tentokrát jsem se dostal na třetí stránku. Otevřel jsem noviny a přečetl si titulek: „Autor říká, že nás zklamalo náboženství.“ Takže teď aspoň vím, jak se dostat na přední stránky novin !

BB: A nechtěl bys kandidovat na viceprezidenta ? Myslím to vážně. Myslíš, že na to máš dost energie ? Mohl bys to dělat ? Já si myslím, že jsi velice artikulovaný řečník.

NDW: Viceprezident ? Myslím, že ne. Chtěl bych se stát ministrem duchovních věcí nebo něčím takovým.

BB: Ministrem duchovních věcí ? To je něco úžasného. To si musím poznamenat. Už si to píšu. (Smích)

NDW: Pochop, že duchovnost patří k oblastem našeho života, které zanedbáváme. Ačkoli prohlašujeme, že jsme duchovní národ a dokonce se nazýváme „národem pod jedním Bohem“, přesto nemáme ministra duchovních věcí, který by prosazoval, formuloval a obhajoval základní myšlenky, na nichž je postaveno všechno, v co tento národ věří, a všechno, co dělá. Kdo dnes formuluje duchovní myšlenky ? Nikdo.

Máme Billyho Grahama, který je posledních pětadvaceti let neoficiálním ministrem duchovnosti v této zemi a který dělá, co může. Za to mu budme vděční. Žehnej mu Bůh.

Viděl jsem ho, jak pomalu kráčí ke kazatelně na celonárodní bohoslužbě konané k uctění památky obětí teroristického útoku...

BB: Také jsem ho viděl. Ocenil jsem to.

NDW: Já také. Musel vyjít z domu, což pro něho musí být velice obtížné, a opět zahrál svou roli pastýře národa.

Po tváři mi kanula slzička a řekl jsem si: „Bože požehnej mu za to, že přišel.“

Ale Billy už to dělat nemůže. Dnes přišla řada na druhé. My však nemáme takové vůdce, jako je Billy Graham nebo biskup Fulton Sheen nebo reverend Norman Vincent Peale. Znáš někoho na celonárodní náboženské scéně, kdo by se přibližoval jejich velikosti ?

A kromě toho nejde o včerejší náboženské doktríny. Ty dnes musíme překonat. Nikoli odhodit, ale překonat a použít na cestě k širší duchovnosti, která je zahrnuje, ale navíc produkuje vznešenější vize lidských možností a božích skutečností.

BB: Výborně. To je ono. Právě o tom v našem kabinetu mluvíme a já si myslím, že by to byla vhodná funkce pro tebe. Chtěl bych, aby tam s tebou byla Pema Chödrönová a abyste si často zvali Thich Nhat Hanha a Dalajlamu jako duchovní poradce. Nebylo by dobré mít dva lidi ve funkci ministra ? Každé ministerstvo by mohlo mít dva ministry ! Mohli bychom mít párek ministrů obrany, párek prezidentů a párek viceprezidentů. A pak bychom pořád dělali skupinovou terapii pro páry. (Smích)

NDW: Pak bychom měli jin a jang, mužský a ženský aspekt a levou a pravou polovinu mozku. Obě tyto energie by rozhodovaly o politické a duchovní linii.

BB: Víš, že náš senát byl vytvořen podle modelu Rady babiček, jež vymysleli Irokézové. Babičky byli druhou rozhodující skupinou, která spolu s válečníky schvalovala veškeré navrhované akce. A z této Rady babiček se nakonec vyvinul náš senát. Myslím, že bychom měli tuto tradici obnovit.

NDW: Bylo by dobré, kdybychom našli nějaký způsob, jak tohle všechno udělat, ale myslím, že je mnoho praktických věcí, jež mohou udělat skuteční lidé ve skutečném světě, tady a teď. Proto na svých cestách po celém světě lidem často říkám: „Pro Boha, **zaujměte vůdcovský postoj.**“

Jsi-li hlavním poradcem jen ve své vlastní rodině, zaujmi **vůdcovský postoj**. Často lidem opakuji, že dnes se každému z nás naskytá příležitost zaujmout vedoucí postavení ve sféře našeho vlivu. Každý člověk se může stát středem vlivu. Až budeme ochotni udělat to, pak se změní naše vědomí a my budeme schopni změnit svět.

BB: Lidé v New Yorku říkají, že dnes mají jeden k druhému blíž. Jsou k sobě laskavější, než bývali. Tento pocit, že jsme všichni na jedné lodi, mají lidé po celé Americe.

Lidé mi dnes říkají například tohle: „Znáš toho člověka, s nímž jsem nikdy nechtěl mluvit ? Tak teď jsem ochoten s ním mluvit.“ Já si myslím, že to je dobrý začátek.

NDW: Dnes můžeme začít řešit to, čemu Elisabeth Küblerová-Rossová říká nedořešené záležitosti z minulosti. Nejlepší způsob, jak pomoci sobě i světu, je začít řešit své vlastní nevyřešené problémy.

BB: Komu bych měl odpustit ? Před kým se skrývám ? Komu lžu ? Proti komu mám výhrady ? Nemůžeme nastolit mír na světě, dokud nebudeme mít mír ve vlastním životě. To je nemožné. Kde jinde bychom měli začít, jestliže ne sami u sebe ? Společenské struktury

UPŘÍMNOSTÍ K BOHU

se nemohou změnit, dokud se nezmění dostatečné množství jedinců. Opačným způsobem se to nikdy nestane. Proto bychom si měli vyřešit své nevyřešené problémy.

To je vynikající rada pro každého z nás. A zároveň je to dobrý způsob, jak ukončit tuto knihu. Rozhodněme se tedy, že nejdřív začneme řešit své nedořešené osobní záležitosti. Až vyřešíme své vlastní problémy a začneme jeden s druhým jednat upřímně, pak můžeme začít měnit svět. Nejdřív změníme svět v našem bezprostředním okolí a to se bude postupně rozšiřovat, až se nakonec změní celý svět.

NDW: Jsem s tebou. S tím souhlasím. Udělejme to.

Začít něco dělat je to jediné, co může zmírnit hluboký zármutek a pocit bezmoci, jež mnoho z nás dnes prožívá. To platí v každé situaci, dokonce i v okamžiku smrti. Proto na pohřbech děláme to, co děláme. Pořádáme hostiny a hovoříme o zesnulém. Tato činnost léčí. Je to něco, co můžeme dělat.

Když přineseme do domu nějaké jídlo, máme pocit, jako bychom něco udělali, a náš zármutek se trochu zmírní. Náš zármutek se zmírní, protože jsme schopni „být“ způsobem, který aktivizuje naši vyšší představu o tom, čím jsme.

Proto bychom všichni měli něco dělat, abychom zmírnili náš pocit impotence způsobený touto strašnou tragédií, kterou dnes prožívá celé lidstvo. Pokud si vytkneme nějaký uskutečnitelný cíl a začneme něco dělat, vyléčíme se.

BB: Začít něco tvořit nám zajisté pomůže. Právě mě napadlo, že bychom mohli vytvořit novou internetovou stránku, abychom se mohli organizovat. Pak bychom mohli pokračovat v tomto rozhovoru.

NDW: To bychom měli udělat. Měli bychom dát příležitost všem lidem, kteří chtějí vytvořit nový, šťastnější zítřek.

BB: OK. Pojdme tedy založit novou internetovou stránku changeofheart.biz, aby s námi mohli lidé hovořit a získávat informace o všem, co mohou dělat, aby pomohli změnit naši kolektivní realitu. Uveřejníme jména našich kandidátů do nového kabinetu a budeme o nich diskutovat.

NDW: Existuje mnoho programů, na které můžeme lidi upozornit. Například já jsem už založil akční hnutí, které se jmenuje OnenessNow (JednotaDnes). Už vyrábíme samolepky, které si lidé mohou nalepit na okna nebo nárazníky svých automobilů.

Vyzýváme lidi na celém světě, aby navštívili naši stránku www.onenessnow.com.

Prohlašuji, že můžeme skoncovat se vším násilím, když přijmeme myšlenku jednoty. Dnes potřebujeme především jednotu. Jednotu v politice, v ekonomice, ve školství, v náboženství.

Jednota není „stejnost“. Jednota je prostě jednota. Jako jsou prsty na ruce součástí jednoho těla, ačkoli je každý prst jiný, stejně je možné vyjádřit jednotu lidstva prostřednictvím společenských institucí, aniž by se lidé museli vzdát své individuality.

Proto jsme založili tento program tak rychle. Navštivte naši stránku www.onenessnow.com a zapojte se do našeho hnutí. Členství je zdarma. Lidem, kteří chtějí finančně přispět, nabízíme příležitost učinit to, ale není to podmínkou. Cílem našeho programu je vytvořit kádr lidí v každém městě a vesnici, kteří jsou ochotni diskutovat a spolupracovat na vytvoření místních akčních programů.

Těmto místním organizacím budeme navrhovat různé sjednocující aktivity v oblastech místní ekonomiky, politiky, školství a náboženství. Budete mít za úkol organizovat například diskusní skupiny kněží různých náboženských vyznání. Na Miami už jednu takovou skupinu máme. Středisko HSB zorganizovalo diskusní večer, kterého se účastnilo čtyřicet kněží. Sešli se všichni muslimové, židé, katolíci a protestanti a hovořili o tom, co teď můžeme udělat. Co můžeme udělat tady na Miami, abychom vysvětlili komunitě našich věřících, co se děje ? Co je vhodnou duchovní reakcí z hlediska různých duchovních tradic ? Jak se na to díváme my ? Byl to úžasný večer.

Dali jsme lidem asi dvacet konkrétních úkolů a tohle byl jeden z nich. Existuje mnoho různých věcí, které můžeme v našich komunitách udělat, abychom posílili pocit lidské sounáležitosti. Já jsem na tom už začal pracovat díky své vrozené netrpělivosti.

Budeme komunikovat s ostatními organizacemi, které sdílejí naše názory. K těm patří například Global Renaissance Alliance (RenaissanceAlliance.com) nebo váš vlastní národ, jehož hranice tvoří atmosféra země - United States of Being (Spojené státy bytí, usob.org).

BB: Takže tohle je výzva k činnosti pro všechny čtenáře této knihy, kteří souhlasí s tím, co tu říkáme. Navštivte naši internetovou stránku www.changeofheart.biz a čtěte informace, které budeme uveřejňovat.

Na této stránce budeme organizovat výběr soucitných vůdců do kabinetu pro kandidáta příštích prezidentských voleb v roce 2004. Také budeme hovořit o všem, co můžeme udělat, abychom na světě vytvořili jednotu. Tato stránka bude spojena se všemi ostatními stránkami, jejichž účastníci a sponzoři jsou vůdci nové transformace.

Ti, kteří nemají internet, mohou psát na tuto adresu:

CHANGE OF HEART
646 Shuler Lane
Stanley, VA 22851
nebo mohou telefonovat na toto číslo: 1-800-EL TRUTH.

NDW: Rád bych však zdůraznil jednu věc. Nikdo by se neměl účastnit jen proto, aby nám pomohl. Tuto akci neorganizujeme proto, aby nám lidé pomáhali s něčím, co chceme udělat **my**. Naším cílem je pomoci **druhým** udělat něco, co chtějí udělat **oni**.

Tohle je příležitost pro všechny lidi, aby prohlásili, čím opravdu jsou ve světle událostí, které se dnes dějí na celém světě. Každý akt je aktem sebeurčení. Každý člověk se musí definovat. Tohle je prohlášení nezávislosti každého jedince. Nezávislosti na strachu z teroristických útoků, nezávislosti na všech formách manipulace, ovládání, útlaku, dogmat a nepoctivosti, nezávislosti na všech negativních silách, které se snaží ovlivňovat lidi.

Robert Kennedy říkal, že jsou lidé, kteří vidí svět takový, jaký je, a ptají se „Proč ?“ A jsou lidé, kteří sní o tom, co nikdy nebylo, a ptají se „Proč ne ?“

Dnes máme příležitost říci všem, kteří nás chtějí odepsat a kteří si přejí, abychom se vzdali svých snů: „Ne, děkujeme vám !“

Dnes mám příležitost změnit náš způsob myšlení a snažit se změnit svět.

BB: Amen.

www.changeofheart.biz

Dodatek

RADICAL HONESTY ENTERPRISES WWW.RADICALHONESTY.COM

Radical Honesty (Radikální upřímnost) je druh komunikace, která je přímá, úplná a otevřená. Radikální upřímnost znamená, že každému otevřeně řeknete, co jste udělali, co chcete udělat, co si myslíte a co cítíte. Radikální upřímnost je autentický postoj, který vytváří předpoklady pro lásku a důvěrnost.

Co DĚLÁME:

Vydáváme knihy a pořádáme semináře. Seminář o Moci upřímnosti trvá tři dny a jeden večer, Kurz upřímnosti trvá osm dní a seminář o Upřímnosti ve světě trvá pět dní a vyžaduje předešlou účast v jednom z výše uvedených seminářů. Praktikování radikální upřímnosti je založeno na knihách doktora a psychologa Brada Blantona, který zjistil, že mluvit pravdu je nejlepší způsob, jak zmírnit stres a vyrovnat se s minulostí.

THE CENTER FOR RADICAL HONESTY

The Center for Radical Honesty (Středisko pro radikální upřímnost) je nevýdělečná organizace ve Virginii ve Spojených státech. Finanční příspěvky jdou jednak na stipendia pro lidi, kteří nemají peníze na semináře, a jednak na zvláštní programy, jako je například kurz „The Thought Leaders Course in Honesty“ (Kurz upřímnosti pro duchovní vůdce). Chcete-li se dovědět víc, pište na adresu:

*The Center for Radical Honesty
646 Shuler Lane
Stanley, VA 22851
nebo telefonujte na číslo: (540)778 3488.*

KNIHY:

„Radical Honesty: How to Transform Your Life by Telling the Truth“ (Radikální upřímnost: Jak změnit svůj život tím, že mluvíme pravdu“).

„Practicing Radical Honesty: How to Complete the Past, Live in the Present and Build a Future with a Little Help from Your Friends“ (Radikální upřímnost: Jak uzavřít minulost, žít v přítomnosti a vytvářet budoucnost s pomocí přátel).

„Radical Parenting: How to Have a Functional Family in a Dysfunctional World“ (Radikální výchova dětí: Jak mít fungující rodinu v dysfunkčním světě).

„The Truthtellers: Stories of Success by Honest People“ (Pravdomluvní: Příběhy o úspěších upřímných lidí).

NAŠE POSLÁNÍ

V Radical Honesty Enterprises budujeme komunitu důvěrných přátel, kteří se účastní

revoluce vědomí prostřednictvím přímé, otevřené a upřímné konverzace. Jak mi to pomůže ?

Lidé, kteří praktikují radikální upřímnost, žijí zdravým, radostným a svobodným životem. Lhaní a ochrana vlastní image podkopává vaše zdraví a vaše partnerské vztahy. Mluvit pravdu je méně destruktivní než lhát.

KDE SE MOHU DOVĚDĚT VÍC ?

Přečtěte si poslední vydání našeho bulletinu „The Radical Honesty eZine“ na stránce www.radicalhonesty.com.

Poslechněte si Brada, jak hovoří o Radikální upřímnosti a čte ze své knihy na téže internetové adrese.

Přečtěte si první a poslední kapitolu Bradovy knihy „Practicing Radical Honesty: How to Complete the Past, Live in the Present, and Build a Future with a Little Help from Your Friends“ na webových stránkách www.radicalhonesty.com.

Přečtěte si první dvě kapitoly Bradovy knihy „Radical Honesty: How to Transform Your Life by Telling the Truth“.

Vyzýváme všechny lidi dobré vůle, aby podepsali Prohlášení nezávislosti pro nové milénium a aby nám pomohli vytvořit nový národ. Očekáváme, že se k nám přidají nejen členové různých hnutí za obnovu světa, ale také všichni ostatní, jakmile pochopí, že mluvíme pravdu. Naším cílem je vytvořit novou vládu pro nový národ, jež vybudujeme nejdříve v naší představivosti a potom v kybernetickém prostoru, až podepíšeme nové Prohlášení nezávislosti. Máme v plánu stát se politickou mocí ve stávající struktuře, zatímco budeme vytvářet strukturu novou. Nakonec převezmeme všechny funkce vlády. Naše nová země, které říkáme Spojené státy bytí, bude založena na nezávislosti jedince, nikoli na nezávislé moci králů nebo volených představitelů. Navštivte nás na adrese www.usob.org, podepište Prohlášení nezávislosti pro nové milénium a staňte se členy Spojených států bytí.

(20)

1. ZÁŘÍ 1939

W. H. Auden

Sedím v jedné z putyk
Na Dvaapadesáté ulici
Jsem nejistý a mám strach
Zatímco umírají chytré naděje
Ubohého, nepoctivého desetiletí:
Vlny hněvu a strachu
Cirkulují v jasných
I temných částech světa
A tíží naše soukromé životy;
Nepojmenovatelný pach smrti
Otravuje zářijovou noc.

Exaktní bádání
Může odhalit všechny zločiny
Od Luthera až po dnešek,
Které dohnaly naši kulturu k šílenství.
Vzpomeňte si, co se stalo v Linci,
Jaká monstrózní představa vytvořila
Psychopatického boha:
Já i veřejnost víme,
Co se učí děti ve školách.
Ti, kterým se děje příkoří,
Oplácejí zlem.

Vyhnanec Thukydides věděl
Všechno, co lze říci
O demokracii, věděl
Co dělají diktátoři,
A jaké nesmysly povídají
Lhostejnému hrobu;
Analyzoval vše ve své knize,
Vypovězené osvícenství,
Bolest vytvářející návyk,
Korupci a zármutek:
To vše musíme znovu vytrpět.

Do tohoto neutrálního vzduchu,
Kde slepé mrakodrapy hlásají
Ze své závratné výše
Sílu kolektivního člověka,
Každý jazyk chrlí
Své vlastní marné výmluvy:
Ale jak dlouho lze žít
V euforickém snu;
Ze zrcadla zírá
Tvář imperialismu
A mezinárodní bezpráví.

Tváře u baru
Lpí na svém normálním dni:
Světla nikdy nesmí zhasnout,
Hudba musí pořád hrát,
Všechny konvence se spikly,
Aby z této pevnosti
Učinily domov;
Abychom neviděli, kde jsme,
Ztraceni ve strašidelném lese,
Jako děti, které nikdy nebyly šťastné
Ani hodné a které se bojí noci.

Prázdné agresivní žvásty,
Jež hulákají důležití lidé,
Nejsou tak sprosté jako naše přání:
Co napsal šílený Nižinsky
O Diaghilevovi,

Platí o normálním srdci;
Neboť omyl živený v kostech
Každé ženy a každého muže,
Touží po tom, co nemůžeme mít,
Nikdo nechce univerzální lásku,
Každý chce být milován sám.

Z konzervativní temnoty
Do etického života
Přijíždějí zaměstnanci z předměstí
A opakují své ranní sliby;
„Budu věrný své ženě,
Soustředím se na práci,"
A bezmocní guvernéři se probouzejí,
Aby pokračovali v zákonem nařízené hře:
Kdo je teď může osvobodit,
Kdo může přesvědčit hluché,
Kdo může mluvit za němé ?

Nemám nic než hlas,
Abych odhalil hlubokou lež,
Romantickou lež v mozku
Smyslného člověka z ulice
A lež Úřadů,
Jejichž budovy ční do nebe:
Neexistuje nic takového jako stát
A nikdo neexistuje sám;
Hlad nedává volbu
Občanům ani policistům;
Buď budeme milovat jeden druhého,
Nebo umřeme.

Bezbranný pod závojem noci
Leží náš otupělý svět;
A přesto se všude rozzáří
Ironické body světla,
Kdykoli si Spravedliví
Vymění svá poselství:
Kéž já, stvořený z Erosu
A prachu jako oni,
Sužovaný stejnou
Negací a zoufalstvím,
Vzplanu pozitivní vášní.

Přes 7000 stran a 3000 obrázků o Vesmírných lidech najdete na internetu:

www.vesmirni-lide.cz

www.vesmirnilide.cz

www.andele-svetla.cz

www.andelesvetla.cz

www.universe-people.cz

www.universe-people.com

www.cosmic-people.com

www.angels-light.org

www.angels-heaven.org

www.ashtar-sheran.org

www.himmels-engel.de

www.angeles-luz.es

www.angely-sveta.ru

www.anges-lumiere.eu

www.angelo-luce.it

www.anioly-nieba.pl

www.feny-angyalai.hu

(snadno získáte také v knihovnách a internetových kavárnách)

13.5.2006

IVO A. BENDA